IA MPSVR SR

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Autorský kolektív RÚZ

2020

Analýza kritických oblastí regulácie upravujúcich životný cyklus podnikania

REPUBLIKOVÁ ÚNIA
RÚZ
ZAMESTNÁVATEĽOV

Kr

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

NÁRODNÝ PROJEKT

Podpora kvality sociálneho dialógu

Typ projektu: Neinvestičný

Termín realizácie projektu: 07/2018 – 02/2023

ITMS projektu: 312031V749

Autorský kolektív RÚZ

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Autorské dielo bolo vypracované v rámci hlavnej aktivity „Posilnenie odborných a analytických kapacít sociálnych partnerov, budovanie infraštruktúry a komunikačnej platformy sociálneho dialógu a rozvoja sociálneho partnerstva na národnej a medzinárodnej úrovni“ v rámci podaktivity 1.1 Posilnenie kapacít sociálnych partnerov prostredníctvom analytickej činnosti Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu expertným tímom sociálneho partnera Republikovej únie zamestnávateľov. Vyjadruje názory a postoje sociálneho partnera na predmetnú tému. Autorské dielo nevyjadruje názory ani postoje prijímateľa projektu a bolo schválené Riadiacim výborom Národného projektu Podpora kvality sociálneho dialógu.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

OBSAH

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ a ZOZNAM TABULIEK 6

ZOZNAM SKRATIEK a ZNAČIEK 8

ÚVOD 10

1. ZAČIATOK PODNIKANIA 12

1.1 Založenie podnikania 12

1.1.1 Založenie živnosti fyzickou osobou 12

1.1.2 Proces založenia spoločnosti s ručením obmedzeným (s. r. o.) 17

2. POVINNOSTI PODNIKATEĽA PO ZALOŽENÍ PODNIKANIA 27

2.1 Povinnosti bezprostredne po založení podnikania 27

2.2 Špecifické povinnosti pri otvorení prevádzkarne 27

2.2.1 Schválenie prevádzky zo strany RÚVZ 28

2.2.2 Oznamovacie povinnosti pri otvorení prevádzkarne 33

2.2.3 Ďalšie povinnosti spojené so zriaďovaním prevádzkarne 36

2.3 Povinnosti vo vzťahu k zamestnancom 52

2.3.1 Povinnosti vo vzťahu k zamestnancom zamestnaným na základe pracovnej zmluvy 52

2.3.2 Povinnosti vo vzťahu k zamestnancom zamestnaným na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru 75

2.4 Daňové a odvodové povinnosti podnikateľa 93

2.4.1 Odvody zamestnávateľov 93

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

2.4.2 Daňové a odvodové zaťaženie zamestnávateľov 100
2.4.3 Administratívna záťaž spojená s daňovo-odvodovými povinnosťami 101
2.4.4 Častá a nesystematická zmena legislatívy z oblasti daní, odvodov, či účtovníctva 108
2.5 Povinnosti podnikateľa podľa zákona o odpadoch 110
2.6 Povinnosti podnikateľa na úseku ochrany ovzdušia.....116
2.7 Povinnosti podnikateľa podľa zákona o ochrane osobných údajov 118
2.8 Povinnosti podnikateľa podľa zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.....124
2.9 Povinnosti podnikateľa podľa zákona o cestnej premávke a súvisiacich právnych predpisov 126
3. POVINNOSTI PODNIKATEĽA v SÚVISLOSTI s UKONČENÍM PODNIKANIA.....132
3.1 Povinnosti živnostníka pri ukončení živnosti 132
3.2 Ukončenie podnikania v prípade s.r.o. – likvidácia spoločnosti.....134
4. MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE.....142
4.1 Vyčíslenie zaťaženia ilustratívneho podnikateľa.....157
5. NÁVRHY a ODPORÚČANIA 189
ZÁVER 194
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....196

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ a ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Porovnanie VRP a ORP39
Tabuľka 2: Odhadované investičné náklady zavedenia e-Kasy
Tabuľka 3: Porovnanie ročných prevádzkových nákladov ERP a e-Kasy
Tabuľka 4: Porovnanie povinností spojených s prevádzkou ERP a e-Kasy
Tabuľka 5: Mesačná výška sadzby úhrady v závislosti od počtu zamestnancov
Tabuľka 6: Zoznam základných povinností, ktoré vznikajú zamestnávateľovi v súvislosti so zamestnaním zamestnanca
Tabuľka 7: Minimálna mesačná mzda v jednotlivých stupňoch náročnosti práce
Tabuľka 8: Výška odstupného v závislosti od trvania pracovného pomeru a spôsobu jeho ukončenia
Tabuľka 9: Priemerné mesačné počty zamestnancov – pracovný pomer vs. dohody o práci
Tabuľka 10: Podiely zamestnancov – pracovný pomer vs. dohody o práci
Tabuľka 11: Povinnosti a obmedzenia zamestnávateľa v súvislosti so zamestnaním zamestnanca so zameraním na špecifické povinnosti vo vzťahu k tzv. dohodárovi
Tabuľka 12: Počet dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru
Tabuľka 13: Podiely jednotlivých foriem dohôd na celkovom počte
Tabuľka 14: Celkové daňovo-odvodové zaťaženie pri zamestnancovi s čistou mzdou vo výške 1 000 eur
Tabuľka 15: Súhrn odvodov, ktoré odvádza zamestnávateľ za svojho zamestnanca v roku 2020
Tabuľka 16: Porovnanie počtu noviel v právnych predpisoch z oblasti daní, odvodov a účtovníctva za roky 2018 a 2019
Tabuľka 17: Súhrn všetkých povinností podnikateľa pred začatím podnikania
Tabuľka 18: Súhrn všetkých povinností podnikateľa v priebehu podnikania

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 19: Súhrn všetkých povinností podnikateľa pri dobrovoľnom ukončení podnikateľskej činnosti
Tabuľka 20: Celkové náklady SZČO pri založení živnosti
Tabuľka 21: Celkové náklady pri zakladaní s. r. o.
Tabuľka 22: Povinnosti podnikateľa–SZČO bezprostredne po založení živnosti
Tabuľka 23: Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom (pred a počas zamestnávania)
Tabuľka 24: Duplicitné povinnosti podnikateľa spojené s daňovo-odvodovou agendou
Tabuľka 25: Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom po ukončení zamestnávania
Tabuľka 26: Iné povinnosti podnikateľa podľa osobitných zákonov

Graf 1: Priemerný mesačný počet dohodárov na účely zdravotného poistenia
Graf 2: Celkové odvodové zaťaženie zamestnanca a zamestnávateľa v pomere k HDP (%)
Graf 3: Zdanenie firemného zisku v pomere k HDP

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

ZOZNAM SKRATIEK a ZNAČIEK

a pod.	a podobne
atď.	a tak ďalej
BOZP	bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
DPIA	preklad z anglického termínu *Data Protection Impact Assessment*
eID	elektronický občiansky preukaz
ERP	elektronická registračná pokladnica
EÚ	Európska únia
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
FS	Finančná správa
HDP	hrubý domáci produkt
IČO	identifikačné číslo osoby
JKM	jednotné kontaktné miesto
KN	kataster nehnuteľností
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
napr.	napríklad
NIP	Národný inšpektorát práce
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OČTK	orgán činný v trestnom konaní
OECD	Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj
OP	občiansky preukaz

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

ORP	on-line registračná pokladnica
OR SR	Obchodný register Slovenskej republiky
OZIS	Ochranné združenie interpretov Slovenska
PHL	pohonné látky
resp.	respektíve
RTVS	Rozhlas a televízia Slovenska
RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva
RVPS	Regionálna veterinárna a potravinová správa
SAPA	Slovenská asociácia producentov v audiovízii
SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
SOI	Slovenská obchodná inšpekcia
SOZA	Slovenská ochranný zväz autorský
SR	Slovenská republika
SZČO	samostatne zárobkovo činná osoba
ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky
t. j.	to jest
tzn.	to znamená
ÚPV SR	Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
VRP	virtuálna registračná pokladnica
VSÚ	vyšší súdny úradník

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

ÚVOD

V centre pozornosti nielen podnikateľov, ale uvedomujúc si dôsledky zdravého podnikateľského prostredia aj celej verejnosti, je problematika neustáleho zlepšovania podmienok podnikania na Slovensku. Zdravé podnikateľské prostredie s existenciou regulácie v miere, ktorá podnikateľov nezaťažuje, ale naopak, adekvátnym spôsobom usmerňuje a pomáha fungovaniu podnikania, má totiž pozitívny vplyv na celú spoločnosť a nejde len o prínos pre jej úzku časť – podnikateľov.

Za posledné obdobie došlo k viacerým legislatívnym zmenám v prospech podnikateľov, ktorých výsledkom bolo zlepšenie podmienok podnikania a odbremenenie podnikateľov od zbytočných, duplicitných či neadekvátnych povinností. Naďalej však dochádza k prijímaniu a aplikácii právnych predpisov s presne opačným efektom. Dôsledkom toho je existencia viacerých oblastí regulácie, ktoré podnikateľom do menšej či väčšej miery podnikanie komplikujú a sú dôvodom pre zvyšovanie priamych či nepriamych finančných nákladov na strane podnikateľov. Tí musia vynakladať veľa času a energie na plnenie všetkých povinnosti, ktoré im z danej regulácie vyplývajú, na sledovanie legislatívneho procesu veľkého množstva právnych predpisov, ku ktorých novelizácii dochádza neúmerne často a nesystémovo. v dôsledku toho nemajú čas a možnosť svoje financie efektívne venovať rozvoju a zlepšovaniu svojho podnikania.

Hlavným cieľom danej analýzy je v závislosti od jednotlivých fáz podnikania – od začatia podnikania, cez priebeh podnikania a pôsobenie podniku na trhu, až po ukončenie podnikania – identifikovať problematické regulácie, a to na základe podrobného štúdia existujúcej regulácie viažucej sa k tej-ktorej fáze podnikania.

Komplexné porovnanie a identifikácia problémov naprieč širokou škálou regulácií neustále sa meniacich právnych predpisov nie je jednoduché, a to aj vzhľadom na všeobecné zameranie analýzy, ktorej cieľom je štúdium problematických regulácií podnikania ako takého, s dôrazom na jednotlivé fázy životného cyklu podnikania, a teda potreba aplikácie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

všeobecného pohľadu na problémy podnikania na Slovensku za súčasného ponúknutia alternatívnych riešení vytýčených identifikovaných problémov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

1. ZAČIATOK PODNIKANIA

V súvislosti s úvodnou fázou podnikania sa javí ako problematická predovšetkým početnosť krokov, ktoré musí potenciálny podnikateľ uskutočniť pre založenie podnikania. v nadväznosti na to predstavuje všeobecný problém početnosť jednotlivých zákonov, nariadení, resp. vykonávacích právnych predpisov, vrátane množstva ich častokrát nesystémových zmien, a aktuálna potrebná vedomosť a orientácia v príslušnej legislatíve. Ide o problém, ktorý je prítomný pri všetkých fázach životného cyklu podnikania.

1.1. Založenie podnikania

Podmienky podnikania prostredníctvom živnosti upravuje zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon"), ktorý v ustanovení § 2 stanovuje, že: *„Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom."*

Oprávnenie na podnikanie pre živnostníka vzniká momentom ohlásenia živnosti na živnostenskom úrade, miestne príslušnom podľa sídla právnickej osoby alebo bydliska fyzickej osoby (JKM), či už podnikateľ živnosť ohlásil elektronicky, alebo osobne.

1.1.1. Založenie živnosti fyzickou osobou

Živnostenský zákon stanovil minimálne požiadavky, ktoré musí splniť fyzická osoba na to, aby mohla prevádzkovať živnosť, a to:

a) dovŕšenie 18 roku veku (plnoletosť),

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) spôsobilosť na právne úkony (spôsobilosť fyzických osôb nadobúdať práva a povinnosti),

c) bezúhonnosť.

Okrem vyššie uvedených požiadaviek musí v osobitných prípadoch (ak sa jedná o remeselnú a viazanú živnosť) fyzická osoba splniť aj požiadavku odbornej spôsobilosti, ktorú získa vyučením v odbore.

Ohlásenie živnosti je možné uskutočniť elektronicky alebo prostredníctvom JKM, pričom je potrebné vyplniť formulár, ktorý je dostupný na webovom sídle MV SR. v ohlásení sa v zmysle ustanovenia § 45 ods. 2 živnostenského zákona uvádza:

a) meno a priezvisko, akademický titul, bydlisko (osobné údaje), rodné priezvisko, štátna príslušnosť, miesto narodenia, pohlavie, rodné číslo a údaj, či súd alebo správny orgán uložil zákaz činnosti týkajúci sa prevádzkovania živnosti,
b) obchodné meno,
c) predmet podnikania,
d) identifikačné číslo organizácie, ak bolo pridelené,
e) miesto podnikania,
f) adresy prevádzkarní, ak sú zriadené,
g) dobu podnikania, ak zamýšľa prevádzkovať živnosť po dobu určitú,
h) deň začatia živnosti, ak zamýšľa prevádzkovať živnosť neskorším dňom ako dňom ohlásenia.

Pozitívom formulára je, že jeho súčasťou sú aj *„Údaje potrebné pre vyžiadanie výpisu z registra trestov”*, *„Prihláška na verejné povinné zdravotné poistenie”* a *„Prihláška k registrácii daňovníka k dani z príjmu fyzickej osoby”*. Vyplnením predmetných prihlášok v rámci formulára si ohlasovateľ splní svoje zákonné povinnosti vo vzťahu k zdravotnej poisťovni a daňovému úradu, a teda nemusí podávať osobitné žiadosti, čo šetrí čas a zároveň znižuje byrokraciu, preto predmetný krok možno vnímať ako odstránenie zbytočnej administratívnej záťaže podnikateľa.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Pre výpočet nákladov jednotlivých administratívnych úkonov sa v tejto analýze bude používať buď expertný odhad trvania administratívnej povinnosti, alebo tzv. štandardná časová náročnosť stanovenú *Kalkulačkou nákladov regulácie*, ktorá je zverejnená na webovej stránke MH SR. Expertný odhad trvania povinnosti bude využitý v prípadoch, kedy je možné s vysokou mierou presnosti odhadnúť čas potrebný na splnenie danej povinnosti. v prípadoch, kedy nie je možné presne odhadnúť tento čas, resp. sa tento čas môže líšiť naprieč veľkostnými kategóriami podnikov, sa bude používať štandardizovaná časová náročnosť stanovená kalkulačkou MH SR. Pre účely výpočtov administratívnych nákladov sa bude okrem časovej náročnosti vyžadovať takisto údaj o priemernej mesačnej mzde v hospodárstve SR, ktorá za rok 2019 predstavovala 1 092 eur, čo pri mesačnom pracovnom fonde v objeme 176 hodín (8 hodinová pracovná doba * 22 pracovných dní) predstavuje priemernú hodinovú mzdu vo výške 6,20 eur. Pre účely výpočtov sa teda bude predpokladať, že náklad obetovanej príležitosti (v prípade, že si povinnosť plní podnikateľ sám), alebo mzda zamestnanca povereného splnením administratívnej povinnosti, bude predstavovať vyššie uvedenú priemernú hodinovú mzdy v hospodárstve SR za rok 2019. Časová náročnosť vyplnenia formulára pre fyzickú osobu za účelom ohlásenia voľnej, remeselnej alebo viazanej živnosti, dostupného na webovej stránke MV SR, bola odhadnutá na 30 min, čo predstavuje celkový administratívny náklad vo výške 3,10 eur.

a) vytýčenie oblasti podnikania

Prvým krokom pri zakladaní živnosti je určenie, v akej sfére chce podnikateľ podnikať. Na webovej stránke MV SR sa nachádza zoznam odporúčaných predmetov podnikania pre voľnú živnosť.

Následne po určení predmetu podnikania je potrebné zistiť, či konkrétny predmet podnikania nespadá pod remeselnú alebo viazanú živnosť.[1] Uvedená skutočnosť sa overuje

[1] v Slovenskej republike rozlišujeme medzi tromi druhmi živností – voľná, remeselná, viazaná.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

v prílohe č. 1 a prílohe č. 2 k živnostenskému zákonu. Podnikateľ si môže zvoliť neobmedzené množstvo predmetov podnikania.

b) určenie názvu

Ide o určenie názvu živnosti, pod ktorým bude podnikateľ podnikať. Obchodným menom živnostníka je väčšinou meno a priezvisko živnostníka, ku ktorému možno pripojiť dodatok, ktorého cieľom je odlíšiť osobu živnostníka ako fyzickú osobu a ako podnikateľa.

c) miesto podnikania

Ide o určenie miesta podnikania, resp. miesta prevádzky, ak sa prevádzka zriaďuje.

d) vyplnenie formulára na ohlásenie živnosti

Keď má budúci živnostník vyššie uvedené náležitosti vyriešené, vyplní formulár buď priamo na JKM, prípadne vopred, a na JKM ho prinesie so sebou alebo ohlásenie vykoná elektronicky. Výhoda elektronického ohlásenia živnosti spočíva vo výške správnych poplatkov, pričom za voľné živnosti sa nehradí žiaden poplatok, avšak za každý uvedený predmet remeselného alebo viazaného podnikania sa platí správny poplatok vo výške 7,5 eur. Pokiaľ sa ohlásenie živnosti nevykoná elektronicky, ale prostredníctvom JKM, správny poplatok sa účtuje za každú voľnú živnosť vo výške 5 eur a za každú viazanú alebo remeselnú živnosť vo výške 15 eur.

e) dodanie príloh k formuláru na ohlásenie živnosti

Pokiaľ voľnú živnosť zakladá fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt na území SR a miesto podnikania bude mať v mieste svojho bydliska, pripája k ohláseniu živnosti jeden dokument, a to doklad preukazujúci zaplatenie správneho poplatku. Táto povinnosť jej odpadá v prípade elektronického ohlásenia živnosti, nakoľko tento spôsob ohlásenia voľnej živnosti nie je spoplatnený.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Pokiaľ je miesto podnikania fyzickej osoby odlišné ako jej miesto bydliska, pripája sa k ohláseniu živnosti aj doklad, ktorý preukazuje oprávnenie k užívaniu nehnuteľnosti – zvyčajne súhlas vlastníka nehnuteľnosti s jej užívaním.

Pokiaľ fyzická osoba zakladá viazanú alebo remeselnú živnosť, pripája k formuláru aj doklad, ktorý preukazuje jej odbornú spôsobilosť, čím môže byť napríklad doklad o ukončení štúdia.

Do konca augusta 2019 sa k formuláru na ohlásenie živnosti pripájal v zmysle ustanovenia § 46 ods. 1 písm. g) živnostenského zákona aj súhlas fyzickej osoby so spracovaním osobných údajov. Predmetná povinnosť bola zavedená v živnostenskom zákone k 1.9.2018, avšak od počiatku bola vnímaná ako byrokratická záťaž. Odstránenie predmetnej povinnosti sa z tohto dôvodu vníma ako pozitívny krok, nakoľko predkladanie súhlasu so spracovaním osobných údajov živnostenskému registru bolo nepochopením GDPR, keďže vyžadovanie súhlasu so spracovaním osobných údajov má byť využívané až vtedy, ak využívanie a spracovanie osobných údajov nemožno podriadiť pod iný právny základ. Navyše, takýto súhlas je možné kedykoľvek odvolať.

f) vydanie živnostenského oprávnenia

Za predpokladu, že formulár je vyplnený správne, živnostenský úrad vydá osvedčenie o živnostenskom oprávnení, a to v lehote troch pracovných dní odo dňa ohlásenia živnosti.

g) začatie podnikania živnostníkom

Podnikateľ môže začať podnikať už dňom ohlásenia živnosti, teda nemusí čakať na vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení. Prípadne, ak vo formulári uviedol konkrétny dátum, neskorší ako deň ohlásenia živnosti, môže začať vykonávať činnosť až v tento deň.

Ako možné alternatívne návrhy riešenia problematickej regulácie v danej časti prichádzajú do úvahy:

1. v prípade elektronického ohlasovania zrušiť poplatky za viazané a remeselné činnosti,

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

2. v prípade fyzického ohlasovania na JKM znížiť poplatky za viazané a remeselné činnosti na úroveň voľnej živnosti.

1.1.2. Proces založenia spoločnosti s ručením obmedzeným (s. r. o.)

Spoločnosť s ručením obmedzeným definuje zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) ako jednu z kapitálových spoločností, ktorá môže byť založená aspoň jednou osobou, avšak zákonodarca limitoval počet spoločníkov na 50. Výhodou tejto kapitálovej spoločnosti je, že spoločník ručí za vzniknuté záväzky spoločnosti len do výšky svojho vkladu, resp. do výšky nesplateného základného imania.

Postup založenia obchodnej spoločnosti je upravený v Obchodnom zákonníku, v zákone č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obchodnom registri“) a taktiež v živnostenskom zákone.

a) určenie obchodného mena

Prvým základným bodom pri zakladaní s. r. o. je výber obchodného mena, ktoré musí byť jedinečné, čo znamená, že nesmie byť zhodné so žiadnym iným obchodným menom inej spoločnosti, teda nielen s. r. o., ale akejkoľvek inej obchodnej spoločnosti, bez ohľadu na jej právnu formu. Splnenie tejto podmienky je preverované priamo OR SR. To, či už dané konkrétne obchodné meno využíva iná obchodná spoločnosť, si môže budúci podnikateľ overiť priamo na webovom sídle OR SR, prípadne na rôznych súkromných webových stránkach, ktoré overujú existenciu toho-ktorého obchodného mena.[2] Obchodné meno nemôže byť registrované ako obchodná známka, čo si vie podnikateľ overiť na webovej stránke ÚPV SR. Obchodná spoločnosť používa následne vybrané obchodné meno spolu s dodatkom *„spoločnosť s ručením obmedzeným“*, *„spol. s r. o.“* alebo *„s. r. o.“*. Priamo

[2] Jednou z takýchto webových stránok je aj https://www.sroonline.sk/volne-obchodne-mena, na ktorej si budúci podnikateľ zadá vybrané obchodné meno a kde vie zistiť, či už je niekým obsadené.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

s výberom obchodného mena súvisí aj otázka zameniteľnosti obchodných mien, čo znamená, že podnikateľ by nemal vedome zakladať obchodnú spoločnosť s obdobným názvom a v rovnakej oblasti podnikania, aké už má iná jestvujúca spoločnosť, pričom typickým príkladom takejto zameniteľnosti je zmena jedného písmena v rámci názvu spoločnosti, napr. zmena „i" na „y". v takomto prípade OR SR danú spoločnosť zapíše, avšak spoločnosť, ktorá bola založená skôr, má možnosť začať súdne konanie o zameniteľnosti obchodného mena.

b) určenie sídla

Následne si podnikateľ musí zvoliť sídlo spoločnosti. Takýmto sídlom môže byť adresa v nebytovom priestore, ale aj v rámci bytového priestoru, domu. Zákon nevymedzuje adresy, ktoré nie sú vhodné na to, aby slúžili ako sídlo spoločnosti. Pri zápise spoločnosti do OR SR je vo vzťahu k sídlu spoločnosti potrebné predložiť súhlas vlastníka nehnuteľnosti, ktorý od 1.10.2020 bude musieť byť úradne osvedčený, okrem prípadov, kedy oprávnenie k nehnuteľnosti vyplýva priamo z KN. Pokiaľ ide o situáciu, kedy je konateľ spoločnosti, resp. spoločník spoločnosti vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, možno vnímať predmetnú zmenu pozitívne, avšak v prípade, ak konateľ, resp. spoločník spoločnosti nie je vlastníkom nehnuteľnosti, v ktorej má byť zapísané sídlo spoločnosti, možno predmetnú zmenu vnímať ako spiatočnícku. Je zrejmé, že v takomto prípade mal zákonodarca na mysli ochranu vlastníka nehnuteľnosti, avšak predmetná ochrana mu bola poskytovaná už aj pred plánovanou zmenou, kedy súhlas nebolo potrebné úradne osvedčiť. Navyše, predmetná požiadavka je nad rámec Smernice Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017, týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností, ktorá stanovila ako obligatórnu povinnosť uvádzať v zakladajúcich dokumentoch sídlo spoločnosti, avšak povinnosť súhlasu vlastníka nehnuteľnosti, v ktorej má byť sídlo spoločnosti, neurčila. Súhlas vlastníka nehnuteľnosti si môžu spoločník, ktorý nie je vlastníkom nehnuteľnosti, a majiteľ nehnuteľnosti nakoncipovať sami, alebo si môžu stiahnuť všeobecné šablóny, ktoré sú voľne dostupné on-line. Podľa vyhlášky č. 31/1993 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

republiky o odmenách a náhradách notárov (ďalej len „vyhláška o odmenách a náhradách notárov“) predstavuje cena za osvedčenie pravosti podpisu jednej osoby na takejto listine 1,99 eur bez DPH.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

c) predloženie dokumentov, potrebných k založeniu spoločnosti s ručením obmedzeným

K založeniu spoločnosti s ručením obmedzeným je potrebné vypracovať zakladateľské dokumenty, ktorými sú zakladateľská listina alebo spoločenská zmluva. Zakladateľská listina je potrebná v prípade, ak spoločnosť zakladá jediná osoba a spoločenská zmluva zase v prípade viacerých spoločníkov. Obchodný zákonník stanovil minimálne požiadavky pre spoločenskú zmluvu, resp. zakladateľskú listinu, ktorými sú:

a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,

b) určenie spoločníkov uvedením názvu a sídla právnickej osoby alebo mena a bydliska fyzickej osoby,

c) predmet podnikania, resp. činnosti,

d) výška základného imania a výška vkladu každého spoločníka a výška splatených vkladov pri založení spoločnosti, vrátane spôsobu a lehoty splácania vkladu, a pokiaľ ide o nepeňažné vklady, aj ich predmet a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka, ku ktorému sa zaviazal,

e) mená a bydliská a rodné čísla prvých konateľov spoločnosti a spôsob, akým konajú v mene spoločnosti; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,

f) mená a bydliská a rodné čísla členov prvej dozornej rady, pokiaľ sa zriaďuje; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,

g) určenie správcu vkladov,

h) výška rezervného fondu, ak spoločnosť vytvára rezervný fond pri svojom vzniku, a výšku, do ktorej je spoločnosť povinná rezervný fond dopĺňať, a spôsob dopĺňania,

i) výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti alebo na činnostiach smerujúcich k nadobudnutiu oprávnenia na jej činnosť,

j) predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti,

k) ďalšie údaje, ak tak ustanovuje zákon.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Podnikateľ je okrem toho povinný vypracovať písomné vyhlásenie správcu vkladu, ktorým sa osvedčuje splatenie vkladu, prípadne jeho častí jednotlivými spoločníkmi. Vzory takéhoto vyhlásenia sú voľne dostupné on-line. Ak by správca vkladu uviedol vo vyhlásení vyššiu sumu, ako je v skutočnosti splatená, v takomto prípade ručí do výšky tohto rozdielu. Predmetné ručenie je vo vzťahu k spoločnosti, ako aj vo vzťahu k veriteľom spoločnosti. Ďalším dokumentom je súhlas vlastníka nehnuteľnosti, ktorý je v súčasnosti potrebný vypracovať aj v tom prípade, ak je konateľ/spoločník vlastníkom nehnuteľnosti. v kontexte zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon proti byrokracii“) je však vyžadovanie tohto dokumentu zo strany registrových súdov aj v prípade, ak je spoločník vlastníkom nehnuteľnosti, absurdné. Tento zákon vyžaduje od orgánov verejnej moci, medzi ktoré možno zaradiť aj súdy, aby pri svojej úradnej činnosti získavali a používali údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy a vyhotovovali si z nich výpisy. Medzi takéto informačné systémy možno podľa zákona zaradiť aj informačný systém KN. Taktiež je potrebné vypracovať a predložiť OR SR podpisový vzor konateľa, resp. konateľov spoločnosti, ktorý slúži na porovnanie iných podpisov na rôznych listinách, s ktorými sú spájané rôzne právne následky. v prípadoch, keď spoločnosť zakladá iba jedna fyzická osoba, táto osoba musí vypracovať vyhlásenie, v ktorom uvedie, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach. Predmetná povinnosť vyplýva z ustanovenia § 105a Obchodného zákonníka, podľa ktorého *„fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom najviac v troch spoločnostiach*”. Obdobnú povinnosť má aj právnická osoba, ktorá je jediným spoločníkom v novovznikajúcej spoločnosti, pričom tá musí vyhlásiť, že má viac spoločníkov, prípadne, že jeho jediným spoločníkom nie je s. r. o. Predmetné vychádza taktiež zo znenia ustanovenia § 105a Obchodného zákonníka, ktorý stanovil, že *„spoločnosť s jedným spoločníkom nemôže byť jediným zakladateľom alebo jediným spoločníkom inej spoločnosti*“. Za predpokladu, že novovznikajúca spoločnosť bude mať v predmete podnikania remeselnú alebo viazanú živnosť, je potrebné vypracovať súhlas

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zodpovedného zástupcu s ustanovením do takejto funkcie. Súhlas vlastníka nehnuteľnosti, písomné vyhlásenie správcu vkladu, vyhlásenie že fyzická osoba (právnická osoba) nie je jediným spoločníkom (má viac spoločníkov), ako aj súhlas zodpovedného zástupcu určite predstavujú administratívnu záťaž pri zakladaní s. r. o., no on-line sú voľne dostupné vzory týchto dokumentov, ktoré si môžu spoločníci s. r. o. relatívne rýchlo vyhľadať, upraviť a vyplniť. Časovú náročnosť vyplnenia týchto dokumentov odhadujeme na 1 hodinu, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 6,20 eur.

d) získanie živnostenského oprávnenia

Ďalším krokom pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným je získanie živnostenského oprávnenia ohlásením živnosti.

Na prevádzkovanie živnosti slovenskou právnickou osobou musí fyzická osoba alebo fyzické osoby, ktoré zastávajú funkciu štatutárneho orgánu, spĺňať nasledovné požiadavky:

a) dovŕšenie 18 roku veku (plnoletosť),
b) spôsobilosť na právne úkony (spôsobilosť fyzických osôb nadobúdať práva a povinnosti)
c) bezúhonnosť,
pričom podmienka bezúhonnosti musí byť splnená aj u samotnej právnickej osoby.

Ohlásenie živnosti právnickou osobou sa uskutočňuje vyplnením príslušného formulára na ohlásenie živnosti pre právnickú osobu, pričom sa postupuje zhodne ako pri ohlásení živnosti fyzickou osobou. Rovnako ako v prípade fyzickej osoby teda predpokladáme vyplnenie príslušného formulára za 30 min., čo predstavuje administratívne náklady vo výške 3,10 eur.

e) podanie návrhu na zápis do OR SR

Spolu s ohlásením živnosti je možné súčasne predložiť návrh na zápis do OR SR. Pokiaľ podnikateľ túto možnosť nevyužije, je potrebné, aby po doručení osvedčenia o živnostenskom oprávnení vyplnil formulár návrh na zápis s. r. o. do OR SR, pričom takýto formulár je dostupný na webovej stránke MS SR. Súčasťou formulára je aj zápis tzv.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

konečných užívateľov výhod. K návrhu na zápis spoločnosti do OR SR je potrebné predložiť dokumenty uvedené v bode 3. Do 30.9.2020 je možné podať návrh aj papierovo, aj elektronicky, avšak od 1.10. 2020 bude možný výlučne elektronický zápis do OR SR. Návrh na zápis obchodnej spoločnosti sa podáva na registrový súd, teda okresný súd v sídle kraja, príslušný podľa adresy sídla spoločnosti. Formulár *„Návrh na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra"* obsahuje celkovo 16 strán a dĺžka jeho vyplnenia závisí napr. aj od počtu spoločníkov. Vyplnenie tohto formulára môžeme odhadnúť na približne 1 hodinu, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 6,20 eur.

Registrácia na daňovom úrade je potrebná za predpokladu, že podnikateľ nevyplní v ohlásení živnosti časť, týkajúcu sa oznamovacej povinnosti vo vzťahu k daňovému úradu. v takomto prípade sa musí podnikateľ registrovať na daňovom úrade do 30 dní od vzniku spoločnosti.

Obchodný zákonník zároveň vymedzil osoby, ktoré nemôžu založiť s. r. o., a to nasledovne: *„Spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže založiť osoba, ktorá je vedená v zozname daňových dlžníkov podľa osobitného predpisu alebo v zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne; to neplatí, ak mu príslušný správca dane, ktorým je daňový úrad alebo colný úrad, alebo Sociálna poisťovňa na založenie spoločnosti udelí súhlas. Súhlas sa prikladá k návrhu na zápis do obchodného registra."* Predmetné ustanovenie teda stanovilo, že osoby s daňovými nedoplatkami a dlžníci Sociálnej poisťovne, nemôžu založiť s. r. o., okrem prípadov, kedy im na to kompetentné orgány udelia súhlas. Predmetné ustanovenie § 105b Obchodného zákonníka sa však s účinnosťou k 1.10.2020 rozširuje, pričom zákonodarca pridal k vyššie uvedeným osobám aj osoby, proti ktorým sú vedené exekučné konania. v zmysle ustanovenia § 105b Obchodného zákonníka s účinnosťou od 1.10.2020 teda platí, že *„Spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže založiť osoba, ktorá je vedená v zozname daňových dlžníkov podľa osobitného zákona alebo má evidované nedoplatky na poistnom na sociálne poistenie podľa osobitného zákona; to neplatí, ak mu príslušný správca dane, ktorým je daňový úrad alebo colný úrad, na založenie spoločnosti udelí súhlas. Súhlas sa prikladá k*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

návrhu na zápis do obchodného registra. Spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže založiť ani osoba, ktorá je vedená ako povinný v registri vydaných poverení na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona."

Ako zjednodušiť proces založenia spoločnosti s ručeným obmedzením:

MS SR ako gestor projektu *„Obchodný register a životné situácie podnikateľov"* sa zaviazalo k vytvoreniu nového informačného systému OR SR k januáru 2020. Hoci MS SR prijalo viaceré opatrenia, ktorými sa pokúsili zjednodušiť proces založenia obchodnej spoločnosti, k fáze vzniku nového informačného systému doposiaľ nedošlo. v rámci opisu projektu na webovej stránke MS SR je uvedené, že nový *„obchodný register bude prepojený s ostatnými krokmi potrebnými pri registrácii (ako vybavenie živnostenského povolenia, založenie účtu, pridelenie IČO a podobne) na úrovni procesov a úrovni dát".*

Proces založenia s. r. o. je možné zjednodušiť prostredníctvom nového systému, v rámci ktorého by bolo potrebné vyplniť iba základné údaje o spoločnosti, jej spoločníkoch a štatutárnych orgánov. OR SR by po vyplnení potrebných údajov automaticky vygeneroval všetky potrebné dokumenty, ktoré sú potrebné k založeniu spoločnosti, pričom predmetné dokumenty by bolo možné upravovať. Takýto postup by predpokladal aj automatické ohlásenie živnosti (resp. by ohlásenie živnosti na živnostenskom registri úplne zaniklo, nakoľko v prípade voľných živností nemá žiadne opodstatnenie). Spoločnosť by bolo možné založiť v priebehu pár minút, oproti súčasnému postupu, kedy je najprv potrebné vypracovať dokumenty, ohlásiť živnosť, čakať na vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení a až následne podať návrh na zápis spoločnosti do OR SR, pričom lehoty sa registrovými súdmi nedodržiavajú.

V praxi sa na Slovensku často stretávame s prípadmi, kedy registrové súdy nestíhajú vykonávať návrhy na zápis a zmeny do OR v zákonných lehotách. Najväčší registrový súd na Slovensku, Okresný súd Bratislava I, vo viacerých prípadoch zápisov meškal koncom roka 2019 aj niekoľko mesiacov, pričom zákonná lehota pri zápise s. r. o. do OR predstavuje dva

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

pracovné dni od podania návrhu. Pre začínajúceho podnikateľa žiadajúceho o zápis do OR je potrebné zdôrazniť, že deň, kedy vypísal elektronické tlačivo, nie je totožný s dňom, kedy bol návrh aj doručený súdu. Lehota na zápis zároveň začína plynúť až nasledujúcim dňom odo dňa doručenia návrhu na súd. Najväčšie problémy spojené s meškaním pri zápise do OR spôsobuje najmä zdĺhavý proces párovania úhrady súdneho poplatku za podaný návrh, ktorý v praxi trvá aj niekoľko dní, a nedostatok VSÚ. Tieto problémy by mohli byť čiastočne vyriešené plnou elektronizáciou OR, ktorá bude od 1.10.2020 povinná pre všetky registrové súdy. Ani výlučne elektronické podávanie však pravdepodobne nevyrieši všetky problémy registrových súdov, čo dokazujú každodenné skúsenosti advokátov, ktorý za svojich klientov podávajú návrhy na zápis a vykonanie zmien do OR. v rozhodnutiach súdu o vykonaní zápisu sa v praxi často vyskytujú chyby v písaní a/alebo číslach. Dôvodom je fakt, že napriek elektronickému podaniu musí VSÚ elektronický formulár prepisovať do rozhodnutia súdu. v prípade preklepu, a tým pádom chybného znenia rozhodnutia, je prirodzene nesprávny aj zápis v registri. Na návrh na zosúladenie údajov zapísaných do OR so skutočnými údajmi sa však nevzťahuje žiadna zákonná lehota a podnikatelia môžu počítať aj s niekoľkomesačným čakaním na vykonanie úpravy. Podľa vyjadrení podpredsedníčky okresného súdu Bratislava I, Kataríny Bartalskej[3], je problémom informačný systém CORWIN, ktorý nielenže nedisponuje možnosťou preklopiť podania doručené elektronicky do textu rozhodnutí, ale je zároveň neprepojený so Sociálnou poisťovňou a daňovým úradom a tiež neumožňuje elektronické doručovanie do e-schránok navrhovateľov.

Návrh alternatívneho riešenia zápisov do OR SR:

Za účelom rýchlejšieho zápisu novovznikajúcej spoločnosti a vykonávania zmien pri existujúcich spoločnostiach je teda nevyhnutné, aby boli registrové súdy v blízkej budúcnosti vybavené novým informačným systémom a zároveň aby boli posilnené ich personálne kapacity v podobe vyšších súdnych úradníkov.

[3] https://e.dennikn.sk/1790733/na-zapis-do-obchodneho-registra-sa-caka-mesiace-narastla-agenda-chybaju-ludia-it-system-je-na-odpis/?ref=list

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Model založenia obchodnej spoločnosti v Českej republike, kde sa návrh do Veřejného rejstříka uskutočňuje prostredníctvom Inteligentného formulára, je tiež vhodnou alternatívou ako zjednodušiť zápis do OR.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

2. POVINNOSTI PODNIKATEĽA PO ZALOŽENÍ PODNIKANIA

2.1. Povinnosti bezprostredne po založení podnikania

a) Oznamovacia povinnosť vo vzťahu k zdravotnej poisťovni – táto povinnosť je splnená už v štádiu ohlásenia živnosti, nakoľko je súčasťou formulára.

b) Oznamovacia povinnosť vo vzťahu k daňovému úradu – táto povinnosť je splnená už v štádiu ohlásenia živnosti, nakoľko je súčasťou formulára.

c) Povinnosť zriadenia elektronického prístupu na komunikáciu s daňovým úradom, keďže od 1.7.2018 má každý podnikateľ povinnosť komunikovať s daňovým úradom výlučne elektronicky. Predmetnú povinnosť je možné splniť až po registrácii na webovej stránke FS, kde je potrebné vyplniť formulár.

2.2. Špecifické povinnosti pri otvorení prevádzkarne

Prevádzkarňou sa podľa ustanovenia § 7 ods. 3 zákona o živnostenskom podnikaní rozumie priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť; nie je ním priestor súvisiaci s prevádzkovaním živnosti, ani technické a technologické zariadenie určené na prevádzkovanie živnosti alebo súvisiace s prevádzkovaním živnosti.

V prvom rade je potrebné zamerať sa na všeobecné povinnosti, ktoré je nevyhnutné splniť pri otvorení prevádzky v podmienkach Slovenskej republiky, teda bez špecifík, ktoré so sebou prináša napr. otvorenie gastro prevádzky či fitness centra. Tieto všeobecné povinnosti musí podnikateľ, ktorý plánuje vykonávať svoju podnikateľskú činnosti v určitých priestoroch, splniť pri otvorení bežnej prevádzky, napr. advokátskej kancelárie.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

V súvislosti so zriadením prevádzkarne si podnikateľ musí v úvode splniť najmä niekoľko oznamovacích povinností, ale súčasťou zriadenia prevádzkarne sú, pochopiteľne, aj ďalšie súvisiace povinnosti, ako označenie prevádzkarne, povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok a pod.

Nová prevádzkareň, či už ide o predajňu, reštauráciu, fitness centrum alebo kaderníctvo, sa musí nahlásiť na niekoľkých miestach. Aj z tohto dôvodu je otvorenie prevádzky časovo náročný proces, a to nielen z dôvodu nevyhnutnosti kontaktovania niekoľkých úradov, ale s tým súvisiacej administratívy pri vypĺňaní rôznych formulárov, rozlišujúc náležitosti v závislosti od úradu z hľadiska miestnej príslušnosti.

Okrem oznamovacích povinností, po splnení ktorých podnikateľ *nie je* povinný čakať na rozhodnutie a do tejto doby sa zdržať podnikateľskej činnosti (stačí si splniť povinnosť nahlásiť jej existenciu príslušným úradom), je primárne povinný získať súhlas na uvedenie priestorov do prevádzky. v tomto prípade nejde „len“ o oznamovaciu povinnosť. Ide o schválenie prevádzky zo strany RÚVZ a podnikateľ sa musí zdržať podnikateľskej činnosti do času jeho rozhodnutia.

2.2.1. Schválenie prevádzky zo strany RÚVZ

Každý podnikateľ je povinný nechať si schváliť priestory, v ktorých bude podnikať, zo strany RÚVZ, ľudovo tiež označovaného ako „hygiena“. Povinnosť požiadať hygienu o schválenie uvedenia priestorov do prevádzky, ktorá vyplýva zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane zdravia“), sa vzťahuje na všetkých podnikateľov. Táto povinnosť sa teda vzťahuje aj na živnostníkov, aj na s. r. o., a týka sa všetkých priestorov, v ktorých sa plánuje vykonávať podnikateľská činnosť, nielen samotná prevádzkareň, ale aj priestory súvisiace s prevádzkovaním podnikania, s výnimkou priestorov určených na bývanie.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Okrem iného možno za problematickú reguláciu považovať spôsob úpravy, podľa ktorej v prípade, ak v jednom a tom istom priestore vykonáva podnikateľskú činnosť viacero subjektov, súhlas s uvedením priestorov do prevádzky potrebuje získať každý jeden podnikateľský subjekt. Ak teda v jednom priestore podnikateľskú činnosť vykonávajú dve firmy, každá z nich potrebuje získať súhlas RÚVZ s uvedením tohto priestoru do prevádzky.

MZ SR predložilo na rokovanie vlády v auguste 2019 novelu zákona o ochrane zdravia s cieľom znížiť administratívne a priame finančné náklady podnikateľských subjektov.[4] Podľa navrhovaného znenia zákona sa proces posudkovej činnosti pri uvádzaní priestorov do prevádzky nemal po novom týkať priestorov, na ktoré už raz bolo takéto rozhodnutie vydané, pri zmene osoby prevádzkovateľa a bez zmeny podmienok prevádzky. Taktiež mali byť spod tohto procesu posudzovania oslobodené ubytovacie zariadenia (okrem zariadení sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje pobytová forma sociálnej služby a zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorých sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou), telovýchovno-športové zariadenia, zariadenia starostlivosti o ľudské telo, prevádzky verejného stravovania bez výroby hotových pokrmov, stánky s rýchlym občerstvením a iné zariadenia s ambulantným predajom pokrmov a nápojov, administratívne priestory, a tiež priestory v ktorých sa vykonáva živnosť kúpy tovaru na účel jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (okrem predaja pokrmov, nápojov alebo potravín). Proces schvaľovania mal byť vo vyššie uvedených prípadoch nahradený jednoduchým oznámením zo strany podnikateľa, s ktorým by nebol spojený žiadny administratívny poplatok. Podľa údajov ÚVZ bolo v roku 2017 vydaných 26 631 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a k návrhom na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. Na základe týchto údajov ÚVZ odhadol, že približne 10 900 prevádzok by podľa navrhovaných zmien nemalo viac podliehať schvaľovaniu, ale len obyčajnému oznámeniu. Keďže cca ⅔ všetkých podaní na schvaľovanie priestorov prebiehajú v papierovej forme (t. j. 7 267 podaní so správnym poplatkom 50 eur) a cca ⅓ je podaná

[4] Návrh novely obsahoval aj množstvo iných návrhov s pozitívnym vplyvom na podnikateľov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

elektronicky (t. j. 3 633 podaní so správnym poplatkom 25 eur), odhadol ÚVZ úsporu priamych finančných nákladov podnikateľských subjektov na 454 166 eur. Pri prevádzkach, v ktorých sa nemení podnikateľská činnosť, ale nastáva iba zmena osoby podnikateľa, ÚVZ odhadlo zníženie priamych finančných nákladov o ďalších 28 350 eur. Celkovo by teda podnikateľské subjekty ušetrili v súvislosti so zrušením schvaľovacieho procesu zo strany ÚVZ a jeho nahradením jednoduchým oznamovaním 482 516 eur. Zároveň by sa však podnikateľom neznížili len priame finančné náklady, ale tiež nepriame a administratívne náklady. Nepriame náklady v tomto prípade predstavujú náklady na dopravu pri fyzickom podaní návrhu, ktoré ÚVZ vyčíslil na 67 151 eur. Administratívne náklady zase predstavujú náklady, ktoré musia firmy vynaložiť na vyplnenie návrhu a priloženie všetkých príloh. ÚVZ odhadol časový rozsah všetkých úkonov až na 70 hodín za jeden vypracovaný a podaný návrh, čo pri priemernej celkovej hodinovej cene práce 8,47 eur na zamestnanca a celkovom počte dotknutých subjektov predstavuje úsporu administratívnych nákladov vo výške 6 158 885 eur. Celková výška úspor plynúca z nahradenia procesu schvaľovania jednoduchým oznámením vo vyššie uvedených prípadoch predstavuje 6 708 552 eur.

Aj napriek iniciatíve ÚVZ a MZ SR a množstvu pozitívnych zmien z pohľadu podnikateľov sa návrh nedočkal dostatočnej podpory v NR SR, kde ho v III. čítaní poslanci napokon neschválili.[5]

Postup pri získavaní súhlasu s uvedením priestoru do prevádzky

Návrh na vydanie rozhodnutia v podobe súhlasu s uvedením priestorov do prevádzky podáva podnikateľ na miestne príslušný RÚVZ na formulári, ktorého vzor sa spravidla nachádza na jeho webovej stránke. Práve tu sa mnohí podnikatelia stretávajú s rozdielnymi náležitosťami, ktoré tvoria obsah formulára, nakoľko neexistuje ich jednotná forma. Znamená to, že každý regionálny úrad môže mať zverejnený svoj vzor, ktorý sa môže líšiť obsahovo, ako aj

[5] Pravdepodobným dôvodom pre neodhlasovanie tohto zákona bol novelizačný bod ustanovujúci, že do predškolského zariadenia môže byť prijaté len dieťa, ktoré sa podrobilo povinnému pravidelnému očkovaniu zodpovedajúcemu jeho veku podľa očkovacieho kalendára.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

v povinných prílohách. Výsledkom je zmätočný a nekoordinovaný postup v závislosti od úradu, pričom riešenie neposkytuje ani samotný zákon o ochrane zdravia, resp. niektorý z vykonávacích predpisov na tomto úseku.

Prílohami návrhu na vydanie rozhodnutia o uvedení priestorov do prevádzky sú štandardne:

a) doklad príslušného stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel (kolaudačné rozhodnutie; stavebné povolenie, ak bolo z nejakého dôvodu od kolaudácie upustené a užívanie je povolené na základe stavebného povolenia; rozhodnutie o zmene v užívaní stavby);

b) doklad preukazujúci oprávnenie disponovať s priestormi, ktoré majú byť predmetom posudzovania, ak podnikateľ nie je vlastníkom stavby (napr. nájomná zmluva).

Vzhľadom na neexistenciu legislatívneho ukotvenia povinných náležitostí žiadostí môže RÚVZ vyžadovať aj iné potvrdenia, vrátane tých, ktoré sú obsahom zákona proti byrokracii. Jedná sa napr. o doloženie dokladu preukazujúceho oprávnenie na podnikanie (výpis z OR SR alebo živnostenský list), či doklad preukazujúci oprávnenie disponovať s priestormi bez ohľadu na vlastníka priestorov.

V zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 písm. b) zákona o ochrane zdravia sa podnikateľ musí zdržať činnosti v prevádzke do doby rozhodnutia. Príslušný RÚVZ by mal síce rozhodnúť v obvyklej lehote 30 dní od začatia konania, t. j. od podania návrhu, ale v pomere k povinnostiam, ktoré musí začínajúci podnikateľ splniť v rôznych oblastiach regulácie ide o pomerne dlhú lehotu, nakoľko mu bráni vo vykonávaní činností v prevádzke za účelom čo najskoršieho nadobúdania zisku.

Okrem nevyhnutnej administratívy je podnikateľ povinný uhradiť správny poplatok vo výške 50 eur, pričom doklad o jeho uhradení prikladá k návrhu. Sankcia v prípade nesplnenia povinnosti predložiť na posúdenie návrh na uvedenie priestorov do prevádzky, resp. ak do

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

rozhodnutia vykonáva v priestoroch podnikateľskú činnosť, je finančná pokuta vo výške 150 až 20 tisíc eur, bez možnosti jej odpustenia.

Opäť je však nutné pripomenúť, že kompetentné úrady si uvedomujú finančnú a administratívnu náročnosť celého procesu, čoho dôkazom je iniciatívne predloženie novely zákona o ochrane zdravia koncom roka 2019, ktoré sa však neprešlo III. čítaním v NR SR. v prípade zrušenia schvaľovacieho procesu a jeho nahradenia jednoduchou oznamovacou povinnosťou by v uvedených prípadoch podnikateľom odpadli nielen priame finančné náklady (správne poplatky) a nepriame náklady (náklady obetovanej príležitosti a náklady na dopravu pri fyzickom podaní návrhu), ale aj povinnosť predkladať prílohy ako nájomná zmluva, doklad o oprávnení na podnikanie a doklad stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel. Novela zákona o ochrane zdravia dokonca plánovala plošné zrušenie povinnosti predkladať k žiadosti o uvedení priestorov do prevádzky doklad o oprávnení na podnikanie, doklad príslušného stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel a tiež osvedčenie o akreditácii v procese získania odbornej spôsobilosti, a to pre všetky subjekty, ktorým mala byť ponechaná povinnosť schvaľovať prevádzku zo strany RÚVZ. v prípade jednoduchého oznamovania by navyše podnikatelia už viac nemuseli čakať 30 dní od podania návrhu na vyjadrenie RÚVZ a mohli by začať podnikateľskú činnosť vykonávať okamžite, čím by zbytočne neprichádzali o tržby. Možno dôvodne predpokladať, že keby MZ SR nespojilo tieto opatrenia na pomoc podnikateľským subjektom a očkovaciu povinnosť pre deti v predškolských zariadeniach do jednej novely, mohli od 1.1.2020 tisíce podnikateľských subjektov svoje prevádzky už len ohlasovať.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

2.2.2. Oznamovacie povinnosti pri otvorení prevádzkarne

Zriadenie každej prevádzkarne, vrátane prípadných zmien, je podnikateľ povinný oznámiť niekoľkým úradom. v týchto prípadoch hovoríme o oznamovacej povinnosti, čo znamená, že po podaní oznámenia nie je potrebné čakať na rozhodnutie správneho orgánu a v prevádzkarni je možné začať vykonávať podnikateľskú činnosť.

a) Nahlásenie prevádzkarne živnostenskému úradu

Nahlásenie prevádzkarne živnostenskému úradu podľa ustanovenia § 17 ods. 5 a ustanovenia § 45 živnostenského zákona si podnikateľ môže splniť už v rámci ohlásenia živnosti, kde okrem iných náležitostí uvedie aj adresu prevádzkarne. v prípade, že živnosť už založenú má, môže na základe platného živnostenského oprávnenia prevádzkovať živnosť aj v neskôr zriadených prevádzkarňach, ale túto povinnosť voči živnostenskému úradu si musí splniť najneskôr v deň jej zriadenia.

Oznamovaciu povinnosť voči živnostenskému úradu si podnikatelia plnia prostredníctvom formulárov, ktoré sú dostupné v sídle úradov a na webových stránkach. v rámci nich je okrem označenia subjektu – podnikateľa, adresy prevádzkarne a typu prevádzkarne, povinný preukázať oprávnenie na užívanie nehnuteľnosti, to znamená buď vlastnícke právo alebo užívacie právo, resp. súhlas vlastníka nehnuteľnosti (napr. nájomná zmluva). Na tomto úseku je dôležité opäť zdôrazniť v súvislosti so znižovaním administratívnej záťaže fyzických osôb a právnických osôb, že podnikateľ podľa zákona proti byrokracii už nie je povinný predkladať živnostenskému úradu výpis z KN v súvislosti s preukazovaním jeho vlastníckeho práva k danej nehnuteľnosti.

Čo sa týka sankcií, na rozdiel od RÚVZ, za nesplnenie povinnosti podnikateľa ohlásiť zriadenie prevádzkarne môže živnostenský úrad uložiť pokutu až do výšky 1 659 eur. v tomto prípade má však živnostenský úrad možnosť pokutu aj neuložiť.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) Nahlásenie prevádzkarne daňovému úradu

Živnostník si môže uvedenú povinnosť splniť buď individuálnym spôsobom, alebo prostredníctvom JKM, ktorým je živnostenský úrad. v praxi to znamená, že pri ohlasovaní živnosti prostredníctvom formulára určeného na ohlásenie živnosti môže podnikateľ súčasne požiadať o oznámenie na daňovom úrade a povinnosť nahlásenia zriadenia prevádzkarne daňovému úradu je splnená zo strany JKM bez nutnosti dodatočného nahlasovania zo strany živnostníka. Lehota na splnenie povinnosti je 30 dní, podľa všeobecného ustanovenia § 67 ods. 9 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) o oznamovaní zmien daňovému úradu. Plynie odo dňa zriadenia prevádzkarne.

Právnická osoba, ktorá je registrovaná podľa ustanovenia § 49a ods. 1 a 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“), je povinná správcovi dane oznámiť vznik stálej prevádzkarne. Údaj o názve a umiestnení miesta podnikania alebo prevádzkarne je uvedený v piatej časti tlačiva *Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien, žiadosť o zrušenie registrácie na daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty.*

V prípade, že si podnikateľ oznamovaciu povinnosť voči daňovému úradu nesplní, môže mu úrad uložiť pokutu od 30 do 3 000 eur.

c) Nahlásenie prevádzkarne obci

Vzhľadom na fakt, že túto povinnosť si upravujú obce samy vo forme všeobecne záväzných nariadení, nie je pravidlom, že každá obec splnenie uvedenej povinnosti vyžaduje. Vo väčšine prípadov však obec, resp. mestská časť, v územnom obvode ktorej je prevádzkareň zriadená, vyžaduje nahlásenie jej zriadenia. Obce súčasne s tým vyžadujú aj oznámenie o otváracích hodinách, ktoré podliehajú jej schváleniu. Vzhľadom na formu právneho predpisu a jeho pôsobnosť len v územnom obvode obce, resp. mestskej časti, líši sa podľa tej-ktorej obce aj lehota na oznámenie, vrátane formy a požadovaných informácií, či druhu a výšky sankcie za

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

nesplnenie povinnosti. z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby podnikateľ na území, kde plánuje zriadiť prevádzkareň, bol dostatočne oboznámený s miestnymi nariadeniami danej obce.

Pomimo uvedenej administratívnej povinnosti možno spomenúť aj povinnosť podnikateľa platiť poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“). Poplatková povinnosť podľa zákona o miestnych daniach vzniká dňom, keď nastane skutočnosť, ktorá je viazaná na poplatníka, t. j. nadobudnutie oprávnenia užívať nehnuteľnosť (napr. kúpa nehnuteľnosti) alebo užívanie nehnuteľnosti (napr. nájom) a podnikateľ ako poplatník je povinný obci oznámiť vznik, zmenu alebo zánik poplatkovej povinnosti v lehote do 30 dní odo dňa vzniku povinnosti. Sadzby poplatku zákon neustanovuje, určuje len rozmedzie, ktoré môžu obce použiť pri stanovovaní poplatku vo svojich všeobecne záväzných nariadeniach.

d) Nahlásenie prevádzkarne ŠVPS SR

Pre prehľadnosť časti venujúcej sa oznamovaniu zriadenia prevádzkarní jednotlivým úradom, možno len v krátkosti uviesť, že ak sa otvára akákoľvek potravinová prevádzka, musí sa prevádzkareň nahlásiť aj ŠVPS SR, tzv. „veterine“. Ide napr. o prípad výrobní potravín, skladu potravín, predajní potravín, pekární, cukrární, bufetu, supermarketu, stánku s trvalým stanovišťom, stánku na trhovisku, čerpacích staníc a pod.

Na základe vyššie uvedeného možno skonštatovať, že na otvorenie prevádzkarne sa vyžaduje v prvom rade získanie živnostenského oprávnenia (v prípade s. r. o založenie spoločnosti a jej následné zapísanie do OR SR), ohlásenie jej vzniku uvedeným úradom, prípadne získanie kolaudačného rozhodnutia a napokon povolenie RÚVZ na uvedenie priestorov do prevádzky. v uvedených krokoch musí preto podnikateľ dodržiavať konkrétne postupy, ktoré sú v konečnom dôsledku časovo, ale aj finančne zaťažujúce. Problém predstavuje rozdielny postup v závislosti od činnosti, ktorá je v prevádzkarni vykonávaná. Takisto je problematický fakt, že v závislosti od interných predpisov sa vyžaduje rozdielny postup či splnenie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

náležitosti, uvádzaných vo formulári RÚVZ alebo splnenie nariadení jednotlivých obcí, na území ktorých sa prevádzkareň zriaďuje.

2.2.3. **Ďalšie povinnosti spojené so zriaďovaním prevádzkarne**

Okrem splnenia oznamovacích povinností, resp. adresovania návrhu na udelenie súhlasu s uvedením priestorov do prevádzky RÚVZ, musí podnikateľ:

a) **Označiť prevádzkareň** najneskôr v deň začatia prevádzkovania živnosti minimálne v rozsahu podľa ustanovenia § 30 ods. 1 živnostenského zákona a ustanovenia § 15 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

Označenie musí byť umiestnené na vhodnom, trvale viditeľnom mieste a musí obsahovať minimálne obchodné meno a sídlo predávajúceho alebo miesto podnikania fyzickej osoby; meno a priezvisko osoby zodpovednej za činnosť prevádzkarne; prevádzkovú dobu určenú pre spotrebiteľa; kategóriu a triedu ubytovacieho zariadenia.

v prípade nesplnenia povinnosti môže správny orgán, ktorým je SOI, udeliť pokutu do výšky 165 eur.

b) **Zabezpečiť odlíšenie zamestnancov v prevádzkarni**, keďže podľa ustanovenia § 15 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa predávajúci a jeho zamestnanci v prevádzkarni, ktorí prichádzajú do styku so spotrebiteľom, musia mať označenie alebo odev, ktoré ich odlíši od spotrebiteľa. Jedná sa napr. o reštaurácie, hotely zriadené za účelom poskytovania služieb. Na druhej strane sa uvedená povinnosť netýka prevádzkarní, ktorých činnosť nie je primárne určená na kontakt so spotrebiteľom (napr. advokátske kancelárie).

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

c) **Evidovať tržbu prijatú v hotovosti**. Od 1.7. 2019 bolo novelou zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice“) zavedené do praxe používanie ORP alebo VRP.

Povinnosť používania ORP alebo VRP (spoločne označené ako e-Kasa) sa vzťahuje na všetky fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť podľa ustanovenia § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, a ktoré na území Slovenskej republiky predávajú tovar alebo poskytujú služby vymedzené v prílohe č. 1 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice, pričom za takýto predaj tovaru alebo poskytnutie zákonom vymedzenej služby získavajú tržby. z predmetného pravidla sú stanovené výnimky v ustanovení § 3 ods. 2 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice.

Podnikateľ má teda na výber z dvoch možností, a to ORP alebo VRP.

V prípade VRP ide o zriadenie bezplatnej služby finančným riaditeľstvom, pričom podnikateľ si zaobstará iba počítač, prípadne mobil, či tablet s pripojením na internet, na ktorý pripojí tlačiareň. VRP sa odporúča pre malých a stredných podnikateľov, alebo podnikateľov, ktorí začínajú podnikať, pretože jej prevádzka nič nestojí.

Medzi výhody VRP patrí bezplatné užívanie; náklady len v zaobstaraní zariadení (počítač, mobil alebo tablet a tlačiareň), pričom predmetné zariadenia väčšina podnikateľov už vlastní; ďalej podnikateľ nenesie zodpovednosť za archiváciu dát, tzn., že podnikateľ nemusí viesť knihu pokladnice, nemusí archivovať denné uzávierky.

VRP má aj svoje nevýhody, ako napr. závislosť na pripojení na internet; v prípade výpadku internetu podnikateľ vystaví zákazníkovi paragón, avšak pri opätovnom pripojení na internet podnikateľ musí vystavené paragóny manuálne zadať do VRP najneskôr do 10 kalendárnych dní po uplynutí mesiaca, v ktorom bola obnovená prevádzka VRP a zároveň musí zabezpečiť obnovu pripojenia do VRP do 48 hodín; ďalšou nevýhodou je obmedzený počet nahratých

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

aktívnych položiek na 3 000; neumožnenie pripojenia externých systémov (napr. váhy, skenera čiarových kódov, atď. priamo k VRP).

ORP nahrádza ERP, pričom v tomto prípade nejde o bezplatnú službu vo virtuálnej podobe, ale o „klasickú hmotnú" pokladnicu, ktorú si musí podnikateľ vopred zaobstarať. Uvedenie ORP do činnosti predstavuje oproti predchádzajúcej ERP zjednodušenie, avšak ORP musí byť vopred schválená. Podstatou zavedenia ORP je komunikácia pokladníc s FS v reálnom čase. Podnikateľ zažiada na webovej stránke FS o pridelenie jedinečného kódu „pokladnice e-Kasa klient" a následne daňový úrad po tom, čo overí údaje v žiadosti, pridelí kód e-Kasa klient, ak má predajňa, resp. prevádzka viac ako jednu pokladnicu, pridelí každej kód osobitne.

Výhodami ORP sú možnosť pripojenia externých systémov ako napr. váhy, skenera čiarových kódov atď. priamo k ORP; možnosť programovania položiek predávaných podnikateľom a služieb ním poskytovaných; možnosť vytvárania rôznych reportov (napr. vytvorenie analýz predaja); nepotrebuje nutne nepretržité pripojenie na internet na svoju prevádzku a v prípade výpadku internetu sa bloček odošle do tzv. chráneného dátového úložiska a pri opätovnom pripojení na internet sa údaje zašlú finančnej správe. ORP je spôsobilé vytlačiť zákazníkovi bloček aj v offline režime, avšak takýto bloček neobsahuje unikátny identifikátor pokladničného dokladu, ktorý poskytuje systém FS. Namiesto identifikátora pokladničného dokladu bude bloček obsahovať podpisový kód podnikateľa. Podnikateľ v tomto prípade nemusí nič osobitne dohrávať, avšak výpadok internetu nesmie presiahnuť 48 hodín; neobmedzený počet položiek; podnikateľ nenesie zodpovednosť za archiváciu dát, tzn., že podnikateľ nemusí viesť knihu pokladnice, nemusí archivovať denné uzávierky.

Nevýhodami ORP sú finančne zaťažujúca povinnosť a potreba pripojenia na internet.

Podnikatelia, ktorí nemajú povinnosť používať e-Kasu, sú povinní uverejniť o tejto skutočnosti na svojich predajných miestach oznámenie, ktoré nesmie spôsobovať o jeho obsahu pochybnosti. v zmysle ustanovenia § 3 ods. 8 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice, *„ak podnikateľ nemá povinnosť používať elektronickú registračnú pokladnicu alebo pokladnicu e-kasa klient podľa § 3 ods. 2 písm. a) ôsmeho bodu alebo písm.*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) prvého bodu, je povinný mať na predajnom mieste na účely kontroly podľa § 17 ods. 1 preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom alebo úradne osvedčenú fotokópiu týchto preukazov".

Sankciu vo forme pokuty za nedodržanie zákonnej povinnosti využívať e-Kasu je možné uložiť od 330 eur až do výšky 3 300 eur.

Tabuľka 1: Porovnanie VRP a ORP

	VRP	**ORP**
cena	žiadna resp. nízka	od 250 eur – 550 eur
možnosť prenosu zariadenia	neobmedzená, nakoľko systém sa môže nachádzať v mobile/tablete/ notebooku	obmedzená, ide spravidla o rozmernejšie zariadenie, mnohé nie sú na baterky
závislosť od pripojenia na internet	bez internetového pripojenia VRP nie je možné spustiť a vystavené paragóny musí podnikateľ manuálne nahrať do VRP	internetové pripojenie je nutné, avšak ORP je spôsobilé fungovať aj v režime offline, navyše pri opätovnom pripojení na internet podnikateľ nemá prácu navyše
pripojenie externých zariadení	obmedzené	neobmedzené
programovanie položiek do systému	obmedzené a závislé od finančnej správy	dostupnejšie, závisí od konkrétneho typu zariadenia

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Hoci bola povinnosť zavedenia e-Kasy u podnikateľov pôvodne stanovená ku dňu 1.7.2019, zákonodarca pristúpil k odkladu ukladania sankcie za nedodržanie tejto povinnosti pre skupinu podnikateľov až do 31.12.2019, nakoľko podnikatelia nevedeli zabezpečiť používanie ORP, keďže mnohým výrobcom takýchto pokladníc sa nepodarilo získať od FR SR v rámci konania o certifikácii potrebný certifikát pre ich pokladnice, čo spôsobilo veľký nedostatok ORP na trhu.

Na to, aby podnikateľ spadal do tejto skupiny, musel kumulatívne splniť dve podmienky, a to, že podnikateľ do nadobudnutia ORP používa ERP a že podnikateľ požiadal FS o pridelenie kódu do systému e-Kasa klient najneskôr do 30.6.2019. Na podnikateľov, ktorí sa rozhodli pre používanie VRP, sa odklad ukladania pokút nevzťahoval.

Povinnosť prechodu z ERP na ORP, resp. VRP sa podľa dôvodovej správy k zákonu o používaní elektronickej registračnej pokladnice mala dotknúť približne 123 000 podnikateľských subjektov, ktorí doposiaľ používali ERP, a taktiež bol predpoklad, že cca 23 000 podnikateľských subjektov, ktorí doposiaľ používali VRP, sa rozhodne prejsť na systém ORP.

Podľa výpočtov MF SR predstavovali jednorazové investičné náklady na zavedenie e-kasy 28 mil. eur pre dotknuté podnikateľské subjekty. MF SR odhadlo, že z celkového počtu pokladníc v objeme 233 388 sa mohlo aktualizovať pre potreby e-Kasy až 80 % (cca 186 710), a to prostredníctvom doplnkového hardvéru a aktualizácie softvéru. Celkový náklad na úpravu takejto pokladnice, vrátane zavedenia chráneného dátového úložiska, odhadlo MF SR na 80 eur/kus. Približne 20 % z celkového počtu pokladníc (cca. 46 678) nebolo možné upraviť, a teda museli byť vymenené, pričom MF SR vypočítalo priemernú cenu novej pokladnice vo výške 280 eur.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 2: Odhadované investičné náklady zavedenia e-Kasy

	Jednotková cena (eur)	Počet pokladníc	Náklady (mil. eur)
Úprava pokladne (80 % pokladní na trhu)	80	186 710	14,9
Nákup novej pokladne (20 % pokladní)	280	46 678	13,1
Spolu náklady zavedenia	-	**233 388**	**28,0**

Zdroj: Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie k zákonu č. 368/2018 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice

MF SR zároveň odhadlo, že celkové prevádzkové náklady podnikateľských subjektov by mohli klesnúť približne o 10,3 mil. eur ročne. Bežné náklady na prevádzku ERP odhadlo MF SR na 56,30 eur, pričom 50 eur predstavuje ročná servisná prehliadka a 6,30 eur predstavujú alikvotné ročne náklady na defiškalizáciu pri predpoklade 8-ročnej životnosti (t. j. ukončenie prevádzky ERP vybraním fiškálnej pamäte z EPR aj s elektronickými súčiastkami potrebnými na prečítanie údajov). Pri počte pokladníc vo výške 233 388 teda predstavovali úspory na prevádzky nákladoch 13,1 mil. eur. Čo sa týka prevádzkových nákladov e-Kasy, MF SR predpokladalo vo svojich výpočtoch výlučne dodatočné náklady spojené s pripojením na internet v prevádzkach, ktoré doposiaľ týmto pripojením nedisponujú. Podľa údajov Eurostatu až 81 % slovenských domácností disponuje pripojením na internet. z počtu

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

123 tisíc podnikateľských subjektov s registračnou pokladnicou teda MF SR predpokladalo dodatočné náklady na internet v prípade 19 % podnikateľských subjektov, čo predstavuje 23 377 subjektov. Pri priemernej mesačnej cene internetových služieb na Slovensku vo výške 10 eur, predstavujú ročné prevádzkové náklady 120 eur. Dodatočné prevádzkové náklady e-kasy teda MF SR odhadlo na 2,8 mil. eur. Odhad čistej úspory prevádzkových nákladov zavedenia e-kasy teda predstavoval 10,8 mil. eur.

Tabuľka 3: Porovnanie ročných prevádzkových nákladov ERP a e-Kasy

	ERP	**e-kasa**
Bežné náklady na činnosť	56,3	120
- z toho: Servisná prehliadka (ročne)	50	0
Defiškalizácia (životnosť 8 r.)	6,3	0
Internetové pripojenie	0	120
Počet pokladníc	233 388	-
Počet podnikateľských subjektov	-	23 377
Spolu (mil. eur)	**13,1**	**2,8**

Zdroj: Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie k zákonu č. 368/2018 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 4: Porovnanie povinností spojených s prevádzkou ERP a e-Kasy

	ERP	eKasa (ORP, VRP)
pripojenie na internet	nevyžaduje sa	vyžaduje sa
povinné servisy	každých 5 rokov	nevyžadujú sa
kniha ERP	vyžaduje sa	nevyžaduje sa
denná uzávierka	vyžaduje sa	nevyžaduje sa

Zdroj: vlastné spracovanie

Nevýhodou eKasy sú zvýšené náklady podnikateľa so zabezpečením internetového pripojenia do každej jeho prevádzky, navyše na niektorých územiach Slovenskej republiky to ani nie je možné. z uvedeného dôvodu sa navrhuje rozšíriť výnimky z povinnosti používať eKasu aj na podnikateľov, ktorých denný obrat nepresiahne určitú zákonom stanovenú sumu. Takéto riešenie odbremení malých a stredných podnikateľov od zvýšených nákladov súvisiacich so zabezpečovaním internetového pripojenia a iných administratívnych úkonov. Systém eKasy prináša aj zvýšenú zodpovednosť podnikateľa, nakoľko sa vyžaduje precíznosť pri zadávaní údajov do eKasy a taktiež zvýšené náklady vo vzťahu k *upgradom* systému.

Medzi ďalšie povinnosti podnikateľa v zmysle ustanovenia § 8 ods. 5 zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice patrí povinnosť zverejniť vyobrazenie pokladničného dokladu, ktorý je vyhotovovaný každou ORP, VRP a ERP. Vyobrazenie pokladničného dokladu musí byť zverejnené tak, aby u kupujúceho nespôsobovalo pochybnosti o jeho jednoznačnosti, prehľadnosti, zrozumiteľnosti, čitateľnosti a zároveň musí byť zverejnené na ľahko prístupnom mieste. Na pokladničnom doklade vyhotovenom eKasou musí podnikateľ

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

v zmysle usmernenia FR SR zvýrazniť dátum, čas, celkovú sumu platenej ceny, unikátny identifikátor dokladu, overovací kód podnikateľa.[6]

d) **Povinnosť vypracovať reklamačný poriadok**, čo sa však týka len miest, kde dochádza k predaju tovaru alebo poskytovaniu služieb spotrebiteľovi. v prípade, že ide o tento typ prevádzkarne, je podľa ustanovenia § 18 zákona o ochrane spotrebiteľa predávajúci povinný spotrebiteľa riadne informovať o podmienkach a spôsobe reklamácie vrátane údajov o tom, kde možno reklamáciu uplatniť, a o vykonávaní záručných opráv. Musí ho taktiež umiestniť na viditeľnom mieste dostupnom spotrebiteľovi.

e) **Povinnosť vypracovať a nechať si schváliť prevádzkový poriadok**, čo však ukladá zákon takisto len niektorým podnikateľom. Týka sa to podnikateľov, ktorí prevádzkujú vybrané kategórie činností s možným vyšším rizikom, vzťahujúcim sa k jeho zamestnancom alebo potenciálne ohrozujúcim všeobecne verejné zdravie, ktorí v súvislosti s jeho vypracovaním a ustanovením postupu realizácie prijatých opatrení určitým predpísaným spôsobom toto riziko eliminujú. Základ právnej úpravy sa nachádza v zákone o ochrane zdravia a v zákone č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o BOZP“). Prevádzkový poriadok musia povinne vypracovať a nechať schváliť RÚVZ len tí podnikatelia, ktorí v nadväznosti na okolnosti zamestnávajú zamestnancov zaradených do vyšších rizikových skupín, a tiež tí podnikatelia, ktorí vykonávajú podnikateľskú činnosť v týchto oblastiach/zariadeniach – zariadenia spoločného stravovania; telovýchovno-športové zariadenia; poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a zdravotnícki pracovníci; ubytovacie zariadenia; zariadenia určené pre deti a mládež; zariadenia sociálnych služieb; zariadenia starostlivosti o ľudské telo (napr. kaderníctvo, holičstvo, kozmetika, manikúra, pedikúra, masážny salón); kúpaliská.

[6] https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Aktualne/ERP_VRP/2019/2019.08.06_16_ORP_2019_IM.pdf

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Aj v súvislosti s povinnosťou vypracovať prevádzkový poriadok vyvstáva do popredia určitá právna neistota. Zákon o ochrane zdravia totiž predpisuje povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok, ale neustanovuje jeho minimálny obsah. Návody, prípadne vzorové prevádzkové poriadky sa nachádzajú na webových stránkach úradov verejného zdravotníctva, závisí však od podmienok fungovania každej jednej prevádzkarne, ktorá si ho musí prispôsobiť typu zriadenia a jednotlivým rizikám, ktoré v rámci nej hrozia.

Prevádzkový poriadok po vypracovaní predkladá podnikateľ na schválenie RÚVZ spolu so žiadosťou o jeho schválenie a dokladom preukazujúcim uhradenie správneho poplatku vo výške 50 eur, resp. 25 eur v prípade elektronického podania. Najjednoduchším riešením je predložiť žiadosť o schválenie spolu s návrhom o stanovisko k uvedeniu priestorov do prevádzky, nakoľko aj prevádzkový poriadok musí byť schválený pred zahájením činnosti v prevádzkarni. Pokuta vo výške od 150 do 20 tis. eur hrozí podnikateľovi, ktorý si povinnosť na úseku schválenia prevádzkového poriadku nesplní.

Neúspešná novela zákona o ochrane zdravia z konca roka 2019 mala za cieľ zreformovať tiež povinnosť predkladať prevádzkový poriadok. Povinnosť prevádzkovateľa predkladať orgánu verejného zdravotníctva na schválenie prevádzkové poriadky mala byť zrušená pre ubytovacie zariadenia (okrem zariadení sociálnych služieb a zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately), telovýchovno-športové zariadenia, zariadenia spoločného stravovania a zariadenia starostlivosti o ľudské telo. Povinnosť schvaľovať prevádzkové poriadky mala zostať len v prípade zariadení pre deti a mládež, zdravotníckych zariadení, zariadení sociálnych služieb a zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a tiež v prípade prevádzky prírodných a umelých kúpalísk. v novele zákona o ochrane zdravia sa tiež navrhovalo zrušenie povinnosti zamestnávateľov vypracovať prevádzkové poriadky pre prevádzky, v ktorých zamestnanci vykonávajú prácu v kategórii 1; pre prevádzky, v ktorých zamestnanci sú vystavení záťaži teplom alebo chladom (s výnimkou prevádzky, v ktorej zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu); a pre prevádzky, v ktorých sú zamestnanci vystavení fyzickej záťaži (s výnimkou prevádzok, v ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

prácu). Plánovaným zrušením povinnosti predkladať vybrané prevádzkové poriadky na schválenie RÚVZ sa predpokladalo zníženie administratívnej záťaže pre podnikateľské subjekty vo výške 17 252 eur. Podľa štatistík zverejnených vo výročnej správe ÚVZ, bolo v roku 2017 podaných 1 817 návrhov na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhov na ich zmenu, pričom ¾ z nich – t. j. 1 355 prevádzok, malo byť ročne oslobodených od povinnosti podávať návrh na schválenie prevádzkových poriadkov.

f) **Plniť povinnosti pri používaní autorsky chránených diel**. Každý podnikateľ, ktorý v rámci svojej prevádzky sprostredkúva hudbu alebo filmy prostredníctvom technických zariadení, je povinný platiť autorom týchto diel odmenu za získanie licencie. Právny rámec uvedenej povinnosti dáva zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (ďalej len „autorský zákon").

Východiskom pre určenie povinnosti uhrádzať odmenu autorom je umiestnenie technických zariadení v prevádzke, ktoré na vyššie uvádzané účely môžu slúžiť. Rozhodujúce teda je možnosť využiť tieto zariadenia slúžiace na verejné šírenie diel, nie až ich reálne využitie. Podľa sadzobníka odmien pre spoločnú správu v odboroch použitia predmetov ochrany podľa ustanovenia § 175 ods. 1 písm. a) autorského zákona je rozhodujúcich viacero faktorov pri určení výšky odmeny za využitie autorských diel, napr. veľkosť prevádzkarne, skutočnosť, či sa v jednej prevádzkarni nachádzajú spoločne viaceré technické zariadenia: *„Ak je v prevádzkarni alebo v inom priestore umiestnené rádio a zároveň televízor, uplatní sa v konkrétnom prípade iba odmena platná pre televízor, ktorá zahŕňa aj odmenu za rádio"*, a berie sa do úvahy napr. aj uhlopriečka televízora.

Podnikateľ má dve možnosti, ako sa vysporiadať s uhradením autorských odmien. Prvou z možností je úhrada odmien prostredníctvom organizácií kolektívnej správy práv, ktoré domácich, ako aj zahraničných autorov zastupujú.[7]

[7] SOZA, LITA, SLOVGRAM, SAPA, OZIS.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Na Slovensku existuje niekoľko správcov, ktorí zastupujú rôznych autorov. Keďže by však bolo pomerne komplikované a administratívne náročné uzatvárať zmluvu o zastupovaní s každou z nich, podľa ustanovenia § 175 ods. 1 písm. a) autorského zákona organizácie kolektívnej správy vykonávajúce kolektívnu správu práv v príslušných odboroch kolektívnej správy práv uzatvoria dohodu o spoločnej správe, ak dochádza k použitiu predmetov ochrany technickým predvedením predmetu ochrany alebo verejným prenosom v prevádzkarňach prostredníctvom technického zariadenia. Ide o výrazné uľahčenie a odbremenenie od administratívy z pohľadu prevádzkovateľa, nakoľko mu stačí osloviť niektorú z uvedených organizácií pre účely získania spoločnej licenčnej zmluvy.

Čo sa týka administratívneho postupu, organizácie kolektívnej správy majú na webovej stránke zverejnené formuláre, prostredníctvom ktorých podnikatelia môžu priamo elektronicky požiadať o uzatvorenie hromadnej licenčnej zmluvy. Obsahom tohto formulára sú údaje podnikateľa v rozsahu: obchodné meno; sídlo; IČO; bankové spojenie; uvedenie štatutárneho zástupcu. Rovnako v ňom musí uviesť údaje o prevádzkarni, ako názov, adresa, kategória, druh priestoru, počet technických zariadení, plocha, kapacita.

Ako v prípade udelenie súhlasu na uvedenie priestorov do prevádzky zo strany RÚVZ, je aj v tomto prípade podnikateľ povinný zdržať sa používania, resp. umožnenia používania zariadení na prenos chránených diel, pred uzatvorením licenčnej zmluvy.

Druhou možnosťou je uhradiť odmenu priamo autorovi, ak autor nie je zastúpený organizáciou kolektívnej správy. v takomto prípade však musí autor postupovať podľa ustanovenia § 164 ods. 5 a 6 autorského zákona, podľa ktorého je nositeľ práv povinný písomne informovať organizáciu kolektívnej správy o vylúčení kolektívnej správy svojich majetkových práv pred uzavretím zmluvy, ktorou udelí súhlas na použitie jeho predmetu ochrany; inak platí, že k vylúčeniu kolektívnej správy práv nedošlo a nositeľ práv je stále zastupovaný organizáciou kolektívnej správy v pôvodne dohodnutom rozsahu.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

V uvedenom prípade si podnikateľ môže objednať vyhotovenie diela na zákazku a vysporiadať autorskú odmenu priamo autorovi. s autorom podpíše zmluvu o vyhotovení diela, na základe ktorej je povinný autor dielo vytvoriť, a licenčnú zmluvu na základe ktorej získa podnikateľ právo dielo použiť.

V nadväznosti na uzavretie dohody o spoločnej správe sú organizácie kolektívnej správy povinné vypracovať jeden sadzobník odmien, ktorý obsahuje spoločnú odmenu alebo spôsob výpočtu výšky spoločnej odmeny. Zároveň platí, že výška spoločnej odmeny alebo spôsob výpočtu výšky spoločnej odmeny nesmie presiahnuť súčet výšky odmien určených organizáciami kolektívnej správy pri samostatnom výkone kolektívnej správy za rovnaké časové obdobie. LITA, autorská spoločnosť, Ochranné združenie interpretov Slovenska, SAPA Slovenská asociácia producentov v audiovízii, Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam a SLOVGRAM, nezávislá spoločnosť výkonných umelcov a výrobcov zvukových a zvukovo-obrazových záznamov, vydali s účinnosťou od 31.12.2018 spoločný sadzobník, ktorý upravuje spoločnú odmenu za použitie predmetu ochrany technickým predvedením a verejným prenosom v prevádzkarňach alebo v iných priestoroch prostredníctvom technického zariadenia. Predmetmi ochrany sa podľa sadzobníka rozumejú diela (hudobné, audiovizuálne, literárne, dramatické, atď.), umelecké výkony, zvukové záznamy, audiovizuálne záznamy a technickými zariadeniami sa rozumejú akékoľvek technické zariadenia, ktoré umožňuje reprodukciu či už čisto zvuku (zvukové a rozhlasové prijímače, MP3, CD prehrávače a pod.), alebo zvuku a obrazu zároveň (televízor, PC a pod.). Ak je v prevádzkarni alebo v inom priestore umiestnené rádio a zároveň TV, uplatní sa v konkrétnom prípade iba odmena platná pre TV, ktorá zahŕňa aj odmenu za rádio. Výška odmeny záleží od viacerých faktoroch, prvoradým kritériom je však umiestnenie technického zariadenia – či sa nachádza v izbách ubytovacích zariadení, alebo v spoločenských a obslužných priestoroch prevádzkarní, alebo v stravovacích a pohostinských prevádzkach, alebo v obchode a službách, v zariadeniach určených na šport, oddych a zábavu, alebo v iných priestoroch (napr. dopravné prostriedky, čerpacie stanice a pod.). v prípade

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

ubytovacích zariadení výška odmeny závisí aj od miery vyťaženosti zariadenia, pričom plná výška odmeny sa platí pri vyťaženosti viac ako 75 %. v rámci stravovacích a pohostinských prevádzok zase záleží výška odmeny od rozlohy prevádzky v m^2.

Akokoľvek, odmeny pre organizácie kolektívnej správy predstavujú pre mnohé podnikateľské subjekty nemalé náklady. Len pre ilustráciu, v prípade reštaurácie s rozlohou prevádzky do 100 m^2, v ktorej sa nachádza televízor, predstavuje ročná výška odmeny pre spoločnú správu 159 eur bez DPH. v prípade reštaurácie s rozlohou prevádzky nad 500 m2 predstavuje ročná výška odmeny až 555 eur bez DPH[8].

Dohody o spoločnej správe a jednotný sadzobník odmien, ktoré boli uvedené do praxe novelou autorského zákona v roku 2018 s účinnosťou od 1.1.2019 však znamenali výrazný posun v porovnaní so stavom pred účinnosťou novely, keď podľa predstaviteľov Zväzu hotelov a reštaurácii SR boli odmeny pre OKS najvyššie v celej Európe.

g) Od úhrad odmien organizáciám kolektívnej správy je potrebné odlíšiť **úhrady koncesionárskych poplatkov** podľa zákona č. 340/2012 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS“). Koncesionárske poplatky sú totiž úhradou za služby poskytované RTVS verejnosti v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania, pričom organizácie kolektívnej správy vyberajú odmeny už pre samotných autorov. Rozdiel je aj v kritériách, na základe ktorých sú tieto poplatky vyberané – pri koncesionárskych poplatkoch je totiž rozhodujúci počet zamestnancov, a nie je podstatná a rozhodujúca prítomnosť technického zariadenia v prevádzkarni.

Podľa zákona o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS je platiteľom úhrady zamestnávateľ, ktorý v pracovnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu zamestnáva aspoň troch zamestnancov. Povinnosť platiť úhradu vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca,

[8] http://www.soza.sk/cms/content/files/Sadzobnik_spolocnej_odmeny.pdf

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom zamestnávateľ evidoval aspoň troch zamestnancov a zaniká posledný deň mesiaca, v ktorom zamestnávateľ zamestnával aspoň troch zamestnancov. Úhradu je možné zaplatiť jednorazovo za štvrťrok, polrok alebo rok a platiteľ je povinný zaplatiť úhradu do posledného dňa prvého kalendárneho mesiaca obdobia, za ktoré sa táto úhrada platí. Mesačná výška sadzby úhrady ktorú platí zamestnávateľ je odstupňovaná v závislosti od počtu zamestnancov a je znázornená v tabuľke nižšie.

Tabuľka 5: Mesačná výška sadzby úhrady v závislosti od počtu zamestnancov

Sadzba	**Počet zamestnancov**	
4,64 €	od 3	do 9
18,58 €	od 10	do 49
79,66 €	od 50	do 249
199,16 €	od 250	do 999
464,71 €	1000 a viac	

Zdroj: https://uhrady.rtvs.sk/zamestnavatelia/sadzby

Problém predstavuje skutočnosť, že do celkového počtu zamestnancov rozhodujúcich pre určenie sadzby úhrady a povinnosti platiť úhrady sa započítavajú aj zamestnanci na materskej a rodičovskej dovolenke. Ak zamestnávateľ nezaplatí úhradu do vyššie uvedených termínov, dostáva sa do omeškania a vyberateľ úhrady je povinný ho písomne vyzvať do

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

60 dní od zistenia tejto skutočnosti na zaplatenie úhrady, ako aj poštových sadzieb súvisiacich s odoslaním výzvy. Ak zamestnávateľ nezaplatí úhradu a poštové sadzby v lehote do 30 dní od doručenia výzvy, zamestnávateľ je povinný zaplatiť vyberateľovi úhrady aj pokutu, ktorá je tiež odstupňovaná podľa počtu zamestnancov, pričom najnižšia sadzba pokuty predstavuje 33 eur (od 3 do 9 zamestnancov), a najvyššia sadzba pokuty 166 eur (1000 a viac zamestnancov).

V prípade, že sa podnikateľovi zmení počet zamestnancov v priebehu roka a táto skutočnosť má vplyv na výšku sadzby úhrady, uplatňuje vyberateľ značne asymetrický prístup. Pri poklese počtu zamestnancov z ktorého plynie zníženie sadzby úhrady je povinný túto skutočnosť oznámiť a preukázať. v prípade nárastu počtu zamestnancov, z ktorého plynie zvýšenie sadzby úhrady o tejto skutočnosti informuje Sociálna poisťovňa vyberateľa (RTVS) automaticky. Do budúcna je teda potrebné, aby RTVS a MK SR vyriešili odlišný prístup pri zmene počtu zamestnancov, ktorý rozhoduje o výške úhrady, a to ideálne spôsobom, kedy by zamestnávateľ nemusel RTVS informovať a dokladovať zníženie počtu zamestnancov a z neho plynúce zníženie sadzby, ale aby o tejto skutočnosti RTVS automaticky informovala Sociálna poisťovňa.

Problémom je v praxi aj nejednotný postoj MK SR a RTVS pri otázke dohodárov. Priamo v dôvodovej správe k zákonu o úhradách MK SR ako predkladateľ uviedlo, že sadzba koncesionárskych poplatkov platiteľa, ktorý je zamestnávateľom, záleží od počtu jeho zamestnancov v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu, to znamená, že do počtu sa nezapočítavajú zamestnanci pracujúci na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Taktiež RTVS ešte v roku 2016 na svojej webovej stránke tvrdila, že tzv. dohodári sa nezapočítavajú do počtu zamestnancov na účely vzniku povinnosti platiť koncesionárske poplatky a na účely stanovenia ich výšky. v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 7.9. 2016[9], v ktorom odvolací súd skonštatoval,

[9] č. k. 2Cob/71/2015-75.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

že zamestnanci pracujúci na základe dohody o vykonaní práce sa započítavajú do počtu zamestnancov, začala RTVS od podnikateľov spätne vyžadovať zaplatenie úhrad aj za dohodárov. MK SR však vo svojom stanovisku z roku 2018 opätovne potvrdilo, že do počtu zamestnancov sa nezapočítavajú zamestnanci na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, pričom na tomto názore MK SR trvalo aj v roku 2019. RTVS v súčasnosti na svojej webovej stránke neposkytuje stanovisko k danej problematike, v praxi však zahrňuje do počtu zamestnancov aj dohodárov. v budúcnosti by teda malo jednoznačne prísť k zjednoteniu prístupu zo strany MK SR a RTVS, a to ideálne tak, aby sa v praxi uplatňoval prístup MK SR, a teda aby sa do počtu zamestnancov nezapočítavali dohodári.

2.3. Povinnosti vo vzťahu k zamestnancom

2.3.1. Povinnosti vo vzťahu k zamestnancom zamestnaným na základe pracovnej zmluvy

Tabuľka 6: Zoznam základných povinností, ktoré vznikajú zamestnávateľovi v súvislosti so zamestnaním zamestnanca

	Povinnosť zamestnávateľa	Právny predpis	Lehota na splnenie povinnosti	Sankcia za nesplnenie povinnosti
1.	Oznámiť voľné pracovné miesto úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Zákon o službách zamestnanosti		do 300 eur
2.	Oboznámiť budúceho zamestnanca s a) právami a povinnosťami, ktoré mu budú vyplývať z pracovnej zmluvy, b) pracovnými podmienkami, c) mzdovými podmienkami	Zákonník práce	Pred uzatvorením pracovnej zmluvy	do 100 000 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

3.	Uzatvorenie pracovnej zmluvy	Zákonník práce	Pred začatím vykonávania pracovnej činnosti	od 2 000 eur do 200 000 eur
4.	Oboznámenie zamestnanca s a) pracovným poriadkom, b) kolektívnou zmluvou, c) právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú, d) právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, e) ustanoveniami o zásade rovnakého zaobchádzania, f) s vnútorným predpisom upravujúcim oznamovanie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.	Zákonník práce	Pri nástupe do zamestnania	do 100 000 eur
5.	Poskytovanie minimálnej mzdy zamestnancovi	Zákonník práce		do 100 000 eur
6.	Registrácia za platiteľa dane zo závislej činnosti	Zákon o dani z príjmov, Daňový poriadok	do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom	od 60 eur do 20 000 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

			podnikateľovi vznikla povinnosť zrážať daň, resp. preddavky na daň	
7.	Zabezpečiť podpísanie vyhlásenia na uplatnenie nezdaniteľnej časti a daňového bonusu zamestnancom	Zákon o dani z príjmov		-
8.	Registrácia zamestnávateľa v Sociálnej poisťovni	Zákon o sociálnom poistení	najneskôr v deň, ktorý predchádza dňu, v ktorom vznikne pracovný pomer prvému zamestnancovi	do 16 596,96 eur
9.	Uzatvorenie dohody o používaní elektronických služieb Sociálnej poisťovne pre odvádzateľov poistného	Zákon o sociálnom poistení		-

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

10.	Prihlásenie zamestnanca do Sociálnej poisťovne	Zákon o sociálnom poistení	najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca	do 16 596,96 eur
11.	Oznámenie vo vzťahu k príslušnej zdravotnej poisťovni	Zákon o zdravotnom poistení	do 8 pracovných dní odo dňa vzniku pracovného pomeru	do 3 319 eur
12.	Uzatvorenie zmluvy alebo dohody o elektronickej komunikácii so zdravotnou poisťovňou	Zákon o zdravotnom poistení		
13.	Zabezpečenie podpísania zamestnancom oznámenie na uplatnenie odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie	Zákon o zdravotnom poistení		-
14.	Zabezpečenie posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu	Zákon o ochrane zdravia	pred uzatvorením pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného	od 150 eur do 20 000 eur.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

			pracovného vzťahu alebo pred začatím výkonu práce fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby	
15.	Zabezpečenie zdravotného dohľadu zamestnancov	Zákon o ochrane zdravia		od 150 eur do 20 000 eur
16.	Vypracovanie dokumentu o posúdení rizika pri všetkých činnostiach, ktoré vykonávajú zamestnanci	Zákon o ochrane zdravia		od 150 eur do 20 000 eur
17.	Oboznámenie zamestnanca s BOZP	Zákon o BOZP		do 100 000 eur, a ak v dôsledku tohto porušenia vznikol pracovný úraz, ktorým bola

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

				spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, najmenej 33 000 eur
18.	Zabezpečenie školenia o ochrane pred požiarmi	Zákon o ochrane pred požiarmi	Pri prijatí do zamestnania	do 8 298 eur
19.	Príspevok na rekreáciu	Zákonník práce	Vo forme rekreačného poukazu (vopred) alebo do 30 dní od skončenia rekreácie	

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyššie uvedená tabuľka demonštruje povinnosti zamestnávateľa, ktoré mu vznikajú prijatím zamestnanca do pracovného pomeru. Tabuľka neobsahuje všetky povinnosti zamestnávateľa, ktoré mu vznikajú, ale sústreďuje sa iba na tie najzásadnejšie.

1. Podnikateľovi vznikajú viaceré povinnosti v súvislosti so zamestnávaním, pričom prvú základnú povinnosť v tabuľke stanovuje zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“), keď v ustanovení § 62 ods. 6 určil povinnosť podnikateľa oznámiť voľné pracovné miesto ÚPSVaR, v ktorého územnom obvode sa dané pracovné miesto nachádza. Spolu s oznámením voľného pracovného miesta je potrebné uviesť aj jeho

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

charakteristiku. Podnikateľ má možnosť ohlásenie voľného pracovného miesta uskutočniť vyplnením na to určeného tlačiva *„Nahláška voľných pracovných miest",* ktoré následne zašle elektronickými prostriedkami alebo poštou na príslušný ÚPSVaR. Ďalšou možnosťou je voľné pracovné miesto nahlásiť na to určenej webovej stránke www.istp.sk, pričom nahlásenie prebehne po bezplatnej registrácii. Nesplnenie predmetnej povinnosti je sankcionované podľa ustanovenia § 68a ods. 1 písm. e) zákona o službách zamestnanosti do výšky 300 eur.

MPSVaR SR v Analýze vplyvov na podnikateľské prostredie priloženej k novele zákona o službách zamestnanosti z novembra 2018 odhadlo časovú náročnosť registrácie v systéme ISTP na maximálne 5 minút, pričom registrácia voľného pracovného miesta po zaregistrovaní by podľa tvrdení MPSVaR SR nemala trvať viac ako 3 minúty *„v závislosti od počítačových zručností užívateľa".* Časovú náročnosť vyplnenia tlačiva *„Nahláška voľných pracovných miest"* odhadlo MPSVaR SR takisto na maximálne 5 minút. Podľa slov predkladateľa teda budú administratívne náklady na jedného podnikateľa, vyplývajúce z povinnosti oznámiť voľné pracovné miesto, závisieť od počtu nahlasovaných voľných pracovných miest, pričom pri nahlasovaní voľných pracovných miest s rovnakou pracovnou pozíciou postačuje 1 nahláška, kde je vyznačený celkový počet týchto voľných miest.

2. Po vybratí vhodného zamestnanca na danú pracovnú pozíciu je zamestnávateľ povinný budúcemu zamestnancovi oznámiť práva a povinnosti, ktoré mu budú vyplývať z pracovnej zmluvy, pracovné podmienky a mzdové podmienky, za ktorých sa bude práca vykonávať. Pri nedodržaní predmetnej povinnosti hrozí podnikateľovi pokuta v zmysle zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce") do výšky 100 000 eur.

3. Ak budúci zamestnanec súhlasí s predmetnými podmienkami, uzavrie s ním zamestnávateľ pracovnú zmluvu podľa ustanovenia § 42 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce"). Ustanovenie § 43 Zákonníka práce

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

stanovuje konkrétne povinné náležitosti, ktoré musí pracovná zmluva obsahovať. v zmysle ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a) bod 1. zákona o inšpekcii práce uloží inšpektorát práce za nelegálnu prácu zamestnávateľovi pokutu od 2 000 eur do 200 000 eur.

4. Po nástupe do práce je zamestnávateľ povinný v zmysle ustanovenia § 47 Zákonníka práce oboznámiť zamestnanca *„s pracovným poriadkom, s kolektívnou zmluvou, s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú, s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré musí zamestnanec pri svojej práci dodržiavať, s ustanoveniami o zásade rovnakého zaobchádzania a s vnútorným predpisom upravujúcim oznamovanie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti*". Pri nedodržaní predmetnej povinnosti hrozí podnikateľovi pokuta v zmysle zákona o inšpekcii práce do výšky 100 000 eur.

5. Poskytovanie minimálnej mzdy zamestnancovi za výkon jeho práce sa radí v poslednom období medzi najdiskutovanejšie povinnosti zamestnávateľa, pričom pri jej nedodržaní hrozí podnikateľovi pokuta v zmysle zákona o inšpekcii práce do výšky 100 000 eur.

v súlade s ustanovením § 119 ods. 1 Zákonníka práce nesmie byť mzda zamestnanca nižšia ako ju stanoví nariadenie vlády Slovenskej republiky. Pre rok 2020 určuje sumu minimálnej mzdy ustanovenie § 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020, podľa ktorého má zamestnanec nárok na minimálnu mzdu vo výške 580 eur za mesiac, za predpokladu, že je zamestnanec odmeňovaný mesačnou mzdou. Ak je zamestnanec odmeňovaný za odpracované hodiny prináleží mu najmenej 3,333 eur za každú odpracovanú hodinu. v porovnaní s rokom 2019 vzrástla suma minimálnej mesačnej mzdy o 60 eur, a suma hodinovej mzdy o 0,344 eur. Uvedená minimálna mzda je stanovená pre zamestnancov, ktorí sú zaradení do prvého stupňa náročnosti práce. Stupne náročnosti sú uvedené v prílohe č. 1 k Zákonníku práce, pričom zamestnávateľ je povinný každému zamestnancovi priradiť stupeň náročnosti práce. Minimálne mzdy pre zamestnancov, zaradených do iných stupňov náročnosti ako prvého stupňa, sa potom určujú koeficientom

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

určeným pre ten-ktorý stupeň náročnosti. Koeficient pre stupne náročnosti určuje ustanovenie § 120 ods. 4 Zákonníka práce.

Tabuľka 7: Minimálna mesačná mzda v jednotlivých stupňoch náročnosti práce

Stupeň náročnosti určený prílohou č. 1 k zákonníku práce	**Koeficient minimálnej mzdy** (§120 ods. 4 zákonníka práce)	**Suma minimálnej mesačnej mzdy**	**Suma minimálnej hodinovej mzdy**
1.	1,0	580,00 €	3,333 €
2.	1,2	696,00 €	3,9996 €
3.	1,4	812,00 €	4,6662 €
4.	1,6	928,00 €	5,3328 €
5.	1,8	1 044,00 €	5,9994 €
6.	2,0	1 160,00 €	6,666 €

Zdroj: Zákonník práce, vlastné spracovanie

6. Podnikateľ, ktorý sa stal zamestnávateľom, má v zmysle zákona o dani z príjmov povinnosť zo mzdy zamestnanca odvádzať správcovi dane preddavok na daň z príjmov zo závislej činnosti, pričom za týmto účelom musí byť registrovaný za platiteľa dane z príjmov zo závislej činnosti podľa ustanovenia § 49a ods. 3 zákona o dani z príjmov. Predmetnú registráciu musí podnikateľ uskutočniť do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom podnikateľovi vznikla povinnosť zrážať daň, resp. preddavky na daň. Vo väčšine prípadov je

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

podnikateľ už registrovaný pre daň z príjmov a v takomto prípade postupuje v zmysle ustanovenia § 49a ods. 3 druhá veta zákona o dani z príjmov, podľa ktorého podnikateľ musí oznámiť miestne príslušnému správcovi dane skutočnosť, že sa stal platiteľom dane. Registrácia aj oznámenie sa vykonáva na predpísanom tlačive, ktoré je možné nájsť na webovej stránke FS. Nesplnenie registračnej povinnosti je sankcionované v zmysle ustanovenia § 155 ods. 1 písm. c) daňového poriadku vo výške od 60 eur do 20 000 eur.

7. Zamestnávateľ spravidla zabezpečuje podpísanie *„Vyhlásenia na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka a daňového bonusu"*, pričom nejde o povinnosť, ktorá by mu vyplývala zo zákona, avšak z dôvodu presnosti a úplnosti údajov predmetnú povinnosť zabezpečuje zamestnávateľ.

8. Zamestnávateľ má podľa ustanovenia § 231 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení") viaceré povinnosti, pričom základnou je povinnosť zamestnávateľa prihlásiť sa podľa ustanovenia § 231 písm. a) zákona o sociálnom poistení do registra zamestnávateľov. Uvedené musí zamestnávateľ uskutočniť najneskôr v deň, ktorý predchádza dňu, v ktorom vznikne pracovný pomer prvému zamestnancovi. Za nesplnenie predmetnej povinnosti hrozí zamestnávateľovi v zmysle ustanovenia § 239 zákona o sociálnom poistení pokuta do výšky 16 596,96 eur. Za účelom prihlásenia do registra zamestnávateľov je zamestnávateľ povinný vyplniť tlačivo *„Registračný list zamestnávateľa"*, ktorý je dostupný na stránke Sociálnej poisťovne. Jedná sa o relatívne jednoduchý, jednostranový formulár, v ktorom musí zamestnávateľ uviesť základné a doplňujúce identifikačné údaje, svoju adresu, korešpondenčnú adresu, bankové spojenie, údaje o štatutárnych zástupcoch, a tiež podpisy a odtlačky pečiatok. Vyplnenie tohto formulára by nemalo zamestnávateľovi trvať viac ako 30 minút, čo pri priemernej hodinovej mzde vo výške 6,20 eur predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur.

9. Zamestnávateľ môže elektronicky komunikovať so Sociálnou poisťovňou až po uzatvorení dohody medzi zamestnávateľom a Sociálnou poisťovňou. *„Dohoda o používaní*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

elektronických služieb Sociálnej poisťovne pre odvádzateľov poistného" je prístupná na webovej stránke Sociálnej poisťovne. Dohoda predstavuje veľmi jednoduchý dokument, v ktorom musí zamestnávateľ uviesť svoje obchodné meno, kým je zastupovaný v rámci uzatvárania dohody, sídlo spoločnosti, IČO a DIČ. Na záver stačí dohodu už len podpísať. Časovú náročnosť tohto úkonu možno predpokladať na niekoľko minút.

10. Ďalšou povinnosťou zamestnávateľa, ktorá mu vzniká podľa ustanovenia § 231 písm. b) zákona o sociálnom poistení je povinnosť prihlásiť zamestnanca do nasledovných registrov: register poistencov, register sporiteľov starobného dôchodkového sporenia za účelom platenia nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti, pričom predmetné sa nevzťahuje na zamestnancov vykonávajúcich prácu na základe dohody o vykonávaní práce, dohody o pracovnej činnosti, pokiaľ majú tieto osoby právo na pravidelný mesačný príjem a zároveň sú poberateľmi výsluhového dôchodku, pričom dovŕšili dôchodkový vek, alebo sú poberateľmi invalidného výsluhového dôchodku, starobného dôchodku, invalidného dôchodku. Prihlásenie do Sociálnej poisťovne sa podáva prostredníctvom formulára, a to listinne alebo elektronicky. Predmetná povinnosť musí byť splnená najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, inak zamestnávateľovi hrozí pokuta do výšky 16 596,96 eur podľa ustanovenia § 239 zákona o sociálnom poistení.

11. v zmysle ustanovenia § 24 písm. k) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení") je každý zamestnávateľ, ktorý zamestná zamestnanca povinný túto skutočnosť oznámiť zdravotnej poisťovni, v ktorej je zamestnanec poistený. Zamestnávateľ tak musí urobiť do 8 pracovných dní odo dňa vzniku pracovného pomeru u tohto zamestnávateľa. Zamestnávateľ má túto povinnosť vo vzťahu ku každému zamestnancovi, bez ohľadu na jeho zdravotnú poisťovňu, čo znamená, že pokiaľ má zamestnávateľ 2 zamestnancov, poistených v rôznych zdravotných poisťovniach, musí nahlásiť svojich zamestnancov do príslušných poisťovní. Nesplnenie predmetnej povinnosti sankcionuje Úrad pre dohľad nad zdravotnou

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

starostlivosťou, pričom podľa ustanovenia § 26 ods. 1 písm. c) zákona o zdravotnom poistení môže uložiť pokutu do výšky 3 319 eur. s touto povinnosťou je následne spojená povinnosť ustanovená v § 24 písm. a) zákona o zdravotnom poistení, podľa ktorého je zamestnávateľ povinný *„vypočítať preddavok na poistné, riadne a včas platiť a odvádzať preddavky na poistné a vykazovať poistné príslušnej zdravotnej poisťovni a odvádzať preddavky na poistné za poistencov, ktorých potvrdené prihlášky sa stali predmetom prevodu poistného kmeňa podľa osobitného predpisu*". Preddavok na poistné za zamestnanca aj zamestnávateľa vypočíta, platí a odvádza zamestnávateľ na účet príslušnej zdravotnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu. Zamestnávateľovi vzniká povinnosť platiť poistné dňom, ktorým vznikol pracovný pomer medzi zamestnávateľom a zamestnancom (poistencom, v konkrétnej zdravotnej poisťovni).

12. Ak má zamestnanec aspoň 3 zamestnancov, musí komunikovať so zdravotnými poisťovňami výlučne elektronicky a za týmto účelom je povinný uzatvoriť zmluvu, resp. dohodu o elektronickej komunikácii s konkrétnou zdravotnou poisťovňou.

13. Viacerí zamestnanci, ktorí pracujú na základe pracovnej zmluvy, majú nárok uplatniť si odpočítateľnú položku vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie, pričom predmetné je bližšie definované v ustanovení § 13a zákona o zdravotnom poistení. Zamestnanci, ktorí majú nárok na takéto uplatnenie odpočítateľnej položky vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie, majú povinnosť takúto skutočnosť oznámiť v zmysle ustanovenia § 26 ods. 6 zákona o zdravotnom poistení zamestnávateľovi do ôsmich pracovných dní odo dňa vzniku pracovného pomeru na predpísanom tlačive, zverejnenom na webovom sídle MZ SR. Prax však preukázala, že predmetnú povinnosť za zamestnanca uskutočňuje zamestnávateľ, a teda oznámenie o uplatnení odpočítateľnej položky vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie predkladá práve zamestnávateľ na podpis zamestnancovi.

14. Zákon o ochrane zdravia ukladá zamestnávateľovi viaceré povinnosti, pričom analýza sa zameriava len na niektoré z nich. Povinnosť zabezpečenia posúdenia zdravotnej spôsobilosti

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

na prácu upravuje ustanovenie § 30 ods. 1 písm. f) zákona o ochrane zdravia spolu s ustanovením § 30e zákona o ochrane zdravia, pričom toto posúdenie sa vykonáva na základe hodnotenia zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a výsledkov lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu ku práci. Predmetnú povinnosť má zamestnávateľ vždy vo vzťahu k zamestnancom zaradeným do 3.[10] a 4.[11] kategórie, taktiež pokiaľ sa opakovane u zamestnávateľa vyskytuje pri tej istej profesii a na tom istom pracovisku choroba z povolania, ak to vyžaduje osobitný predpis (napr. zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – ďalej len „zákon o súkromnej bezpečnosti“) a vo

[10] Podľa § 31 ods. 4 zákona o ochrane zdravia *„Do tretej kategórie sa zaraďujú práce s vysokou mierou zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia, pri ktorých*
a) expozícia zamestnanca faktorom práce a pracovného prostredia nie je znížená technickými opatreniami alebo organizačnými opatreniami na úroveň ustanoveného limitu a na zníženie rizika je potrebné vykonať iné špecifické ochranné opatrenia vrátane použitia osobných ochranných pracovných prostriedkov,
b) je expozícia zamestnanca faktorom práce a pracovného prostredia znížená technickými opatreniami alebo organizačnými opatreniami na úroveň ustanoveného limitu, ale
1. vzájomná kombinácia a pôsobenie faktorov práce a pracovného prostredia môžu poškodiť zdravie, alebo
2. zisťujú sa zdravotné zmeny u zamestnancov vo vzťahu k pôsobiacim faktorom,
c) nie sú ustanovené limity, ale nepriaznivá odpoveď organizmu poukazuje na možné špecifické pôsobenie faktorov práce a pracovného prostredia a expozícia faktorom práce a pracovného prostredia môže u zamestnanca spôsobiť poškodenie zdravia.“

[11] Podľa § 31 ods. 5 zákona o ochrane zdravia *„Do štvrtej kategórie sa zaraďujú len výnimočne na obmedzený čas, najviac na jeden rok, práce s veľmi vysokou mierou zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia; sú to práce,*
a) pri ktorých nie je možné znížiť technickými opatreniami alebo organizačnými opatreniami expozíciu zamestnanca faktorom práce a pracovného prostredia na úroveň ustanovených limitov a expozícia faktorom práce a pracovného prostredia prekračuje kritériá na zaradenie práce do tretej kategórie a je potrebné vykonať iné špecifické ochranné opatrenia vrátane použitia osobných ochranných pracovných prostriedkov,
b) ktoré podľa miery expozície jednotlivým faktorom práce a pracovného prostredia patria do tretej kategórie, ale
1. vzájomná kombinácia a pôsobenie faktorov práce a pracovného prostredia zvyšuje riziko poškodenia zdravia, alebo
2.zisťujú sa zdravotné zmeny u zamestnancov vo vzťahu k pôsobiacim faktorom.“

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

vzťahu k zamestnancovi zaradenému do 2.[12],3. a 4. kategórie, ak prácu nevykonával posledných 6 mesiacov zo zdravotných dôvodov. Povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov sa vzťahuje napr. aj na prácu so zobrazovacími jednotkami (ustanovenie § 7 nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami), i keď zamestnanci pracujúci so zobrazovacími jednotkami (t. j. počítače a iné) zvyčajne spadajú do 2. kategórie. Náklady spôsobené zo zabezpečím splnenia predmetnej povinnosti znáša zamestnávateľ. Cena za vykonanie lekárskej preventívnej prehliadky je rôzna a závisí najmä od kategórie práce, do ktorej je zaradený zamestnanec podstupujúci prehliadku. Ak totižto ide o práce zaradené do 3. alebo 4. kategórie, lekárske preventívne prehliadky môžu vykonávať výlučne lekári pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačných odboroch pracovné lekárstvo, klinické pracovné lekárstvo, klinická toxikológia alebo špecializačnom odbore služby zdravia pri práci. Lekársku preventívnu prehliadku môže potenciálne pri zamestnancoch zaradených do 3. alebo 4. kategórie vykonávať aj lekár pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo, ale výlučne pod dohľadom lekára-špecialistu uvedeného v predošlej vete. Akokoľvek, preventívne prehliadky v prípade prác zaradených do 3. alebo 4. kategórie, môžu vykonávať výlučne lekári pracovnej zdravotnej služby. Čo sa týka prác zaradených do 1. alebo 2. kategórie pri ktorých je zamestnávateľ povinný zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu pred zaradením na prácu (napr. v prípade počítačov a iných zobrazovacích jednotiek) môžu lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci vykonávať aj lekári so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo.

[12] Podľa § 31 ods. 3 zákona o ochrane zdravia *„Do druhej kategórie sa zaraďujú práce, pri ktorých vzhľadom na riziko nie je predpoklad poškodenia zdravia, ale nedá sa vylúčiť nepriaznivá odpoveď organizmu na záťaž faktormi práce a pracovného prostredia; nepriaznivá odpoveď organizmu na záťaž faktormi práce a pracovného prostredia zahŕňa neočakávanú alebo nepredpokladanú reakciu organizmu, a to vo forme príznaku alebo odlišného znaku vrátane zmenených laboratórnych hodnôt, alebo zmenených funkčných schopností organizmu v súvislosti s expozíciou danému faktoru práce a pracovného prostredia. Sú to práce, pri ktorých faktory práce a pracovného prostredia neprekračujú limity alebo kritériá ustanovené osobitnými predpismi.[34]) Miera zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia je vyššia ako u obyvateľov, ale je tolerovateľná.“*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Nakoľko je rozsah vyšetrení v prípade zamestnancov zaradených do 3. resp. 4. kategórie širší ako v prípade zamestnancov zaradených do 1. resp. 2. kategórie, cena vstupnej lekárskej preventívnej prehliadky u špecialistov pracovnej zdravotnej služby je spravidla vyššia ako u všeobecných lekárov. Cena za vstupnú lekársku preventívnu prehliadku pri pracovnej zdravotnej službe sa nedá určiť presne, nakoľko sú tieto prehliadky spravidla súčasťou celého balíka služieb, ktoré prevádzkovateľ pracovnej zdravotnej služby bude poskytovať pre zamestnávateľa. Pri všeobecných lekároch sa cena pohybuje najmä v závislosti od regiónu, väčšinou však v rozhraní 10 – 40 eur. Nakoľko je povinnosť vykonať vstupnú lekársku preventívnu prehliadku stanovená zákonom, náklady s ňou spojené sú uznaným daňovým výdavkom. Najmä pri zamestnancoch 1. a 2. kategórie vykonávajúcich kancelársku činnosť (teda so zobrazovacími jednotkami) je však namieste otázka, či by vstupné preventívne prehliadky vo vzťahu k práci nemohli korešpondovať s preventívnymi prehliadkami hradenými v rámci verejného zdravotného systému, pokiaľ by táto prehliadka bola vykonaná tesne pred nástupom do zamestnania.

Ak nedôjde k splneniu povinnosti do uzatvorenia pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu, konanie, resp. nekonanie podnikateľa je sankcionované podľa ustanovenia § 57 ods. 41 písm. a) zákona o ochrane zdravia pokutou od 150 eur do 20 000 eur.

15. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1. písm. g) zákona o ochrane zdravia je zamestnávateľ povinný *„zabezpečiť primeraný zdravotný dohľad pre zamestnancov podľa § 30a vrátane rešpektovania špecifických požiadaviek vyplývajúcich z rodových príslušností tak, aby muži a ženy mali rovnakú možnosť výkonu práce”*. Zdravotný dohľad pre zamestnancov je vykonávaný pracovnou zdravotnou službou, ktorú zamestnávateľ zabezpečuje

a) zdravotníckymi pracovníkmi, ktorí sú u neho v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu, alebo
b) dodávateľským spôsobom.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť zdravotný dohľad pre všetkých zamestnancov, teda aj pre tých, ktorí sú zaradení na prácu do 1. alebo 2. kategórie. Zákon však stanovuje rozdielne povinnosti pracovnej zdravotnej služby, ktorá vykonáva zdravotný dohľad nad zamestnancami, ktorí sú zaradení do 1. alebo 2. kategórie a pracovnej zdravotnej služby, ktorá vykonáva zdravotný dohľad nad zamestnancami, ktorí sú zaradení do 3. alebo 4. kategórie. Náklady, spôsobené zo zabezpečím splnenia predmetnej povinnosti, znáša zamestnávateľ. s účinnosťou od decembra 2017 zanikla možnosť zamestnávateľa zabezpečovať pracovnú zdravotnú službu prostredníctvom vlastných zamestnancov, ktorými sú bezpečnostný technik, resp. autorizovaný bezpečnostný technik v prípade, že všetci zamestnanci spadajú do 1. alebo 2. kategórie. Zamestnávateľ síce stále môže zabezpečovať pracovnú zdravotnú službu prostredníctvom vlastných zamestnancov, no v súčasnosti ju môžu vykonávať už len lekári so špecializáciou, alebo verejní zdravotníci. Väčšina zamestnávateľov však zabezpečuje pracovnú zdravotnú službu dodávateľským spôsobom. Cena za výkon pracovnej zdravotnej služby prostredníctvom dodávateľa závisí od mnohých faktorov, najmä od počtu zamestnancov a ich zaradenia do jednotlivých kategórii, ale aj od rozsahu dohodnutých služieb, nakoľko externé pracovné zdravotné služby môžu pre svojho objednávateľa vykonávať aj služby, ako vypracovanie prevádzkového poriadku, vypracovanie plánu HACCP[13], služby BOZP a požiarnej ochrany. z prieskumu trhu, založenom na zmluvách zverejnených v Centrálnom registri zmlúv a s ohľadom na charakter pracovnej činnosti objednávateľa externých služieb pracovnej zdravotnej služby (t. j. objednávateľ, ktorého zamestnanci s najväčšou pravdepodobnosťou spadajú do 1. resp. 2. kategórie) vyplýva, že dodávatelia si účtujú mesačne za komplexné poskytovanie pracovnej zdravotnej služby medzi 0,18 – 0,65 eur bez DPH za zamestnanca objednávateľa. Stredná hodnota tohto rozpätia predstavuje 0,41 eur bez DPH, takže cena za poskytnutie pracovnej zdravotnej služby dodávateľským spôsobom pre firmu s 10 zamestnancami zaradenými do 1. alebo 2. kategórie predstavuje približne 41 eur bez DPH mesačne.

[13] Hazard Analysis and Critical Control Points – Systém analýzy rizika a stanovenia kritických kontrolných bodov, ktorý predstavuje systém zameraný na zaistenie bezpečnosti potravín.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Nesplnenie predmetnej povinnosti je sankcionované podľa ustanovenia § 57 ods. 41 písm. a) zákona o ochrane zdravia od 150 eur do 20 000 eur.

16. Vypracovanie dokumentu o posúdení rizika pri všetkých činnostiach, ktoré vykonávajú zamestnanci, t. j. posudok o riziku s ohľadom na kategorizáciu prác, je ďalšou povinnosťou, ktorú je v zmysle ustanovenia § 30 ods. 1 písm. b) zákona o ochrane zdravia zamestnávateľ povinný splniť. Povinnosť vypracovania posudku rizika a kategórii prác môže zamestnávateľ splniť aj prostredníctvom dodávateľskej pracovnej zdravotnej služby, ktorá mu takéto posúdenie zdravotného rizika s kategorizáciou prác vypracuje. Vypracovanie posudku musí byť vždy v súlade s účinnými právnymi predpismi. Zamestnávateľ je povinný každých 18 mesiacov aktualizovať posúdenie zdravotných rizík a taktiež vždy aj pri podstatnej zmene pracovných podmienok. Nesplnenie predmetnej povinnosti je sankcionované podľa ustanovenia § 57 ods. 41 písm. a) zákona o ochrane zdravia od 150 eur do 20 000 eur.

17. Ďalším zákonom upravujúcim povinnosti zamestnávateľa je zákon o BOZP a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie BOZP“), podľa ktorých má zamestnávateľ povinnosť odstrániť alebo na najnižšiu možnú mieru znížiť všetky riziká a nebezpečenstvá poškodenia zdravia. Zamestnávateľ je povinný oboznámiť zamestnanca pri nástupe do pracovného pomeru s BOZP. Ustanovenie § 6 zákona o BOZP upravuje všeobecné povinnosti zamestnávateľa, ktoré musia byť za každých okolností splnené.

18. Zamestnávateľ má povinnosť zabezpečovať školenie o ochrane pred požiarmi a taktiež overiť zamestnancove vedomosti z tejto oblasti. Predmetná povinnosť vyplýva z ustanovenia § 4 písm. e) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi (ďalej len „zákon o ochrane pred požiarmi“), ktorá je rozšírená vyhláškou č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii. Pokuta za nesplnenie povinnosti je podľa zákona o ochrane pred požiarmi stanovená do výšky 8 298 eur.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

19. Zákonník práce upravil nedávno špecifickú povinnosť pre podnikateľa, ktorý zamestnáva viac ako 49 zamestnancov v podobe príspevku na rekreáciu. Príspevok na rekreáciu je osobitne upravený v ustanovení § 152a Zákonníka práce, podľa ktorého zamestnanec, ktorý je v pracovnom pomere u zamestnávateľa nepretržite aspoň 24 mesiacov, má nárok na príspevok na rekreáciu za predpokladu, že oň požiada. Príspevok má v zmysle ustanovenia predstavovať 55 % oprávnených výdavkov, avšak maximálne 275 eur za kalendárny rok. v prípade, že zamestnávateľ zamestnáva zamestnancov na kratší pracovný čas, predmetný príspevok sa znižuje pomerne. Zamestnávateľ je v tejto súvislosti povinný poskytnúť príspevok na rekreáciu nielen samotnému zamestnancovi, avšak do sumy 275 eur sa zahŕňajú aj výdavky spojené s rekreáciou manžela, vlastného dieťaťa, či dieťaťa zvereného zamestnancovi do náhradnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, resp. pred rozhodnutím súdu o osvojení, ale aj osoby, ktorá žije so zamestnancom v jednej domácnosti, pričom podmienkou je, aby zamestnávateľ bol s týmito osobami na rekreácii aspoň po dobu 2 dní a na území Slovenskej republiky. Príspevok na rekreáciu je možné poskytnúť prostredníctvom tzv. rekreačného poukazu alebo sa prepláca v zmysle ustanovenia § 152a ods. 6 zákonníka práce *„do 30 dní odo dňa skončenia rekreácie predložením účtovných dokladov, ktorých súčasťou musí byť označenie zamestnanca”.*

Zamestnávateľ má, pochopiteľne, povinnosti aj pri ukončení pracovného pomeru, pričom medzi základné sa zaraďuje povinnosť:

1. Vydať zamestnancovi pracovný posudok podľa § 75 ods. 1 Zákonníka práce, avšak táto povinnosť mu vzniká až požiadaním zamestnanca o vydanie pracovného posudku. v takomto prípade je zamestnávateľ povinný pracovný posudok zamestnancovi vydať do 15 dní odo dňa požiadania. Zákon však stanovuje, že zamestnávateľ nemá povinnosť vydať zamestnancovi pracovný posudok skôr, ako 2 mesiace pred ukončením pracovného pomeru. Nakoľko Zákonník práce neurčuje, čo všetko má byť súčasťou pracovného posudku, konečná časová náročnosť vypracovania takéhoto posudku záleží od jej dohodnutého rozsahu, zväčša by však čas potrebný na jeho vypracovanie nemal presiahnuť 1 hodinu. Pri priemernej hodinovej

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

mzde vo výške 6,20 eur teda náklad pre zamestnávateľa na vypracovanie takéhoto posudku predstavuje odhadom 6,20 eur.

2. Vydať zamestnancovi potvrdenie o zamestnaní (tzv. zápočtový list) podľa ustanovenia § 75 ods. 2 Zákonníka práce. Predmetné potvrdenie je zamestnávateľ povinný vydať vždy pri ukončení pracovného pomeru. Náležitosti zápočtového listu sú popísané v § 75 ods. 2 Zákonníka práce, pričom tento by mal obsahovať dobu trvania pracovného pomeru, druh vykonávaných prác, vykonané zrážky zo mzdy (ak sú), informácie o poskytnutí odchodného (ak bolo poskytnuté), a v prípade zamestnanca-absolventa aj údaj o záväzku takéhoto zamestnanca zotrvať v pracovnom pomere u zamestnávateľa po určitú dobu po vykonaní záverečnej, maturitnej alebo absolventskej skúšky. Ani vypĺňanie zápočtového listu by však zamestnávateľovi nemalo vo väčšine prípadov trvať viac ako 1 hodinu. Pri priemernej hodinovej mzde vo výške 6,20 eur teda náklad pre zamestnávateľa na vypracovanie zápočtového listu predstavuje odhadom 6,20 eur.

3. Vyplatiť zamestnancovi odstupné podľa § 76 Zákonníka práce, resp. odchodné podľa ustanovenia § 76a Zákonníka práce. Zákonník práce jednoznačne stanovuje kedy a za akých podmienok je zamestnávateľ povinný vyplatiť odstupné alebo odchodné. Kým odstupné sa vypláca v prípade ukončenia pracovného pomeru zamestnávateľom výpoveďou alebo dohodou z dôvodu zrušenia zamestnávateľa či jeho časti alebo jeho premiestnením, pričom zamestnanec so zmenou nesúhlasí, alebo z dôvodu zdravotného stavu zamestnanca, ktorý stratil spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu, odchodné je vyplácané zamestnancovi pri jeho prvom skončení pracovného pomeru po tom, čo mu vznikol nárok na starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, za podmienky, že pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je viac ako 70 %. Výška odstupného záleží od dĺžky trvania pracovného pomeru, spôsobu, akým bol pracovný pomer ukončený (výpoveď zo strany zamestnávateľa alebo ukončenie pracovného pomeru dohodou) a výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca. Pre určenie výšky priemernej mzdy, od ktorej sa odvíja výška odstupného, je rozhodujúci kalendárny štvrťrok, ktorý predchádza štvrťroku, v ktorom sa zisťuje priemerný

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zárobok. Priemerný zárobok sa zisťuje vždy k prvému dňu kalendárneho mesiaca nasledujúceho po rozhodujúcom období a používa sa počas celého štvrťroka.

Tabuľka č. 8 uvedená nižšie sumarizuje výšky odstupného v jednotlivých prípadoch.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 8: Výška odstupného v závislosti od trvania pracovného pomeru a spôsobu jeho ukončenia

Dĺžka trvania PP	**Ukončenie PP výpoveďou**	**Ukončenie PP dohodou**
Menej ako rok	Bez nároku	Bez nároku
Menej ako 2 roky	Bez nároku	Minimálne priemerný mesačný zárobok
2 až 5 rokov	Minimálne priemerný mesačný zárobok	Minimálne **dvojnásobok** priemerného mesačného zárobku
5 až 10 rokov	Minimálne **dvojnásobok** priemerného mesačného platu	Minimálne **trojnásobok** priemerného mesačného platu
10 až 20 rokov	Minimálne **trojnásobok** priemerného mesačného platu	Minimálne **štvornásobok** priemerného mesačného platu
Viac než 20 rokov	Minimálne **štvornásobok** priemerného mesačného platu	Minimálne **päťnásobok** priemerného mesačného platu

Zdroj: Zákonník práce, vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

4. Oznámiť daňovému úradu, že mu zanikla daňová povinnosť podľa ustanovenia § 49a zákona o dani z príjmov. Túto povinnosť má zamestnávateľ len v prípade, že prestal byť zamestnávateľom, t. j., že už nezamestnáva žiadneho zamestnanca, avšak podnikateľskú činnosť vykonáva naďalej. Túto povinnosť musí splniť do 30 dní odo dňa, v ktorom došlo k tejto skutočnosti. Daňový poriadok a ani zákon o dani z príjmov nešpecifikujú, akým spôsobom môže podnikateľ oznámiť zánik daňovej povinnosti daňovému úradu. Podnikateľ si ju môže splniť vyplnením tlačiva *„Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien a zrušenie registrácie na daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty“,* ktoré je dostupné ako on-line formulár na stránke FS. Časovú náročnosť vyplnenia tohto formulára môžeme odhadnúť na približne 1 hodinu, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 6,20 eur.

5. Odhlásiť zamestnanca do ôsmich dní podľa ustanovenia § 231 zákona o sociálnom poistení z registra poistencov a taktiež z registra sporiteľov starobného dôchodkového sporenia. Toto odhlasovanie sa vykonáva prostredníctvom formulára *„Registračný list fyzickej osoby“,* ktorý je dostupný na webovej stránke Sociálnej poisťovne. Vyplnenie tohto jednostranového formulára, v ktorom podnikateľ vyznačí dátum vzniku poistenia a dátum zrušenia prihlásenia, by nemalo trvať viac ako 30 minút, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur.

6. Predložiť Sociálnej poisťovni evidenciu na účely sociálneho poistenia v zmysle ustanovenia § 231 ods. 1 písm. j) zákona o sociálnom poistení. Zamestnávateľ tak musí urobiť *„v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kalendárny mesiac, v ktorom zamestnanec skončil právny vzťah k zamestnávateľovi, alebo do ôsmich dní 2a. od uplatnenia nároku na dávku zamestnanca, alebo 2b. odo dňa doručenia výzvy Sociálnej poisťovne na predloženie tejto evidencie*”. Na základe Kalkulačky nákladov regulácie z dielne MH SR môžeme odhadnúť časovú náročnosť predloženia dokumentu elektronickým spôsobom na 30 minút, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

7. Oznámiť v lehote ôsmich dní od skončenia pracovného pomeru zdravotnej poisťovni, že došlo k zmene platiteľa poistného. Táto povinnosť sa však vzťahuje na zamestnávateľa v prípade, že jeho zamestnanec pracoval v pracovnom pomere s pravidelným príjmom. Formuláre, prostredníctvom ktorých podnikateľ oznámi toto skončenie pracovného pomeru, sú dostupné na webových stránkach zdravotných poisťovní. Vyplnenie jednostranového formulára môžeme odhadnúť na 30 minút, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur.

8. Oznámiť do ôsmich pracovných dní zdravotnej poisťovni resp. poisťovniam zánik platiteľa poistného, za predpokladu, že zamestnávateľ už nezamestnáva žiadneho zamestnanca. Formuláre, prostredníctvom ktorých podnikateľ oznámi zánik platiteľa poistného sú dostupné na webových stránkach zdravotných poisťovní. Vyplnenie jednostranového formulára môžeme odhadnúť na 30 minút, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur.

9. v zmysle zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane údajov“) je zamestnávateľ povinný po skončení pracovného pomeru vymazať osobné údaje svojho predchádzajúceho zamestnanca.

Návrh alternatívneho riešenia ako zjednodušiť povinnosti na úseku zamestnávania:

Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k začatiu zamestnávania zamestnancov sú roztrieštené vo viacerých zákonoch, čo spôsobuje ich náročné vyhľadávanie, zároveň častá novelizácia jednotlivých predpisov spôsobuje ich neprehľadnosť. Ako vhodné sa javí vytvorenie jednotného komunikačného prostriedku, kde by prostredníctvom jedného úkonu zamestnávateľ splnil všetky svoje oznamovacie povinnosti, či už vo vzťahu k Sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniam, vrátane registrácie na daň z príjmov zo závislej činnosti. Súčasný postup, kedy zamestnávateľ musí vyplniť viacero formulárov by bol nahradený jedným formulárom, ktorý by šetril čas zamestnávateľa, zároveň by však eliminoval možné

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

pochybenia, keďže súčasné nastavenie povinností je neprehľadné a zamestnávatelia často z dôvodu neprehľadnosti právnych predpisov nie sú spôsobilí svoje povinnosti splniť. Navrhuje sa vytvorenie intuitívneho formulára, ktorý by nemal spôsobovať nejasnosti pri jeho vypĺňaní. Hoci je elektronická komunikácia v rozvoji, čo zamestnávatelia vítajú, problém spôsobuje súčasná existencia rôznych komunikačných systémov, keďže Sociálna poisťovňa, FS a všetky zdravotné poisťovne majú vlastné systémy, čo znamená, že podnikateľ musí byť registrovaný v každom systéme osobitne. Jednotná platforma s jedným prihlasovacím menom a heslom je vhodným riešením. Slovenská republika takouto platformou aj disponuje, je ňou Ústredný portál verejnej správy – *slovensko.sk,* avšak nie sú na ňu prepojené ostatné systémy. Na základe vyššie uvedeného sa navrhuje prepojiť systém FS na *slovensko.sk*, pričom sa zároveň navrhuje upustenie od osobitnej registrácie na portáli FS. Predmetné platí aj pre systémy jednotlivých zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne.

2.3.2. Povinnosti vo vzťahu k zamestnancom zamestnaným na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

Tabuľka uvedená nižšie poskytuje pohľad na priemerné mesačné počty zamestnancov pracujúcich na základe pracovného pomeru a na základe dohôd o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru v rokoch 2015 – 2017. v sledovanom období stúpol priemerný mesačný počet zamestnancov pracujúcich na základe pracovného pomeru, ako aj celkový počet pracujúcich, zatiaľ čo priemerný mesačný počet zamestnancov na dohodu o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru klesol o takmer 40 000 miest.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 9: Priemerné mesačné počty zamestnancov – pracovný pomer vs. dohody o práci

Priemerné mesačné počty zamestnancov pracujúcich na základe:	**2015**	**2016**	**2 017**
- **pracovného pomeru**	1 886 703	1 933 707	1 996 493
- **dohôd o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru**	448 967	439 519	409 600
Spolu	2 335 670	2 373 226	2 406 093

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Pohľad na podiel zamestnancov pracujúcich na základe dohôd o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru (tabuľka nižšie) ukazuje, že tento podiel v období 2015 – 2017 mierne klesal na úkor pracovného pomeru.

Tabuľka 10: Podiely zamestnancov – pracovný pomer vs. dohody o práci

Podiel zamestnancov pracujúcich na základe:	**2015**	**2016**	**2017**
- **dohôd o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru**	19,22 %	18,52 %	17,02 %
- **pracovného pomeru**	80,78 %	81,48 %	82,98 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Novšie dáta Sociálnej poisťovne ukazujú, že absolútne počty dohodárov sa ani v poslednom období zásadne nemenili – kým v novembri 2018 pracovalo na základe niektorej z dohôd o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru 426 188 zamestnancov, v novembri 2019 to bolo o niečo menej, a to konkrétne 422 654 zamestnancov[14]. Výraznejší počet dohodárov v roku 2019 zaznamenala Sociálna poisťovňa v júli, keď ich počet predstavoval až 429 457. Vzhľadom na to, že množstvo sezónnych prác pripadá najmä na letné obdobie, nie je tento fakt prekvapujúci.

Tabuľka 11: Povinnosti a obmedzenia zamestnávateľa v súvislosti so zamestnaním zamestnanca so zameraním na špecifické povinnosti vo vzťahu k tzv. dohodárovi

Povinnosť zamestnávateľa vo vzťahu k dohodárovi	**Právny predpis**	**Lehota na splnenie povinnosti**	**Sankcia za nesplnenie povinnosti**
Uzavretie niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru: - písomná forma - určitosť doby, na ktorú sa uzatvára	Zákonník práce	pri uzatváraní niektorej z dohôd	
Evidenčné povinnosti	Zákonník práce		
Zabezpečenie minimálnych mzdových podmienok (bez stupňa náročnosti práce), **vrátane príplatkov**: - práca cez noc, víkend, sviatok	Zákonník práce	pri uzavretí niektorej z dohôd	

[14] https://www.socpoist.sk/aktuality-pocet-dohodarov-v-novembri--pred-vianocami--klesol/1794s68090c?

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Opakované prihlasovanie a odhlasovanie v zdravotnej poisťovni	Zákon o zdravot. poistení	do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom došlo k zmene platiteľa poistného	
Zarátanie dohodárov medzi zamestnancov na účely povinnosti platby koncesionárskych poplatkov	Zákon o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS (rôzne výklady)	pri vzniku povinnosti platiť koncesionárske poplatky (min. 3 zamestnanci)	vyrubenie poplatku za uvedené služby vrátane úrokov z omeškania
Kontrola uplatňovania odvodovej úľavy brigádnika u iného zamestnávateľa	Zákon o sociálnom poistení	pri uplatnení odvodovej úľavy	16 596,96 eur + penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy
Zákaz uzatvárania dohôd na činnosti, ktoré sú predmetom ochrany podľa autorského zákona	Zákonník práce	pri uzavretí niektorej z dohôd	

Zdroj: vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Z hľadiska posudzovania existencie pracovnoprávnych vzťahov je mimo pracovného pomeru najčastejšie vyskytujúcim sa pracovným vzťahom, ktorý právna teória označuje ako tzv. *iný pracovný vzťah,* vzťah založený jednou z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Účastníci tohto vzťahu sa laicky označujú ako *„dohodári“* a okrem skutočnosti pomenovania tohto pracovnoprávneho vzťahu ako iný, sú iné aj povinnosti, ktoré zamestnávateľovi vznikajú, v prípade, ak sa rozhodne pre zamestnávanie na dohodu vrátane existencie povinností bez zjavnej opodstatnenosti.

Určité povinnosti sa na zamestnávateľa vzťahujú bez ohľadu na druh pracovnoprávneho vzťahu, ktorý medzi zamestnávateľom a zamestnancom existuje, tzn. bez ohľadu na to, či bol vzťah založený pracovnou zmluvou alebo niektorou z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Ide napr. o všeobecné ustanovenia Zákonníka práce, ustanovenia o prestávkach v práci, ustanovenia o nepretržitom dennom odpočinku či odpočinku v týždni, ustanovenia o minimálnej mzde (okrem aplikácie ustanovení o stupňoch náročnosti práce) a pod. Zamestnávateľ však musí v súlade so Zákonníkom práce prihliadať na špecifiká tohto vzťahu a rozlišovať povinnosti, ktoré mu v rámci neho vznikajú. s nárastom, resp. prílišnou byrokratizáciou povinností vo vzťahu k dohodárom (predovšetkým problematické prihlasovanie a odhlasovanie do zdravotnej poisťovne, ale aj viaceré evidenčné povinnosti, či nevyhnutnosť uzatvárania nových zmlúv po uplynutí zákonom ustanoveného času, na ktorý sa dohody môžu maximálne uzavrieť) sa dokonca v určitých prípadoch predpokladá väčšia náročnosť zamestnávania dohodárov oproti zamestnancovi v pracovnom pomere.

Cieľom tejto časti bude upozorniť na povinnosti zamestnávateľov vzťahujúce sa na zamestnancov v pozícii dohodárov z pohľadu poukázania na problematickú reguláciu v tejto oblasti, ktorej obsahom sú povinnosti zamestnávateľov navyše k všeobecným povinnostiam.

V prípade dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru platí, že ich zamestnávateľ môže uzatvárať s fyzickými osobami *výnimočne*. To znamená, že uzatváranie dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru je obmedzené, a to jednak vo

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

významе spomenutej výnimočnosti, kedy by zamestnávateľ nemal dohodami nahrádzať zamestnávanie na pracovnú zmluvu, ale ich uzatváranie je v prípade mladistvého zamestnanca obmedzené aj vekom (možno ich uzatvárať, ak sa tým neohrozí jeho zdravý vývoj, bezpečnosť či mravnosť) a napokon, dohody nemožno uzatvárať na činnosti, ktoré sú predmetom ochrany podľa autorského zákona (vytvorenie diela).

Rozlišujeme tri formy dohôd o prácach, ktoré zamestnanec pre zamestnávateľa vykonáva mimo pracovného pomeru – dohodu o vykonaní práce (práca, ktorá je v dohode vymedzená výsledkom), dohodu o pracovnej činnosti a dohodu o brigádnickej práci študentov (príležitostná činnosť, ktorá je vymedzená druhom práce). v skratke sa všetky dohody odlišujú v nasledujúcich bodoch:

Dohoda o vykonaní práce – rozsah práce nemôže presiahnuť 350 hodín v kalendárnom roku (započítavajú sa aj dohody o vykonaní práce s tým istým či iným zamestnávateľom); možno ju uzavrieť na najviac 12 mesiacov (s možnosťou po tejto dobe uzavrieť novú); z hľadiska formy musí byť splnená podmienka jej písomného uzavretia s vymedzením pracovnej úlohy, odmeny za jej vykonanie, doby, v rámci ktorej sa má úloha vykonať a rozsah práce, ak nevyplýva priamo z vymedzenia úlohy.

Dohoda o pracovnej činnosti – pracovnú činnosť možno vykonávať v rozsahu najviac 10 hodín týždenne; musí byť uzavretá písomne s uvedením dohodnutej práce, odmeny, rozsahu pracovného času a doby, na ktorú sa uzatvára; možno uzavrieť len na dobu určitú (najviac na 12 mesiacov s možnosťou po tejto dobe uzavrieť novú);

Dohoda o brigádnickej práci študentov – možno uzavrieť len so žiakom strednej školy* alebo študentom dennej formy vysokoškolského štúdia podľa osobitného predpisu, a ktorá zároveň nedovŕšila 26 rokov veku[15] (súčasťou dohody je teda aj potvrdenie o návšteve

[15] Po dovŕšení 26 roku možno prácu na základe tejto dohody vykonávať najneskôr do konca kalendárneho roka, v ktorom fyzická osoba dovŕši 26 rokov veku.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

školy); možno vykonávať prácu v rozsahu najviac 20 hodín týždenne v priemere (priemer sa posudzuje za celú dobu, na ktorú bola dohoda uzatvorená); z hľadiska formy musí byť splnená podmienka písomnosti s uvedením dohodnutej práce, odmeny za jej vykonanie, rozsahu pracovného času a doby, na ktorú sa uzatvára; uzatvára sa na dobu určitú (najviac na 12 mesiacov s možnosťou po tejto dobe uzavrieť novú).

*Problém nastáva v prípade zamestnávania mladistvých, konkrétne pri žiakoch prvého ročníka strednej školy. Vo väčšine prípadov totiž žiaka strednej školy počas letných prázdnin nemožné zamestnať. Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 Zákonníka práce spôsobilosť fyzickej osoby mať v pracovnoprávnych vzťahoch práva a povinnosti ako zamestnanec a spôsobilosť vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti vzniká, keď fyzická osoba dovŕši 15 rokov. Zároveň však Zákonník práce obsahuje ustanovenie podľa ktorého zamestnávateľ nesmie dohodnúť ako deň nástupu do práce deň, ktorý by predchádzal dňu, keď fyzická osoba skončí povinnú školskú dochádzku. To znamená, že môže zamestnať len osobu, ktorá dovŕšila 15 rokov veku, a má zároveň ukončenú povinnú školskú dochádzku. Nezmyselnosť kombinácie týchto ustanovení spočíva v skutočnosti, že podľa neho nemožno zamestnať osobu staršiu ako 15 rokov, a to ani so súhlasom jeho zákonného zástupcu počas prázdnin, nakoľko nie je splnená časť týkajúca sa ukončenia povinnej školskej dochádzky.[16] Podľa školského zákona sa povinná školská dochádzka končí vtedy, ak žiak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania alebo 31.8. príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16 rokov veku. Školský rok sa však začína 1.9. a končí 31.8. nasledujúceho kalendárneho roka (nie 30.6. po odovzdaní vysvedčenia). Na základe uvedeného tak možno zamestnávať, a umožniť mladistvým nadobúdať prvé pracovné skúsenosti, až spravidla po absolvovaní druhého ročníka strednej školy.

V tabuľke nižšie môžeme vidieť počet jednotlivých foriem dohôd uzatvorených v rokoch 2015 až 2017. Najviac uzatváranou formou dohody bola v sledovanom období dohoda

[16] Podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších predpisov je povinná školská dochádzka desaťročná a trvá najviac do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16 rokov veku.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

o pracovnej činnosti, najmenej uzatváranou dohoda o brigádnickej práci študentov. Dohoda o brigádnickej práci študentov je však jedinou formou práce na dohodu, ktorá v sledovanom období zaznamenala nárast v absolútnych číslach.

Tabuľka 12: Počet dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

	2015	**2016**	**2017**
dohoda o pracovnej činnosti	202 164	206 291	193 978
dohoda o vykonaní práce	149 880	135 152	116 331
dohoda o brigádnickej práci študentov	96 923	98 076	99 291
Spolu	448 967	439 519	409 600

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Dohoda o pracovnej činnosti v roku 2017 tvorila viac než 47 % všetkých uzatvorených dohôd. Jej podiel na celkovom počte dohôd v sledovanom období mierne rástol. Podiel dohôd o vykonaní práce, ktorú v roku 2017 vykonávalo viac než 28 % všetkých dohodárov, v sledovanom období zaznamenal pokles o približne 5 %. Dohoda o brigádnickej práci študentov tvorila síce najmenší podiel z uzavretých dohôd, zároveň však v období 2015 až 2017 jej podiel zaznamenal najvyšší nárast.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 13: Podiely jednotlivých foriem dohôd na celkovom počte

	2015	2016	2017
dohoda o pracovnej činnosti	45,03 %	46,94 %	47,36 %
dohoda o vykonaní práce	33,38 %	30,75 %	28,40 %
dohoda o brigádnickej práci študentov	21,59 %	22,31 %	24,24 %

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Povinnosti, vyplývajúce z problematickej regulácie v prípade zamestnávania na niektorú z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, sú nasledujúce:

1. Zamestnávateľ musí so svojím budúcim zamestnancom predovšetkým dohodnúť všetky podstatné náležitosti vzťahu, založeného uzavretím jednej z vyššie uvedených dohôd. z formálneho hľadiska je dôležité **splnenie písomnej formy** takejto dohody a následne zahrnutie všetkých obsahových náležitostí potrebných na to, aby bola podľa Zákonníka práce dohoda platná (dohodnutá práca, odmena za jej vykonanie, či rozsah pracovného času).

Problém, predstavujúci administratívnu záťaž, je tiež **povinnosť dodržať dobu, na ktorú sa dohody uzatvárajú.** Všetky z uvedených dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru možno uzavrieť najviac na 12 mesiacov. Po tomto čase je potrebné uzavrieť so zamestnancom-dohodárom novú dohodu, čo opäť predstavuje navyše administratívne úkony na strane zamestnávateľa. Ukončenie dohody totiž predstavuje aj ďalšie s tým

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

súvisiace úkony – odhlásenie v Sociálnej poisťovni a v zdravotnej poisťovni, potvrdenie o zrážkach, evidenčný list dôchodkového poistenia a pri novo-uzatvorenej dohode je zase potrebné vykonať všetky úkony súvisiace s uzavretím dohody – vypracovanie nových dohôd, novej náplne práce, školenie o BOZP, prihlásenie do Sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne a pod.).

2. **Dodržiavanie minimálnych mzdových nárokov**. Osobitne dôležitou náležitosťou pre zamestnanca je predovšetkým určenie mzdových podmienok. v zmysle ustanovenia § 119 ods. 1 Zákonníka práce je zamestnávateľ povinný už pred vznikom pracovnoprávneho vzťahu zabezpečiť dodržiavanie povinnosti poskytovať zamestnancovi mzdu, ktorá nie je nižšia ako minimálna mzda podľa osobitného predpisu.[17] Nárok na minimálnu mzdu majú aj zamestnanci pracujúci na základe dohôd, ale pozor, neplatia pre nich minimálne mzdové nároky podľa stupňa náročnosti práce. Od minimálnej mzdy odvíjajúce sa príplatky za prácu cez víkend, za prácu v noci, sa však vzťahujú aj na „dohodárov" a v prípade sviatkov im prináleží za každú odpracovanú hodinu odmena navýšená najmenej o sumu minimálnej mzdy za hodinu.

Napr., ak si zamestnávateľ dohodol so zamestnancom pracujúcim na základe dohody o pracovnej činnosti prácu v rozsahu 3 hodiny denne s odmenou vo výške 5 eur/hod, pričom jeden z týchto dní pripadol na sviatok, prináleží mu celkovo 3 x 5 eur + 3 x 3,333 eur.

3. **Plnenie všetkých administratívnych a evidenčných povinností**. **v** súvislosti s dohodami o prácach vykonávanými mimo pracovného pomeru má zamestnávateľ ďalšie osobitné povinnosti. Ide najmä o povinnosti administratívneho charakteru. Zamestnávateľ je napr. povinný viesť evidenciu všetkých uzatvorených dohôd vrátane evidencie pracovného času týchto zamestnancov tak, aby bol zaznamenaný začiatok a koniec pracovného času a aby bola zaznamenaná dĺžka časového úseku v jednotlivých dňoch. v prípade práce na základe

[17] Zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

dohody o brigádnickej práci študentov a dohody o pracovnej činnosti tak, aby bol zaznamenaný začiatok a koniec časového úseku, v ktorom zamestnanec vykonával prácu, tzn. odpracovaný čas v tvare od – do v konkrétny deň. U zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu na základe dohody o vykonaní práce, stačí viesť evidenciu tak, aby v jednotlivých dňoch bola zaznamenaná dĺžka časového úseku, v ktorom sa práca vykonávala, tzn. odpracované hodiny/minúty v daný deň, bez potreby uvádzať odpracovaný čas vo forme od – do.

Pri dohodách je zamestnávateľ povinný dbať aj na viaceré obmedzenia. Jednak musí dodržiavať určitosť doby jej uzavretia, nakoľko všetky z uvedených dohôd sa môžu uzatvárať len na dobu určitú, a to maximálne na 12 mesiacov, s jedinou možnosťou, a to uzavretia novej dohody po ich uplynutí. Pracovný čas zamestnanca nesmie v priebehu 24 hodín presiahnuť 12 hodín (u mladistvého 8 hodín) a takýmto zamestnancom nemožno nariadiť prácu nadčas či pracovnú pohotovosť.

4. **Prihlasovanie/odhlasovanie dohodárov do zdravotnej poisťovne.** Povinnosť podnikateľov prihlasovať a odhlasovať zamestnancov na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru len na tie dni, ktoré u svojho zamestnávateľa reálne pracujú, predstavuje neprimeranú administratívnu záťaž.

Podľa ustanovenia § 24 písm. c) v spojení s druhou vetou ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o zdravotnom poistení pri zamestnancoch pracujúcich na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru[18], ktorí majú právo na pravidelný mesačný príjem a nevykonávajú závislú prácu každý pracovný deň, je zamestnávateľ povinný príslušnej zdravotnej poisťovni oznamovať zmenu platiteľa poistného do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom došlo k zmene platiteľa poistného. Zjednodušene

[18] s výnimkami – zamestnanci pracujúci na základe dohody o brigádnickej práci študentov; pracujúci na základe dohody o vykonaní práce poberateľov výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, starobného dôchodku (vrátane predčasného) či invalidného dôchodku; pracujúci na základe dohody o pracovnej činnosti poberateľov predtým uvedených dôchodkov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

povedané, sústavné prihlasovanie do a odhlasovanie zo zdravotnej poisťovne sa týka zamestnancov pracujúcich na základe dohody o vykonaní práce a dohody o pracovnej činnosti, ktorí nie sú dôchodcami a logicky sa pravidelné prihlasovanie a odhlasovanie v zdravotnej poisťovni netýka dohodárov s pravidelným príjmom, ktorí vykonávajú prácu v každom pracovnom dni príslušného mesiaca.

Graf uvedený nižšie zobrazuje dáta Sociálnej poisťovne za obdobie január 2016 – august 2018 o priemernom mesačnom počte dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, z ktorých sa platí zdravotné poistenie – ide teda o počet dohôd o pracovnej činnosti a dohôd o vykonaní práce mínus počet dohôd dôchodcov. v rámci týchto počtov však nevieme vyčleniť počet dohodárov s pravidelným príjmom, ktorí vykonávajú prácu v každom pracovnom dni príslušného mesiaca. Nakoľko však len málo dohodárov vykonáva zárobkovú činnosť v každom pracovnom dni mesiaca, môžeme odhadnúť, že prihlasovanie a odhlasovanie do zdravotnej poisťovne sa teda v priemere v období január – august 2018 týkalo približne 200 000 dohodárov. v prípade, že účtovník pracuje za priemernú hodinovú hrubú mzdu vo výške 6,20 eur (2019) a ak predpokladáme, že každomesačné nahlásenie a odhlásenie jedného dohodára predstavuje približne 5 minút, potom tento úkon bude v prípade jedného dohodára stáť zamestnávateľa približne 52 eurocentov mesačne. Pri 200 000 dohodároch mesačne predstavujú celkové mesačné náklady dotknutých podnikateľov 103 333,33 eur, čo na ročnej báze predstavuje 1 240 000 eur.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Graf 1: Priemerný mesačný počet dohodárov na účely zdravotného poistenia

Zdroj: podnikajte.sk

Dôležité z hľadiska vzniku takejto povinnosti zamestnávateľa je ustanovenie druhej vety vyššie uvedeného ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o zdravotnom poistení, podľa ktorého sa fyzická osoba nepovažuje za zamestnanca na účely zákona o zdravotnom poistení v dňoch, v ktorých nepoberá príjem zo zárobkovej činnosti, a teda k zmene platiteľa poistného dochádza vždy pred začatím výkonu práce po dňoch, kedy nepracoval a k zániku dochádza zase v pracovný deň bezprostredne predchádzajúci pracovnému dňu, v ktorom už nepracoval. Jednoducho, dohodár je zamestnancom len v dňoch, kedy reálne pracuje.

Z tohto ustanovenia vyplýva, že zamestnávateľ musí každý mesiac prihlasovať a odhlasovať svojich dohodárov s pravidelným mesačným príjmom, ktorí však nevykonávajú závislú prácu každý pracovný deň, do zdravotnej poisťovne. Túto povinnosť s uvedením konkrétnych dní, počas ktorých takíto zamestnanci vykonávali závislú prácu, si zamestnávatelia plnia prostredníctvom formulára s názvom *„Oznámenie zamestnávateľa o poistencoch pri zmene platiteľa poistného na verejné zdravotné poistenie“*.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Uvedená úprava predstavuje neprimeranú administratívnu záťaž na strane zamestnávateľa, ktorý musí zamestnancov pracujúcich na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru prihlasovať a odhlasovať do zdravotnej poisťovne na základe obzvlášť komplikovaného systému a bez zjavne opodstatneného dôvodu oproti zamestnancom pracujúcim na základe pracovnej zmluvy.

Návrh riešenia s cieľom odbremeniť zamestnávateľov od tej istej povinnosti rozlíšenej na základe druhu uzavretého pracovnoprávneho vzťahu je, aby mal zamestnávateľ povinnosť týchto zamestnancov prihlasovať do zdravotnej poisťovne jednotne do ôsmich pracovných dní od vzniku pracovnoprávneho vzťahu a odhlasovať ich zo zdravotnej poisťovne do ôsmich pracovných dní od zániku pracovnoprávneho vzťahu (bez ohľadu na to, či závislú prácu vykonávali alebo nevykonávali vo všetky pracovné dni), ako je tomu pri zamestnancoch pracujúcich na základe pracovného zmluvy. Dôležitý je totiž mesačný príjem zamestnanca v pozícii dohodára, bez ohľadu na výkon závislej práce každý jeden pracovný deň.

5. **Problematická odvodová úľava pre študentov. v** súvislosti s uplatnením tzv. odvodovej úľavy podľa ustanovenia § 227a zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého do sumy 200 eur nemusia zamestnávatelia okrem úrazového a garančného poistenia uhrádzať žiadne ďalšie sociálne poistenia dohodára-študenta, možno len v krátkosti spomenúť, že donedávna predstavovala pomerne veľký problém právna úprava zákona o sociálnom poistení, podľa ktorej zamestnávateľ znášal následky skutočnosti, že si jeho zamestnanec vykonávajúci prácu na základe dohody o brigádnickej práci študentov uplatnil súčasne u viacerých zamestnávateľov odvodovú úľavu. Brigádnik síce predkladal zamestnávateľovi čestné prehlásenie, že si výnimku nebude uplatňovať u iného zamestnávateľa, zamestnávateľ, ktorému ho predložil, však nemal možnosť overiť si jeho pravdivosť. Odvodovú výnimku teda uplatnil, čo následne ovplyvnilo výšku odvodov zamestnanca, ako aj zamestnávateľa. Následne Sociálna poisťovňa, ktorá všetky údaje o poistníkoch má k dispozícii, uplatnila voči tomuto zamestnávateľovi nárok na doplatenie odvodov, ktoré by inak za tohto brigádnika

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

odviedol. Zamestnávateľ mal teda povinnosť odviesť a zaplatiť poistné na sociálne poistenie za študenta-dohodára v súlade so zákonom a za oneskorené odvedenie a zaplatenie poistného na sociálne poistenie mu hrozila aj vysoká pokuta. Podľa ustanovenia § 239 až do výšky 16 596,96 eur a súčasne ustanovenie § 240 pripúšťalo možnosť predpísania penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Na základe tlaku verejnosti a realizácie tohto opatrenia z tzv. balíčka na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktoré predkladá MH SR, Sociálna poisťovňa bude zamestnávateľa na skoršie uplatnenie odvodovej výnimky tohto brigádnika upozorňovať,[19] a to na základe zavedenia *evidencie uplatňovanej odvodovej odpočítateľnej položky*. Sociálna poisťovňa bude povinná viesť evidenciu poistencov, ktorí si budú uplatňovať odvodovú odpočítateľnú položku (na základe informácií v prihláške, resp. odhláške dohodára, ktorú podá zamestnávateľ) a sprístupní zamestnávateľovi informáciu o nemožnosti uplatnenia tejto odpočítateľnej položky, ak už bude uplatnená v rovnakom čase pri inej dohode.

6. **Povinnosť platiť koncesionárske poplatky aj za dohodárov.** Zamestnávateľ má podľa ustanovenia § 3 písm. b) zákona o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS povinnosť uhradiť koncesionárske poplatky, ak zamestnáva troch a viac zamestnancov v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu.[20] Problém je jednak v duplicitnosti plnenia tejto povinnosti – koncesie platí zamestnávateľ jednak v pozícii súkromnej osoby a súčasne v pozícii zamestnávateľa, pričom to isté platí aj o zamestnancoch, ktorým v prípade existencie elektrickej prípojky vzniká povinnosť platiť koncesie.

Zamestnávateľ ďalej musí neustále sledovať prichádzajúcich/odchádzajúcich zamestnancov, vrátane dohodárov, nakoľko pri navýšení síce Sociálna poisťovňa dáva RTVS vedomosť

[19] Novela č. 317/2018 Z. z. zákona o sociálnom poistení.

[20] Poplatky za úhradu služieb RTVS sa zvyšujú pomerne počtu zamestnancov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

o vzniku povinnosti, v prípade však, že by počet zamestnancov klesol pod troch, zánik povinnosti už automaticky nenastáva. To znamená, že pri zvýšení počtu zamestnancov RTVS na základe dát zo Sociálnej poisťovne automaticky zvyšuje podnikateľovi platbu za koncesionárske poplatky. v prípade, ak sa počet zamestnancov znižuje, už RTVS nepostupuje automaticky a čaká na impulz od zamestnávateľa, automaticky platbu nezníži.

Napokon, ako veľký problém predstavuje rozdielny výklad RTVS a MK SR o tom, či sa dohodári započítavajú do rozhodujúceho počtu zamestnancov. Podľa výkladového stanoviska RTVS sa dohodári do počtu rozhodujúceho pre vznik povinnosti započítavajú[21]. MK SR ako predkladateľ príslušnej legislatívy sa však prikláňa k opačnému názoru, keďže v dôvodovej správe k návrhu zákona priamo uvádza, že *„sadzba koncesionárskych poplatkov platiteľa, ktorý je zamestnávateľom, sa odvíja od počtu jeho zamestnancov v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu, t. j. do počtu sa nezapočítavajú zamestnanci pracujúci na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru“.*

Dôvodom vzniku rozporuplného výkladu je skutočnosť, že keďže predpokladom vzniku povinnosti je zamestnávanie aspoň troch zamestnancov v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu, nie je celkom jednoznačné, že sem zamestnávanie dohodárov možno zaradiť. Pracovným pomerom je totiž vzťah založený pracovnou zmluvou (nie niektorou z dohôd) a obdobný pracovný vzťah zase predstavuje pracovný vzťah uzavretý podľa osobitných predpisov (napr. podľa zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru) a myslí sa tým zamestnávanie napr. príslušníkov Policajného zboru či Železničnej polície – ide o služobný, resp. štátnozamestnanecký pomer. z uvedeného vyplýva, že dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa nezaraďujú ani do pracovného pomeru ani do obdobného pracovného vzťahu.

[21] Toto stanovisko však v priebehu posledných rokov menila aj RTVS, do konca roka 2016 na svojej webovej stránke uvádzala, že dohodári sa do počtu zamestnancov potrebných na účely vzniku povinnosti platiť koncesionárske poplatky a na účely určenia ich výšky nezapočítavajú. Len pre úplnosť, do rozhodujúceho počtu zamestnancov sa započítavajú dokonca aj zamestnanci na materskej, resp. rodičovskej dovolenke.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Započítavanie dohodárov do počtu zamestnancov rozhodujúceho pre vznik povinnosti zamestnávateľa platiť koncesionárske poplatky je pomerne zvláštne v pomere k relatívne novej právnej úprave o tzv. príspevku na rekreáciu. Do počtu rozhodujúceho pre vznik povinnosť zamestnávateľa prispieť na rekreáciu zamestnanca na základe novely Zákonníka práce, ktorým sa zaviedol ako benefit pre zamestnancov tzv. príspevok na rekreáciu sa totiž dohodári nezapočítavajú.

Aj táto skutočnosť a rozdielny prístup k zamestnancom v pracovnoprávnom vzťahu, založenom na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, spôsobuje právnu neistotu a značnú neprehľadnosť v právnej úprave. Podnikateľ je tak nútený podrobne študovať právne predpisy a zvlášť posudzovať svoje povinnosti vo vzťahu k jednotlivým druhom pracovnoprávnych vzťahov.

7. **Povinnosť dodržať obmedzenia podľa autorského zákona.** Dohodári nesmú programovať, fotografovať, vytvárať grafiku, odborné texty, či iné autorsky chránené diela. Zákonník práce totiž zakazuje uzatváranie dohôd na činnosti, ktoré sú predmetom ochrany podľa autorského zákona. Na jednej strane to znamená, že zamestnávateľ nesmie tieto dohody legálne využívať, ak má byť hlavnou pracovnou náplňou (predmetom dohody) autorsky chránená činnosť, ako programovanie, grafické práce, práce s textom a iné, na druhej strane toto opatrenie nemá žiadne logické opodstatnenie a prakticky ani nemôže zabrániť tomu, aby zamestnávateľ s výsledkami práce dohodára voľne nakladal – i keď by bola dohoda neplatná, na autorské dielo by sa nazeralo ako na dielo na objednávku na základe ústnej zmluvy o dielo alebo ako na zamestnanecké dielo na základe fakticky založeného pracovného pomeru. Opatrenie pochádza ešte z čias Československa, pričom v Českej republike bolo už dávno zrušené.

8. **Povinnosť predložiť potvrdenie o exekúcii pre nového zamestnávateľa.** Zákonník práce v § 223 ods. 6 ustanovuje, že: *„Pri skončení dohody o vykonaní práce, dohody o brigádnickej práci študentov a dohody o pracovnej činnosti je zamestnávateľ povinný vydať*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zamestnancovi potvrdenie o tom, či sa z odmeny zamestnanca vykonávajú zrážky, v čí prospech, v akej výške a v akom poradí je pohľadávka, pre ktorú sa majú zrážky ďalej vykonávať.“ Na druhej strane Exekučný poriadok v § 83 ods. 2 ustanovuje: *„Povinnosť vykonávať zrážky zo mzdy vzniká novému platiteľovi mzdy už dňom, keď sa od povinného alebo od doterajšieho platiteľa mzdy dozvie, že bol vydaný príkaz na začatie exekúcie a pre aké pohľadávky; ak sa nedozvie o týchto okolnostiach nový platiteľ mzdy už skôr, vzniká mu táto povinnosť dňom, keď sa mu doručil príkaz na začatie exekúcie alebo exekučný príkaz podľa § 84 ods. 3.“*

Predovšetkým sa teda nový platiteľ mzdy (zamestnávateľ) dozvie o povinnosti vykonávať zrážky zo mzdy od zamestnanca, a to vo forme tzv. zápočtového listu, ktorý mu vydáva predošlý zamestnávateľ po skončení pracovnoprávneho vzťahu. Zároveň sa dodáva, že ak sa o týchto okolnostiach nový zamestnávateľ nedozvie takýmto spôsobom skôr, povinnosť vykonávať zrážky zo mzdy mu každopádne vznikne, a to doručením príkazu na začatie exekúcie alebo exekučný príkaz (na vykonanie exekúcie zrážkami zo mzdy). v tejto súvislosti § 84 ods. 3 hovorí: *„Exekútor doručí tomu, u koho povinný novo nastúpil do zamestnania, do vlastných rúk príkaz na začatie exekúcie a exekučný príkaz podľa § 67 a 68, oboznámi ho s doterajším priebehom exekúcie, najmä s výškou doteraz vykonaných zrážok, uvedie, aká vysoká je pohľadávka, pre ktorú sa majú zrážky ďalej vykonávať, a aké je jej poradie; prikáže mu, aby odo dňa, keď sa mu príkaz na začatie exekúcie alebo exekučný príkaz doručí, v zrážkach zo mzdy povinného pokračoval, a upozorní ho na všetky jeho povinnosti pri vykonávaní exekúcie zrážkami zo mzdy.“*

Nový zamestnávateľ preto môže byť informovaný priamo od exekútora, ktorý informuje zamestnávateľa na základe informácií Sociálnej poisťovne o tom, že má vykonávať zrážky zo mzdy, a teda ďalšia povinnosť zamestnávateľa voči zamestnancovi nie je relevantná a ani potrebná pre splnenie účelu vykonávania zrážok. Ustanovenie tejto povinnosti aj u predošlého zamestnávateľa predstavuje administratívny úkon a povinnosť navyše na jeho strane.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

2.4. Daňové a odvodové povinnosti podnikateľa

Problematickými oblasťami z hľadiska negatívneho vplyvu na podnikateľov sú najmä:

a) odvodové zaťaženie zamestnávateľov spôsobujúce zvyšovanie celkovej ceny práce a jeho následky (pri podnikateľoch, ktorí zamestnávajú)
b) vysoké daňové a odvodové zaťaženie podnikateľov (rozdiel aj pri s. r. o. vs. SZČO)
c) veľký počet administratívnych a poplatkových povinností
d) častá zmena legislatívy.

2.4.1. Odvody zamestnávateľov

Súčasťou nákladov zamestnávateľov sú odvody, ktoré musia zamestnávatelia pravidelne odvádzať štátu za svojich zamestnancov. Problémom okrem každoročného narastania minimálnej mzdy, bez rešpektovania požiadaviek zamestnávateľov, je výška odvodového zaťaženia zamestnávateľov s tým súvisiaca. Po novom sa pritom v oblasti právnej úpravy minimálnej mzdy navyše zaviedol vzorec, ktorý sa má uplatniť, ak sa na jej výške nedohodnú zástupcovia zamestnancov a zamestnávateľov.[22]

Náklady na prácu totiž nie sú iba mzdy, ale aj na ne naviazané odvody a práve vo výške týchto odvodov spočíva ťarcha zamestnávateľov. Podiel odvodov, ktoré platia zamestnávatelia, je na celkových mzdových nákladoch na Slovensku približne 26 %. Tabuľka nižšie zobrazuje celkové daňovo-odvodové zaťaženie slobodného a bezdetného zamestnanca, ktorý nemá doplnkové dôchodkové sporenie (III. pilier), s čistým príjmom 1 000 eur. Celkové odvody zamestnávateľa na sociálne a zdravotné poistenie zamestnanca predstavujú 35,2 % z hrubej mzdy, čo v tomto prípade predstavuje 466,74 eur (= 1792,70 – 1325,96 eur). Pri hrubej mzde vo výške 1325,95 teda predstavuje podiel odvodov

[22] Zákon č. 375/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zamestnávateľa 26,04 % (= 466,74/1792,70). Zároveň môžeme vidieť, že čistá mzda zamestnanca vo výške 1 000 eur predstavuje len necelých 56 % z celkovej ceny práce vo výške 1792,70, čo značí výrazné daňovo-odvodové zaťaženie práce v Slovenskej republike.

Tabuľka 14: Celkové daňovo-odvodové zaťaženie pri zamestnancovi s čistou mzdou vo výške 1 000 eur

	mesačne
hrubá mzda	1325,96
odvodová sadzba zamestnávateľa	35,2 %
celkové náklady práce	1792,70
odvodová sadzba zamestnanca	13,4 %
čiastkový základ dane	1148,28
nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka (2020)	367,85
zdaniteľná mzda	780,43
preddavok na dani z príjmov	148,28
daňový bonus	-
čistá mzda (zaokrúhlene)	1000,00
čistá mzda/cena práce	55,78 %

Zdroj: vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Podiel odvodov platených zamestnávateľom na celkových mzdových nákladoch je síce podobný aj v Českej republike, ale v oboch prípadoch je tento podiel výrazne vyšší ako v Maďarsku a Poľsku (15 %) a rovnako je vyšší ako je priemer Európskej únie (20 %).

Problém neprimerane vysokého odvodového zaťaženia na Slovensku ilustrujú aj dáta OECD, podľa ktorých predstavoval pomer celkových odvodov zamestnávateľa a zamestnanca k HDP v roku 2018 až 14,6 %, čo umiestňuje Slovensko na 4. miesto spomedzi členov tohto prestížneho ekonomického klubu. Vyšší pomer odvodov k HDP majú už len Rakúsko, Česká republika a Francúzsko.

Graf 2: Celkové odvodové zaťaženie zamestnanca a zamestnávateľa v pomere k HDP (%)

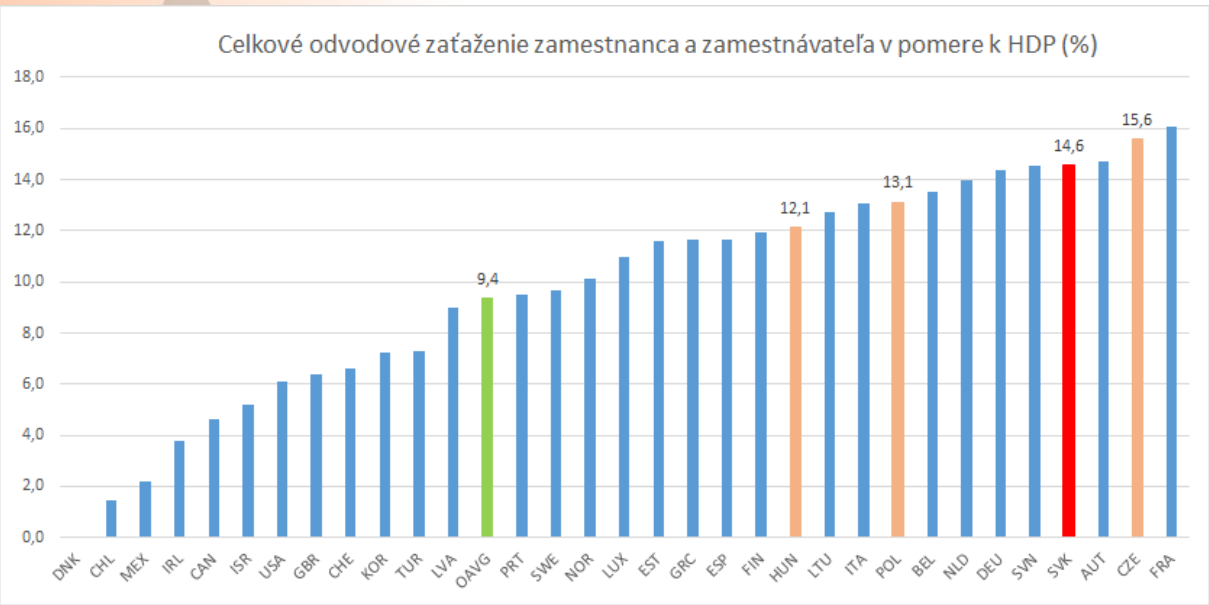

Zdroj: https://stats.oecd.org/, vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Ďalším problémom súvisiacim s odvodmi je fakt, že okrem samotnej výšky odvodov, rastú aj výdavky na odvody, a to rýchlejšie ako samotné mzdové náklady. Znamená to, že ak slovenskí zamestnávatelia zvýšia čisté mzdy zamestnancov napríklad o 1 %, musia zdvihnúť aj celkové náklady práce, a to o viac ako 1 %.

Priemer EÚ je pritom opačný, napríklad v Poľsku náklady na odvody nerástli v roku 2018 takmer vôbec, v Maďarsku dokonca klesali.

Porovnanie s okolitými krajinami vzhľadom na odvodové zaťaženie má pritom veľký význam v súvislosti s udržaním konkurencieschopnosti a ochotou aj zahraničných firiem usídliť sa na území Slovenska a poskytovať prácu.

Odvody zamestnanca a zamestnávateľa upravujú dva zákony:

a) zákon o sociálnom poistení, ktorý upravuje odvody do Sociálnej poisťovne,
b) zákon o zdravotnom poistení, ktorý upravuje odvody do príslušnej zdravotnej poisťovne.

Odvody na sociálne a zdravotné poistenie sa počítajú z hrubej mzdy zamestnanca, a v dôsledku ich odvedenia zamestnanec dostane na výplatnej páske menej, teda znižujú čistú mzdu zamestnanca, kým odvody na strane zamestnávateľa zvyšujú náklady zamestnávateľa na celkovú cenu práce (celkovú cenu práce tvorí hrubá mzda a odvody za zamestnanca).

1. Odvody zamestnávateľa na sociálne poistenie

Zamestnávateľ v roku 2020 (v rámci zmien došlo len k zvýšeniu maximálneho vymeriavacieho základu[23] na určenie výšky odvodov) platí za zamestnanca tieto odvody do Sociálnej poisťovne (s výnimkami, pri ktorých zamestnávateľ neplatí za zamestnanca poistenie v nezamestnanosti, či odvody na invalidné poistenie):

- na nemocenské poistenie vo výške 1,4 % z vymeriavacieho základu,

[23] Maximálny vymeriavací základ je vo výške 7 091 eur, neplatí však pre odvod na úrazové poistenie.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

- na starobné poistenie vo výške 14 % z vymeriavacieho základu,
- na invalidné poistenie vo výške 3 % z vymeriavacieho základu,
- na úrazové poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu,
- na garančné poistenie vo výške 0,25 % z vymeriavacieho základu,
- na poistenie v nezamestnanosti vo výške 1 % z vymeriavacieho základu,
- do rezervného fondu solidarity vo výške 4,75 % z vymeriavacieho základu.

Zamestnávateľ za zamestnanca zaplatí odvody do Sociálnej poisťovne v celkovej výške 25,20 % z vymeriavacieho základu, ktorým je hrubá mzda zamestnanca.

Príklad výpočtu odvodov do Sociálnej poisťovne:

Zamestnanec mal za január 2020 hrubú mzdu vo výške 7 500 eur (jeho hrubá mzda je vyššia ako maximálny vymeriavací základ platný pre rok 2020, ktorý je vo výške 7 091 eur), odvody do Sociálnej poisťovne mu teda vypočíta zamestnávateľ z maximálneho vymeriavacieho základu a nie z jeho hrubej mzdy, avšak odvod na úrazové poistenie odvedie zamestnávateľ za zamestnanca z jeho hrubej mzdy, teda zo sumy 7 500 eur (platí výnimka).

2. Odvody zamestnávateľa na zdravotné poistenie zamestnanca

V súvislosti s platením odvodov do niektorej zo zdravotných poisťovní je rozdiel vo forme, v akej sa odvody platia. Odvody do zdravotnej poisťovne sa totiž počas roka platia vo forme preddavkov a po tom, čo zamestnávateľovi dôjde ročné zúčtovanie zdravotného poistenia (vykonaného príslušnou zdravotnou poisťovňou, ktorá porovnáva výšku zaplatených preddavkov a výšku poistného na zdravotné poistenie, ktoré sa malo zaplatiť), sa konečná výška odvodov môže líšiť. Ak z porovnania vyjde, že počas roka zaplatené preddavky sú menšie, ako skutočná suma poistného, ktorá sa mala za zamestnanca uhradiť, zamestnávateľovi vznikne nedoplatok.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Zamestnávateľ platí odvody na zdravotné poistenie v príslušnej percentuálnej sadzbe z vymeriavacieho základu, t. j. z hrubej mzdy, ktorá je zospodu určená minimálnou mzdou (podľa stupňa náročnosti práce).

V roku 2020 platí zamestnávateľ za zamestnanca preddavky na zdravotné poistenie vo výške 10 % (v prípade zdravotne postihnutej osoby vo výške 5 %).

V nadväznosti na povinnosť zamestnávateľa platiť za svojho zamestnanca odvody na zdravotné poistenie v príslušnej poisťovni je súčasne v praxi zaužívaná aj povinnosť registrácie do zdravotnej poisťovne ak zamestná zamestnanca, ktorý je poistencom danej poisťovne (vrátane jej zrušenia v prípade odchodu takéhoto zamestnanca).

Podľa zaužívanej praxe, navyše bez základu v zákonnej právnej úprave, sa musí podnikateľ pri zamestnaní prvého zamestnanca zaregistrovať ako zamestnávateľ v zdravotnej poisťovni, v ktorej je daný zamestnanec poistený. Ak následne zamestnávateľ prijme ďalších dvoch zamestnancov, z toho každý bude poistený v inej zdravotnej poisťovni, musí nielen vykonať všetky registračné úkony spojené s registráciou zamestnávateľa do zdravotnej poisťovne, ale súčasne na mesačnej báze zasielať do všetkých troch poisťovní výkazy. Ak by došlo k ukončeniu pracovného pomeru s niektorým z týchto troch zamestnancov a zamestnávateľ by už ďalšieho zamestnanca poisteného v príslušnej zdravotnej poisťovni nezamestnával, musí sa z tejto zdravotnej poisťovne odhlásiť.

Navrhovaným riešením by v danom prípade mohlo byť zavedenie automatického odhlásenia z príslušnej zdravotnej poisťovne (v okamihu odhlásenia zamestnanca, ktorý by ako jediný figuroval ako poistenec v rámci tohto zamestnávateľa), a pri prihlásení zamestnanca zase zavedenie automatického prihlásenia zamestnávateľa (ak by bol prvým zamestnancom) a tento postup zahrnúť do právnej úpravy zákona o zdravotnom poistení.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 15: Súhrn odvodov, ktoré odvádza zamestnávateľ za svojho zamestnanca v roku 2020

Poistné	**Sadzba poistného (v %)**	**MVZ (v eurách)**	**Maximálna výška odvodov (v eurách)**
Nemocenské	1,4 %	7 091 eur	99,27 eur
Starobné	14 %	7 091 eur	992,74 eur
Invalidné	3 %	7 091 eur	212,73 eur
Poistenie v nezamestnanosti	1 %	7 091 eur	70,91 eur
Garančné	0,25 %	7 091 eur	17,72 eur
Úrazové	0,8 %	-	-
Rezervný fond solidarity	4,75 %	7 091 eur	336,82 eur
Zdravotné	10 %	-	-
Odvody zamestnávateľa spolu	**35,20 % z vymeriavacieho základu (t. j. z hrubej mzdy)**		

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrhy alternatívnych riešení pri platení odvodov:

V záujme zjednodušenia procesov a sprehľadnenia celého odvodového systému prichádza do úvahy viacero alternatívnych riešení, ktoré sa týkajú jednak celkovo zníženia odvodového zaťaženia zamestnávateľov, ale súčasne tiež zavedenia inštitútov za účelom zjednodušenia administratívnych povinností súvisiacich s platením odvodov:

a) zníženie odvodového zaťaženia zamestnávateľov zo súčasnej úrovne 35,2 % na 30 % z vymeriavacieho základu;

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) zavedenie inštitútu superhrubej mzdy za účelom ozrejmenia celkových nákladov na prácu zamestnanca (aké % z týchto nákladov je vynakladané na daňové a odvodové platby); zavedením superhrubej mzdy by sa celkové odvody nerozdeľovali na odvody za zamestnávateľa a zamestnanca, ale vyčíslili by sa ako celková položka.

c) jeden sociálny odvod do Sociálnej poisťovne; existoval by jeden celkový odvod zahŕňajúci všetky platby do existujúcich fondov a rozdelenie by následne uskutočnila samotná Sociálna poisťovňa, čím by sa odstránila zbytočná administratíva pre zamestnávateľov.

2.4.2. **Daňové a odvodové zaťaženie zamestnávateľov**

Ako sme mohli vidieť, odvodové zaťaženie zamestnávateľov patrí medzi najvyššie v rámci členských krajín OECD. Daňové zaťaženie zamestnávateľov síce predstavuje menší problém, no aj tak sa nachádza mierne nad priemerom členských krajín OECD. Graf uvedený nižšie uvádza zdanenie firemných ziskov v pomere k HDP krajiny. Slovensko sa s pomerom 3,2 % nachádza tesne nad priemerom krajín OECD a firemné zisky zdaňuje v relatívnom vyjadrení menej ako Česko (3,5 %), ale za to výrazne viac ako Poľsko (2,1 %) a Maďarsko (1,2 %).

Graf 3: Zdanenie firemného zisku v pomere k HDP

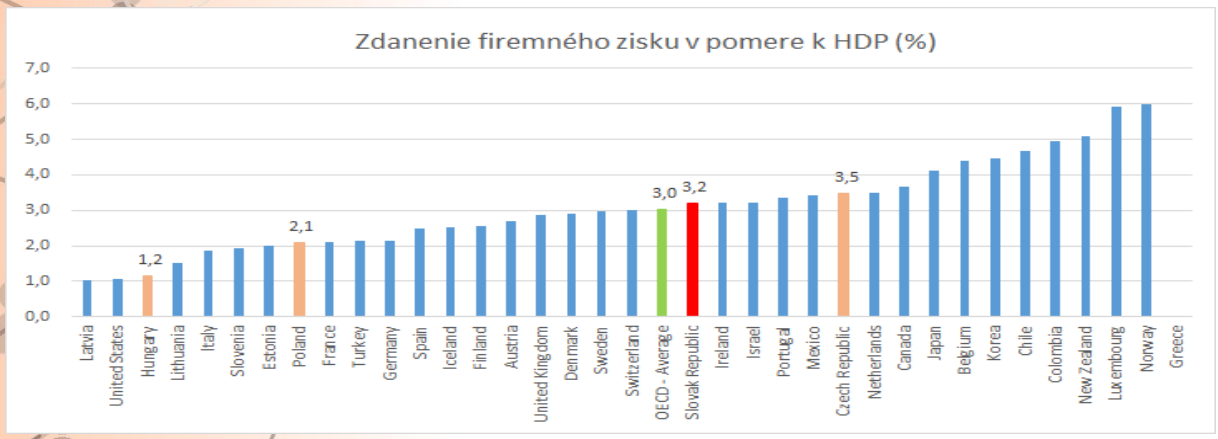

Zdroj: https://stats.oecd.org/, vlastné spracovanie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

2.4.3. **Administratívna záťaž spojená s daňovo-odvodovými povinnosťami**

V legislatíve upravujúcej daňové a odvodové povinnosti sa nachádza predovšetkým viacero duplicitných povinností. Duplicita je v tomto kontexte vnímaná ako predkladanie rôznych výkazov či hlásení vo viacerých časových odstupoch, ale rovnako ako pretrvávajúce nedostatočné fungovanie orgánov verejnej správy (nedostatočná aplikácia zákona proti byrokracii) z hľadiska zdieľania informácií o podnikateľovi, bez potreby nutnosti predkladať ďalšie potvrdenia z jeho strany. Jedná sa napríklad o nasledujúce prípady:

a) duplicitné výkazy o preddavkoch na daň z príjmov zasielané FS

Podľa ustanovenia § 39 ods. 9 písm. a) zákona o dani z príjmov je zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane, povinný **predkladať správcovi dane prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti**, ktoré zamestnancom vyplatil, o zamestnaneckej prémii, o daňovom bonuse a o daňovom bonuse na zaplatené úroky za uplynulý kalendárny mesiac. Podľa písm. b) uvedeného ustanovenia je súčasne povinný **podať hlásenie** o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti poskytnutých jednotlivým zamestnancom bez ohľadu na to, či ide o peňažné plnenie alebo nepeňažné plnenie za uplynulé zdaňovacie obdobie, o **zrazených preddavkoch na daň**, o zamestnaneckej prémii, o daňovom bonuse a o daňovom bonuse na zaplatené úroky, pričom § 49 ods. 2 ustanovuje, že **hlásenie sa podáva do konca apríla po uplynutí zdaňovacieho obdobia, a prehľad do konca kalendárneho mesiaca, za predchádzajúci kalendárny mesiac. v** tlačive *Prehľad* uvádza zamestnávateľ súhrnné údaje za kalendárny mesiac na ktorý sa vzťahuje tento výkaz, pričom tlačivo obsahuje celkovo 2 strany. Tlačivo *Hlásenie* obsahuje 5 častí, pričom počet strán časti IV. (Úhrn príjmov poskytnutých jednotlivým zamestnancom v peňažnej aj v nepeňažnej forme, úhrn zrazených preddavkov na daň z týchto príjmov a vyplatený daňový bonus zamestnancom, ktorým zamestnávateľ **nevykonal** ročné zúčtovanie) a časti V. (Údaje o jednotlivých zamestnancoch, ktorým zamestnávateľ **vykonal** ročné zúčtovanie preddavkov na daň) sa vypĺňajú zvlášť za každého

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zamestnanca v jednotlivej skupine, čo znamená že administratívny náklad vyplnenia tohto ročného hlásenia závisí najmä od celkového počtu zamestnancov a ich rozdelenia do skupín na základe skutočnosti, či im zamestnávateľ vykonal alebo nevykonal ročné zúčtovanie. Je potrebné zvážiť, či je nevyhnutné vyžadovať od zamestnávateľov tak mesačný prehľad, ako aj ročné hlásenie. v prípade, že by napr. zamestnávateľom FS odpustila povinnosť vypĺňať mesačný prehľad, mohlo by pri odhadovanej časovej náročnosti 30 min. na jeho vyplnenie dôjsť k úspore administratívnych nákladov vo výške približne 37,20 eur na zamestnávateľa (= 3,10 eur * 12).

b) ohlasovanie údajov do zdravotnej poisťovne, ktoré dostáva aj od Sociálnej poisťovne

Ustanovenie § 24 písm. c) zákona o zdravotnom poistení ukladá zamestnávateľovi povinnosť písomne alebo elektronicky oznámiť príslušnej zdravotnej poisťovni zmenu platiteľa poistného (jedným z dôvodov je aj čerpanie nemocenských dávok či poberanie rodičovského príspevku, kedy sa platiteľom stáva štát) do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom došlo k zmene platiteľa poistného; ustanovenie § 29b ods. 19 tohto zákona, ako aj ustanovenie § 170 ods. 17 zákona o sociálnom poistení ustanovuje, že **Sociálna poisťovňa poskytuje zdravotnej poisťovni na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia súčinnosť** pri vykonávaní kontrolnej činnosti v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie tohto účelu. Sociálna poisťovňa poskytuje zo svojho informačného systému zdravotnej poisťovni prostredníctvom informačného systému verejnej správy elektronicky na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia údaje o rôznych skutočnostiach vrátane nemocenských dávok.

Aj v tomto prípade sa javí ako nevyhnutné nastaviť vzájomné zdieľanie vykázaných informácií medzi úradmi, ktoré predstavuje dodržiavanie už účinných ustanovení zákona o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente) (napr. § 17 ods. 5 a 6, ktoré hovoria o princípe „jedenkrát a dosť“ voči žiadostiam informácií, dát a dokumentov zo strany občanov a podnikateľov a o potrebe vzájomnej spolupráce orgánov

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

pri výmene informácií a zdieľaní dát. Formulár, prostredníctvom ktorého podnikateľ oznámi zmenu platiteľa poistného, je dostupný na webových stránkach všetkých zdravotných poisťovní. Vyplnenie tohto jednostranného formulára môžeme odhadnúť na 30 minút. v prípade, že by Sociálna poisťovňa automaticky informovala zdravotnú poisťovňu dotknutého zamestnanca bez toho, aby tak musel vykonať aj jeho zamestnávateľ, ušetril by zamestnávateľ administratívny náklad vo výške 3,10 eur pri každom oznámení.

c) nahlasovanie zmien v OR SR správcovi dane

Podľa ustanovenia § 67 ods. 2 a ods. 9 daňového poriadku platí, že ak nastanú zmeny skutočností uvedených pri registrácii vrátane zmien, ktoré majú za následok zrušenie registrácie k niektorej dani, daňový subjekt to oznámi správcovi dane v lehote do 30 dní odo dňa, keď nastali, alebo požiada o zrušenie registrácie. v tejto lehote predloží daňový subjekt správcovi dane aj osvedčenie o registrácii, ak je potrebné nahlásené zmeny zapísať do osvedčenia o registrácii. **Ak daňový subjekt nesplní oznamovaciu povinnosť riadne a včas, príslušné zmeny v registri vykoná správca dane z úradnej moci, hneď ako zistí rozhodujúce skutočnosti.** Podnikateľ si môže túto povinnosť splniť vyplnením tlačiva *„Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien a zrušenie registrácie na daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty“,* ktoré je dostupné ako on-line formulár na stránke FS. Časovú náročnosť vyplnenia tohto formulára môžeme odhadnúť na približne 1 hodinu, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 6,20 eur.

Na druhej strane, podľa ustanovenia § 154 ods. 1 písm. c) je nesplnenie oznamovacej povinnosti správnym deliktom a podľa ustanovenia § 155 ods. 1 písm. d) správca dane tomuto podnikateľovi uloží pokutu od 30 eur do 3 000 eur.

Nesplnenie oznamovacej povinnosti a následné sankcionovanie podnikateľa je však nepomerne prísne aj vzhľadom k možnosti zistiť uvedené zmeny ex offo, teda priamo z činnosti daňového úradu, bez nutnosti administratívneho zaťažovania podnikateľa.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Okrem administratívnej záťaže spočívajúcej v identifikácii mnohých duplicitných povinností má podnikateľ, najmä v pozícii zamestnávateľa, v oblastí daní a odvodov viacero povinností administratívneho charakteru, ktoré musí jednorazovo, resp. pravidelne dodržiavať (žiadosti, výkazy, hlásenia, registrácia a pod.):

d) podnikateľ musí žiadať o vrátenie preplatku na dani

Podnikateľ podľa ustanovenia § 42 ods. 7 zákona o dani z príjmov platí preddavky na daň z príjmov vypočítané z dane na základe poslednej známej daňovej povinnosti uvedenej v daňovom priznaní podanom za zdaňovacie obdobie pred bezprostredne predchádzajúcim zdaňovacím obdobím. v mnohých prípadoch následne vznikne podnikateľovi nárok na vrátenie preplatku (preddavky na daň z príjmov boli vyššie ako daň), pričom spôsob vysporiadania sa s daňovým preplatkom ustanovuje § 79 ods. 2 daňového poriadku nasledovne: *„Ak nemožno daňový preplatok použiť podľa odseku 1 alebo uplatniť postup podľa odseku 9 alebo odseku 10, správca dane na žiadosť daňového subjektu preúčtuje daňový preplatok na nesplatný preddavok na daň, inak daňový preplatok vráti v lehote do 30 dní od doručenia žiadosti o jeho vrátenie, ak je väčší ako 5 eur; daňový preplatok na dani z príjmov a na dani z motorových vozidiel za príslušné zdaňovacie obdobie sa vráti najskôr po uplynutí lehoty na podanie daňového priznania podľa osobitných predpisov, najneskôr však do 40 dní odo dňa vzniku daňového preplatku. Ak správca dane žiadosti o vrátenie preplatku vyhovie v plnom rozsahu, správca dane rozhodnutie nevydáva.”*

Správca dane by mal konať z úradnej moci a preplatok na dani by mal podnikateľom vracať bez potreby podávania ďalšej žiadosti zo strany oprávneného. Ide o ďalší z mnohých administratívnych úkonov, ktoré musia podnikatelia voči daňovým úradom plniť a pokiaľ neexistuje zjavný dôvod na takýto postup, mali by byť v prospech (nielen) podnikateľov z právnych predpisov odstraňované.

e) žiadosť ohľadom platby preddavkov na daň z príjmov „inak” sa nedá podať na celé zdaňovacie obdobie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Podľa ustanovenia § 34 ods. 4 zákona o dani z príjmov môže v odôvodnených prípadoch správca dane na žiadosť daňovníka určiť platenie preddavkov na daň inak. Problém nastáva v okamihu, ak by podnikateľ, ktorému vznikla povinnosť platiť preddavky na daň, to znamená po novom podľa ods. 1 uvedeného zákona jeho posledná známa daňová povinnosť presiahla 5 000 eur, chcel požiadať o zmenu platby preddavkov na celé zdaňovacie obdobie a nie len na vymedzený čas (ak daňovník má platiť štvrťročné preddavky, správca dane môže určiť platenie preddavkov inak na obdobie jedného štvrťroku). Podľa tejto právnej úpravy preto **musí podnikateľ podávať žiadosť opakovane** – každý štvrťrok, pričom, ak by vedel že počas neho nedôjde k výraznej zmene príjmov na jeho strane, došlo by k podstatnému administratívnemu odľahčeniu na strane podnikateľa, ktorý žiadosť podáva.

Návrh alternatívnych riešení v oblasti daní a odvodov:

Navrhované riešenie v tejto oblasti teda spočíva v nevyhnutnosti:

a) výrazného zjednodušenia a sprehľadnenia celého daňového a odvodového systému,

b) v celkovom odstránení duplicitných povinností, výnimiek, špeciálnych režimov a

c) ponechanie nadbytočnej administratívy na príslušné úrady bez nadmerného zaťažovania podnikateľských subjektov.

V nadväznosti na zmeny, ktoré nastali nedávno v zákone o dani z príjmov a v daňovom poriadku však možno do istej miery uznať, že došlo k zlepšeniu situácie v súvislosti s odstránením viacerých administratívnych povinností, a najmä, k výraznému zníženiu dane z príjmov podnikateľov.

Preto aj poukazovanie na ďalšie pretrvávajúce problémy má svoj význam. Na druhej strane je dôležitý aj spôsob prijímania spoločensky významných zmien v tak dôležitých zákonoch, ako je napr. zákon o dani z príjmov. Novele tohto rozmeru predchádzala informácia o príprave novely a detailná diskusia so všetkými dotknutými subjektmi (v rámci úvodnej fázy

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

legislatívneho procesu), vďaka čomu sa podnikatelia, resp. ich zástupcovia mohli procesu prijímania zmien zúčastniť a súčasne predkladať návrhy na zmeny.

Príklady významných zmien v daňovom poriadku:

a) po dohode so správcom dane nebude potrebné predložiť úradne overený preklad dokumentov do slovenského jazyka;
b) podnikatelia nebudú musieť odvolať pôvodné splnomocnenie na daňovom úrade, ak chcú splnomocniť novú osobu; nové splnomocnenie nahrádza pôvodné splnomocnenie v prekrývajúcom sa rozsahu;
c) FS bude upozorňovať na chyby pri podávaní tlačív; správca dane už bude daňový subjekt vyzývať na nápravu a v prípade vyhovenia výzve sa bude považovať pôvodná lehota za dodržanú a daňový subjekt nebude sankcionovaný
d) podnikatelia nebudú musieť nahlasovať daňovému úradu svoje číslo účtu v banke, resp. jeho zmenu
e) podnikatelia sa pri začatí podnikania nebudú registrovať na platenie dane na daňovom úrade, ale FS ich automaticky zaregistruje do 30 dní potom, ako sa zapíšu do príslušného registra alebo do 30 dní od podania prvého daňového priznania; správca dane si zistí potrebné informácie o podnikateľoch z príslušných informačných systémov štátu (účinnosť od r. 2021).

Na druhej strane novela daňového poriadku priniesla aj negatívne zmeny s dopadom na podnikateľov:

a) správca dane bude môcť v odôvodnených prípadoch daňovú kontrolu rozšíriť aj o kontrolu dodržiavania iných predpisov, napr. zákona o účtovníctve; navyše sa v zápisnici o začatí daňovej kontroly nemusí uviesť ani dôvod začatia kontroly – týka sa to kontroly vykonávanej bez predchádzajúceho oznámenia, teda pri mimoriadnych okolnostiach (napríklad, ak o to požiadajú OČTK alebo účtovné a iné doklady sú zmenené alebo zničené);

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) zmeny v oblasti daňovej exekúcie v súvislosti s novou formou exekúcie – zadržaním vodičského preukazu fyzickej osoby; dôvodom jej zavedenia je motivácia daňových dlžníkov k plneniu si svojich povinností; tento typ exekúcie sa však nebude týkať profesionálnych vodičov, pre ktorých je vodičský preukaz predpokladom výkonu povolania. Ako určitý problém sa však javí prípad, že dôjde k výkonu rozhodnutia (vodičský preukaz bude zadržaný) a neskôr súd rozhodne o nezákonnosti rozhodnutia správcu dane a toto rozhodnutie zruší.

Príklady významných zmien v zákone o dani z príjmov[24]:

a) zavedenie pojmu mikrodaňovník a viacero zvýhodnených režimov súvisiacich s jeho postavením (nové podmienky pre odpisovanie hmotného majetku, zmena pravidiel odpočtu daňovej straty);

b) vyšší odpočet výdavkov na výskum a vývoj (vo výške 200 %);

c) zjednodušenie zoznamu výdavkov, ktoré sú daňovo uznateľné až po zaplatení;

d) nová odpisová skupina „0“ (elektromobily);

e) zmena hranice platenia preddavkov od roku 2020 (od 5 000 eur);

f) osobitný postup platenia preddavkov v prípade samoplatiteľov;

g) rozšírenie oslobodenia benefitu na vzdelávanie zamestnancov (vzdelávanie zamestnanca však musí súvisieť s podnikateľskou činnosťou zamestnávateľa, čo musí aj preukázať);

h) príspevok zamestnávateľa na dopravu vo forme paušálu (od roku 2021).

Ako protiklad k tomuto spôsobu novelizovania zákona však v rámci toho istého zákona možno ilustrovať prípad zníženia dane z príjmov z 21 % na 15 % pre právnické osoby a fyzické osoby-podnikateľov s príjmom z podnikania a ročným obratom do 100 000 eur. Znížená 15 %-ná sadzba dane z príjmov sa uplatní prvýkrát za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr 1.1.2020. Takisto až po schválení novely zákona o dani z príjmov bolo v rámci sociálneho balíčka odhlasované opatrenie v podobe zvýšenia nezdaniteľnej časti základu dane na

[24] Novela č. 301/2019 Z. z. zákona o dani z príjmov bola prijímaná s dôrazom na zmeny v prospech mikro, malých a stredných podnikateľov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

daňovníka – od roku 2020 sa jej výška už nebude počítať ako 19,2 násobok životného minima, ale stúpne až na 21 násobok. Suma nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka tak bude v roku 2020 vo výške 4 414,20 eur, oproti výške 3 937,35 eur platnej v roku 2019.

Uvedená novela bola prijatá samostatne v rámci tzv. sociálneho balíčka ako poslanecký návrh, na základe čoho novela zákona neprešla klasickým legislatívnym procesom vrátane nemožnosti dotknutých subjektov zúčastniť sa procesu a prihliadať či komentovať svojimi návrhmi ďalšie s tým súvisiace skutočnosti. Ide o zmenu s pozitívnym dopadom na podnikateľské subjekty, naďalej však platí, že účasť verejnosti, vypracovanie predmetných analýz vplyvov (v tomto prípade najmä analýzy vplyvov na štátny rozpočet), a teda kontrolovateľná a rozumná zmena legislatívy je veľmi dôležitá a je predpokladom prehľadnosti a metodického postupu pri vypracovaní a zapracovaní zmien.

S uvedeným teda súvisí aj častá a v rozpore s pravidlami lepšej regulácie prijímaná legislatíva, čo predstavuje samostatný problém v tejto oblasti.

2.4.4. **Častá a nesystematická zmena legislatívy z oblasti daní, odvodov, či účtovníctva**

Najmä v súvislosti s daňovo-odvodovými predpismi registrujú podnikatelia neprimerane vysokú administratívnu záťaž z hľadiska sledovania príslušných právnych predpisov a aktualizovania plnenia jednotlivých povinností v priamej súvislosti s tým.

Početnosť noviel v zákonoch z oblasti daní, odvodov a účtovníctva s vplyvom na podnikateľov za rok 2019 preukázala, že dôležitá legislatíva sa mení a novelizuje príliš často, čo spôsobuje neprehľadnosť a často neúmyselné porušenia zákona zo strany podnikateľov, ktorí sa popri svojej činnosti nestíhajú venovať štúdiu legislatívy.

Sedem vybraných zákonov z príslušnej oblasti s najväčším vplyvom na podnikateľov sa ročne mení hneď niekoľkokrát. Pre porovnanie a ilustráciu ešte väčšieho nárastu noviel v týchto

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zákonoch sa v tabuľke uvádza aj rok 2018. v roku 2019 mali uvedené právne predpisy až 29 úprav, čo predstavuje o 4 viac ako v roku 2018.

Najviac úprav sa v roku 2019 dotklo zákona o dani z príjmov, ďalej zákonov o zdravotnom a sociálnom poistení, ale aj zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice. Naopak, najmenej zákona o účtovníctve.

Po spriemerovaní počtu noviel na jeden mesiac, vychádza číslo 2,42. Znamená to, že na jeden mesiac pripadajú necelé 2 novely v daňovo-odvodovej oblasti. Podnikatelia sa tak museli zaoberať legislatívnymi zmenami každých 12 dní. Je však potrebné dodať, že v tomto porovnaní sa brali do úvahy len zákony a len tie zákony, ktoré predstavujú najdôležitejšie právne predpisy z danej oblasti.

Tabuľka 16: Porovnanie počtu noviel v právnych predpisoch z oblasti daní, odvodov a účtovníctva za roky 2018 a 2019

Právny predpis	**Počet noviel** (t. j. novelizačných dátumov od 1.1. do 31.12.2018)	**Počet noviel** (t. j. novelizačných dátumov od 1.1. do 30.11.2019)
Zákon o dani z pridanej hodnoty	1	3
Zákon o dani z príjmov	5	8
Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice	1	4
Zákon o správe daní (daňový poriadok)	2	3

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Zákon o účtovníctve	2	1
Zákon o sociálnom poistení	10	5
Zákon o zdravotnom poistení	4	5
Celkový počet noviel	**25**	**29**
Priemer počtu noviel	**2,08 / mesiac (cca každých 14 dní v roku)**	**2,42 / mesiac (cca každých 12 dní v roku)**

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrhy alternatívnych riešení z hľadiska znižovania administratívnej náročnosti sledovania zmien dôležitých právnych predpisov:

a) znížiť počet noviel na nevyhnutné minimum a prijímať zmeny dôležitých právnych predpisov vždy v rámci jednej novely;

b) úprava dátumov účinnosti schvaľovaných právnych predpisov vždy k 1.1., aby sa zabezpečila prehľadnosť a automatizácia kontroly aktuálneho znenia zo strany podnikateľov k jednému dátumu;

c) v možnej miere uplatňovať princíp *„one in one out"* za účelom zníženia počtu zbytočnej regulácie, ale aj za účelom zníženia kumulácie povinností pre podnikateľov.

2.5. Povinnosti podnikateľa podľa zákona o odpadoch

Základnou povinnosťou každého podnikateľa (držiteľa odpadu) podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o odpadoch") je povinnosť zaraďovať odpad správne podľa Katalógu

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

odpadov, pričom predmetnú povinnosť môže podnikateľ zabezpečiť aj prostredníctvom iného subjektu. s predmetnou povinnosťou úzko súvisí povinnosť vedenia a uchovávania evidencie nielen o druhoch odpadov, ale aj o jeho množstve a o nakladaní s nimi. Podnikateľ je povinný viesť evidenciu na evidenčnom liste odpadov, ktorého vzor sa nachádza vo vyhláške č. 366/2015 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o evidenčnej a ohlasovacej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o evidenčnej a ohlasovacej činnosti“). Povinnosť evidencie o druhoch ako aj množstve odpadov vyplýva z ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o odpadoch, pričom ide o povinnosť, ktorá vyplýva každému podnikateľovi, teda nielen podnikateľom, ktorí produkujú nebezpečný odpad alebo veľké množstvo odpadu. Uvedené znamená, že pokiaľ si podnikateľ kúpi napr. zošit, ktorý následne vyhodí musí, o tom uskutočniť záznam do evidencie. Nesplnenie danej povinnosti je sankcionované podľa ustanovenia § 117 ods. 1 zákona o odpadoch sumou od 500 eur do 50 000 eur. Povinnosť evidencie každého odpadu vyprodukovaného podnikateľom bolo v roku 2018 zaradené do ankety Byrokratický nezmysel roka, v ktorej sa umiestnilo na druhom mieste. Napriek veľkej kritike tejto evidenčnej povinnosti zo strany podnikateľských subjektov, MŽP SR ju naďalej ponechala v zákone o odpadoch a SIŽP ju kontroluje.

Administratívne náklady vedenia tejto evidencie závisia od typu podnikateľskej činnosti a počtu prevádzok. Podnikateľ si túto evidenciu vedie sám, či už v papierovej alebo elektronickej podobe, no v súčasnej dobe už existujú aj platené on-line nástroje, ktoré výrazne zjednodušujú vedenie evidenčných listov odpadu prostredníctvom jednoduchého vyhľadávania, úpravy a pridávania záznamov, ako aj následného automatického vygenerovania ohlásení. Pre jednu firmu s tromi prevádzkami vychádza nákup licencie takejto on-line aplikácie na približne 100 eur ročne bez DPH. Využitie takýchto on-line nástrojov jednoznačne šetrí čas podnikateľom, ktorí ich využívajú, zároveň však stále platí, že podnikateľ musí údaje do tohto nástroja nahodiť sám, i keď má k dispozícii *„drop down“*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

menu s možnosťami. Celkové administratívne náklady vedenia tejto evidencie teda závisia od celkového množstva vyprodukovaného odpadu, čo je značne individuálne.

Ďalšia povinnosť v zásade väčšiny podnikateľov (tých, ktorí na trh uvádzajú obaly do 100 kg), ktorá vyplýva zo zákona o odpadoch, je vedenie evidencie o obaloch a taktiež ohlasovanie údajov z evidencie MŽP. Ide o evidenciu, ktorá sa vzťahuje na výrobcov obalov, avšak zákon o odpadoch zadefinoval ako výrobcu obalov fyzickú osobu – podnikateľa a právnickú osobu, ktorá

„a) používa obaly na balenie tovaru alebo plní tovar do obalov a uvádza na trh tento tovar pod svojou obchodnou značkou,

b) je osobou, pre ktorú sa tovar balí alebo plní a pod ktorej obchodnou značkou sa tovar uvádza na trh,

c) uvádza na trh tovar v obaloch iným spôsobom, ako podľa písmen a) a b) alebo prepraví alebo si nechá prepraviť cez štátnu hranicu Slovenskej republiky tovar v obaloch a uvádza ho na trh alebo do distribúcie v Slovenskej republike,

d) ako distribútor uskutočňuje odplatné alebo bezodplatné odovzdanie obalu konečnému používateľovi na bezprostredné zabalenie tovaru,

e) ako distribútor používa obal na zabalenie distribuovaného tovaru alebo jeho časti alebo na naplnenie distribuovaným tovarom,

f) uvádza na trh obaly s výnimkou osoby, ktorá dodáva nepoužité prázdne obaly osobám uvedeným v písmene a), b) c), d) alebo e) alebo osobe, ktorá balí alebo plní tovar pre osobu podľa písmena b)”.

Náležitosti o evidencii upravuje vyhláška o evidenčnej a ohlasovacej činnosti. Podstatou tejto evidencie je triedenie obalov podľa ich materiálov a zisťovanie jeho hmotnosti. Táto povinnosť sa vzťahuje na podnikateľov, ktorí dávajú svojim zákazníkom tašky, ale aj e-shopov, ktoré balia tovar za účelom jeho odoslania zákazníkovi. Taktiež bufety, ktoré zabalia jedlo do obalu, napr. hamburger, langoš, či hot-dog, ktoré sa bežne balia do papierového

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

obalu, a teda podnikateľ je aj v tomto prípade výrobca obalov. Výrobcovia obalov (aj tí, ktorí ho produkujú do 100 kg) majú so splnením tejto povinnosti mnohé administratívne povinnosti, pričom prvou je povinnosť registrácie v registri výrobcov obalov, ktorý vedie MŽP SR, a to ešte skôr ako podnikateľ odovzdá zákazníkovi prvý obal. Podnikatelia, produkujúci odpad do 100 kg sú následne povinní viesť evidenciu a údaje z evidencie raz ročne ohlasovať. Nesplnenie danej povinnosti je opäť sankcionované neprimerane vysokou pokutou vo výške od 500 eur do 50 000 eur. Podnikatelia, produkujúci obaly nad 100 kg, čo sú veľakrát aj malí podnikatelia, majú povinností viac, a teda radí sa sem okrem iného povinnosť informovania konečných užívateľov o spôsobe zberu obalov, zabezpečenie recyklácie a zhodnotenie obalových materiálov. Uvedené povinnosti stoja podnikateľa čas aj peniaze, nakoľko väčšina podnikateľov nie je schopná predmetnú povinnosť plniť sama, tak im ju zabezpečujú rôzne externé firmy, konkrétne tzv. organizácie zodpovednosti výrobcov.

Žiadosť o zápis do registra výrobcov obalov je dostupná na stránke MŽP SR. Obsahuje dve strany a jej vyplnenie by nemalo trvať viac ako 30 minút, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur. Podnikateľ sa môže zaregistrovať do registra výrobcov obalov buď prostredníctvom portálu *slovensko.sk* využitím svojho OP s elektronickým čipom, alebo môže vypísať žiadosť a doručiť ju na MŽP SR v papierovej forme, čím sa mu navýšia administratívne náklady o poštovné (na základe cenníka Slovenskej pošty ide o 0,65 eur bez DPH za doručený list). Rozsah vedenej evidencie o obaloch záleží od typu podnikania – čím menej obalov uvedie na trh výrobca, o to menší je rozsah, a tým pádom aj administratívny náklad vedenia evidencie. Túto evidenciu je podnikateľ povinný zároveň 5 rokov archivovať. Povinnosť päťročnej archivácie sa vzťahuje dokonca aj na ohlásenie o údajoch z evidencie. Podnikateľ má možnosť plniť si povinnosti podľa ustanovenia § 27 ods. 4 zákona o odpadoch individuálne, alebo prostredníctvom jednej z organizácii zodpovednosti výrobcov. Vzhľadom k širokému rozsahu povinností podľa zákona o odpadoch je pre podnikateľa v praxi často jednoduchším riešením využiť služby organizácii zodpovednosti výrobcov. Plnenie povinností individuálnym spôsobom však môže byť menej nákladným riešením napr. pri výrobcoch

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

obalov, ktorí uvedú na trh menej ako 100 kg obalov ročne a ktorí sú povinní „len“ zaregistrovať sa v Registri výrobcov obalov, zabezpečiť materiálové zloženie vyhradeného výrobku, jeho konštrukciu a jeho označenie, viesť a uchovávať evidenciu a ohlasovať MŽP SR údaje z nej v ustanovenom rozsahu a uchovávať ohlasované údaje (vedenie evidenčného listu odpadu a ohlasovanie údajov z neho).

Ďalšia povinnosť bežného podnikateľa podľa zákona o odpadoch je povinnosť registrácie na webovom sídle MŽP SR do registra neobalových výrobkov. Pojem neobalový výrobok upravuje ustanovenie § 73 ods. 3 zákona o odpadoch, pojem výrobca neobalového výrobku je upravený v ustanovení § 73 ods. 4 zákona o odpadoch a zoznam výrobkov, ktoré sa môžu stať neobalovým výrobkom, upravuje vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 373/2015 Z. z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o rozšírenej zodpovednosti výrobcov“), konkrétne príloha 14a. Ako typický príklad, kedy sa podnikateľ stane výrobcom neobalového výrobku je situácia, kedy si podnikateľ dá vytlačiť vizitky, či rôzne reklamné letáky.

V zmysle ustanovenia § 73 ods. 4 zákona o odpadoch *„Výrobca neobalového výrobku je osoba, ktorá v rámci svojej podnikateľskej činnosti na základe zmluvného vzťahu vrátane zmluvného vzťahu uzatváraného na diaľku*

a) vyrobí alebo si nechá vyrobiť neobalový výrobok a uvedie ho na trh v Slovenskej republike,

b) prepraví alebo si nechá prepraviť na územie Slovenskej republiky z iného členského štátu neobalový výrobok a uvedie ho na trh v Slovenskej republike alebo

c) dovezie alebo si nechá doviezť na územie Slovenskej republiky z iného ako členského štátu neobalový výrobok a uvedie ho na trh v Slovenskej republike.”

Povinnosti výrobcu neobaleného výrobku predstavuje pomerne zložitý koncept, v ktorom sa bežný podnikateľ ťažko vyzná. Pre lepšie pochopenie danej problematiky je dôležité ešte vysvetliť pojem *„uvedenie neobalového výrobku na trh*”, ktoré v zmysle zákona o odpadoch

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

v danom prípade znamená *„prvé dodanie neobalového výrobku do etapy distribúcie, spotreby alebo používania na trhu Slovenskej republiky v rámci podnikateľskej činnosti za poplatok alebo bezplatne“*. Bežný podnikateľ sa potom stáva výrobcom neobalového výrobku vtedy, ak si dá u iného podnikateľa vyrobiť určitý výrobok, napr. spomínané vizitky alebo letáky, pričom tento podnikateľ nie je zapísaný v registri neobalových výrobcov. v takomto prípade povinnosti z výroby neobaleného výrobku prechádzajú na podnikateľa, ktorí si predmety nechal vyrobiť, hoci on sám ich nevyrobil. Samozrejme podnikateľ sa stáva výrobcom neobaleného výrobku aj vtedy, ak si predmety sám vytlačí a následne ich uvedie na trh, napr. tak, že ich odovzdá zákazníkovi, resp. vloží do schránok. Povinnosti podnikateľa – výrobcu neobaleného výrobku upravuje ustanovenie § 27 ods. 4 zákona o odpadoch, pričom ide o väčšie množstvo administratívnych povinností, ako napríklad povinnosť informovania verejnosti, povinnosť informovať o spôsobe zabezpečenia spätného zberu odpadu konečného užívateľa výrobku. Povinnosti podľa ustanovenia § 27 ods. 4 zákona o odpadoch sú ďalej rozvinuté v ustanovení § 54, pričom ich možno zhrnúť ako povinnosť zabezpečenia zberu, prepravy, zhodnotenia, recyklácie ako aj zneškodnenia odpadov, ktoré vznikli z neobalových výrobkov. Špecifikom pri dodržaní povinností z ustanovenia § 54 zákona o odpadoch spočíva v tom, že podnikateľ ich vie naplniť len prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov pre obaly, ktorej za túto činnosť musí zaplatiť poplatky. Porušenie predmetných povinností je opätovne sankcionované neprimeranou sumou vo výške 1 200 eur až 120 000 eur. Cena za služby poskytované organizáciou zodpovednosti výrobcov závisí od množstva neobalových výrobkov uvedených na trh a sadzby príslušného neobalového výrobku, ktorá sa líši v závislosti od materiálu z ktorého je neobalový výrobok vyrobený (sklo, plasty, papier a lepenka). Na základe údajov dostupných na webovej stránke jednej z organizácii zodpovednosti výrobcov predstavuje výška sadzby platnej pre rok 2020 0,135 €/kg pre sklo, 0,108 €/kg pre plasty a 0,041 €/kg pre papier a lepenku[25]. Ak teda napr. podnikateľ uvedie ročne na trh v súhrne 50 kg neobalových výrobkov z papiera (napr. nechá

[25] https://envipak.sk/uploads_file_gallery/20/MD-zmluva---Modul-NEOBALY_QRjr4_1572515603.pdf

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

si vyrobiť propagačné letáky, vizitky a pod.), celková odmena za služby organizácie zodpovednosti výrobcov bude predstavovať 2,05 eur.

Uvedené povinnosti vyplývajúce zo zákona o odpadoch sú jednoznačne rozsiahlou administratívnou záťažou nielen pre malého podnikateľa, pričom mnohokrát pre zanedbateľné množstvo odpadov, sú povinní viesť viacero druhov evidencií, zasielať ju príslušným orgánom a za pochybenie pri vedení evidencie sú pokutovaní nemalou sumou. Navyše uvedené povinnosti zo zákona o odpadoch predstavujú len zlomok povinností, ktoré bežný podnikateľ musí splniť.

2.6. Povinnosti podnikateľa na úseku ochrany ovzdušia

Vo vzťahu k ochrane ovzdušia má bežný podnikateľ povinnosti, napr. v prípade, ak vlastní budovu, v ktorej sa nachádza vlastná kotolňa, resp. iný malý zdroj znečisťovania ovzdušia. v takomto prípade sa bežný podnikateľ stáva prevádzkovateľom zdroja znečisťovania ovzdušia. Predmetná časť analýzy sa zameria na povinnosti bežného podnikateľa (teda nie podnikateľa, ktorý prevádzkuje veľké či stredné zdroje znečistenia ovzdušia) podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ovzduší"). v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 zákona o ovzduší je malým zdrojom znečisťovania ovzdušia

„a) technologický celok,

b) plochy, na ktorých sa vykonávajú práce, ktoré môžu spôsobovať znečistenie ovzdušia,

c) skládky palív, surovín, produktov a odpadov,

d) stavby, zariadenia a činnosti znečisťujúce ovzdušie, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja alebo stredného zdroja".

Z predmetného teda vyplýva, že každý podnikateľ, ktorý pri svojej podnikateľskej činnosti znečisťuje ovzdušie, pričom postačí, že vykuruje svoje priestory tuhým, resp. plynným palivom, sa stáva prevádzkovateľom malého zdroja znečisťovania ovzdušia a podlieha

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

povinnostiam zo zákona o odpadoch. Medzi základné povinnosti takéhoto podnikateľa sa v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 zákona o odpadoch radí:

„a) povinnosť uvádzať do prevádzky a prevádzkovať stacionárne zdroje v súlade s dokumentáciou a s podmienkami určenými obcou podľa § 17,

b) viesť prevádzkovú evidenciu o stacionárnych zdrojoch a poskytovať okresnému úradu ustanovené údaje a na požiadanie poskytovať tieto aj ďalšie údaje potrebné na zistenie stavu ovzdušia orgánom ochrany ovzdušia alebo týmito orgánmi povereným právnickým osobám,

c) neprekročiť ustanovenú tmavosť dymu,

d) dodržiavať ustanovené technické požiadavky a podmienky prevádzkovania stacionárnych zdrojov,

e) podrobiť sa preskúmaniu podmienok a požiadaviek určených na prevádzku stacionárneho zdroja podľa § 31 ods. 2 a predkladať obci potrebné podklady“.

Okrem uvedených povinností má podnikateľ aj ďalšie povinnosti, ktoré mu však stanovil zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia“). Zákon o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia stanovil pre podnikateľa, ktorý je prevádzkovateľom malého zdroja znečisťovania, povinnosť:

a) oznámiť do 15. februára obci spotrebu palív a surovín, z ktorých látky znečisťujúce životné prostredie vznikajú spolu s ďalšími informáciami,

b) platiť poplatok, ktorý je stanovený paušálnou sumou do výšky 663,87 eur, ktorá sa stanovuje úmerne k množstvu škodlivosti znečisťujúcich látok, resp. množstvu spotrebovaného paliva a iných surovín, z ktorých znečisťujúce látky vznikajú.

Za porušenie povinností podľa zákona o ovzduší je podnikateľ – prevádzkovateľ malého zdroja znečisťovania ovzdušia sankcionovaný sumou od 33 eur do 3 330 eur, v prípade nedodržania povinnosti viesť prevádzkovú evidenciu sumou od 20 eur do 330 eur. Za

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

nesplnenie informačnej povinnosti podnikateľa vo vzťahu k obci mu je uložená pokuta do 663,87 eur. Rovnaká pokuta sa udeľuje aj v prípade nezaplatenia stanoveného poplatku.

Predmetná úprava na úseku ochrany ovzdušia spôsobuje mnohým podnikateľom problémy, nakoľko o predmetných povinnostiach mnohí ani len nevedia. Bez ohľadu na zásadu *„neznalosť zákona neospravedlňuje“,* by sa v danej odbornej oblasti regulácie mali minimálne organizovať školenia, resp. aplikovať princíp, podľa ktorého podnikateľ nebude pri porušení povinnosti okamžite sankcionovaný, ale primárne upozornený na svoje povinnosti.

2.7. Povinnosti podnikateľa podľa zákona o ochrane osobných údajov

K 25.5.2018 nadobudlo účinnosť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „nariadenie GDPR“), spolu s ktorým bol na území Slovenskej republiky prijatý nový zákon o ochrane osobných údajov. z predmetných právnych predpisov vyplynuli podnikateľom – spracovateľom osobných údajov viaceré povinnosti.

V zmysle čl. 4 ods. 1 GDPR *„osobné údaje sú akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (ďalej len „dotknutá osoba“); identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, on-line identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto fyzickej osoby“.* Je žiaduce doplniť, že za osobný údaj sa môže považovať aj IP adresa, alebo rôzne iné identifikátory, napr. cookies. Zjednodušene možno povedať, že IP adresa alebo cookies sa považujú za osobný údaj vtedy, ak je na ich základe možná identifikácia konkrétnej fyzickej osoby. v súvislosti so spracúvaním osobných údajov je dôležité ďalej rozlišovať pojmy

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

prevádzkovateľ a sprostredkovateľ, pričom prevádzkovateľom je tá osoba, ktorá osobné údaje spracúva vo vlastnom mene, ako typický príklad sa uvádza spracúvanie údajov o vlastných zamestnancoch podnikateľom. Sprostredkovateľom je potom osoba, ktorá spracúva osobné údaje pre prevádzkovateľa, teda v jeho mene, typickým príkladom je mzdová spoločnosť, ktorá na základe poverenia, či zmluvy spracúva mzdovú agendu pre prevádzkovateľa. Podnikateľ vykonáva spracúvanie osobných údajov v zásade neustále, napr. pri vybavovaní objednávok, vedení účtovníctva, personálnej i mzdovej agendy, pri zasielaní rôznych reklamných ponúk svojim klientom.

1. Medzi základnú povinnosť prevádzkovateľa, ako aj sprostredkovateľa, zaraďujeme povinnosť dodržiavania základných zásad stanovených priamo v nariadení GDPR. Nariadenie GDPR upravilo viacero zásad, ako príklad možno uviesť zásadu zákonnosti, zásadu minimalizácie uchovávania údajov, zásada transparentnosti, spravodlivosti atď. Úrad na ochranu osobných údajov SR môže za porušenie základných zásad uložiť pokutu do výšky 20 000 000 eur, alebo ak ide o podnik do 4 % celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok, pokutu vo výške podľa toho, ktorá suma je vyššia.

2. Povinnosť informovania fyzickej osoby, ktorej osobné údaje sa majú spracúvať prevádzkovateľom, je ďalšou povinnosťou podľa nariadenia GDPR. Predmetná povinnosť je zakotvená v ustanovení § 19 ods. 1 a 2 zákona o ochrane osobných údajov (povinnosti z GDPR museli byť prevzaté a upravené aj vo vnútroštátnom právnom poriadku), podľa ktorého je podnikateľ – prevádzkovateľ povinný poskytnúť zákonom definované údaje dotknutej osobe. Ide o údaje o samotnom podnikateľovi, kontaktné údaje na zodpovednú osobu, účel a právny základ spracúvania osobných údajov[26], dobu uchovávania údajov atď.

[26] Právny základ spracúvania osobných údajov je upravený v § 13 zákona o ochrane osobných údajov, pričom podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov „*Spracúvanie osobných údajov je zákonné, ak sa vykonáva na základe aspoň jedného z týchto právnych základov:*
a)dotknutá osoba vyjadrila súhlas so spracúvaním svojich osobných údajov aspoň na jeden konkrétny účel,
b) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na plnenie zmluvy, ktorej zmluvnou stranou je dotknutá osoba, alebo na vykonanie opatrenia pred uzatvorením zmluvy na základe žiadosti dotknutej osoby,

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

3. v zmysle ustanovenia § 31 zákona o ochrane osobných údajov je podnikateľ – prevádzkovateľ povinný uskutočniť opatrenia na to, aby preukázal dodržiavania zákona o ochrane osobných údajov. Zákon nedefinuje spôsob akým má predmetnú povinnosť zabezpečiť, nakoľko s ohľadom na rôznorodosť podnikateľských subjektov, dochádza k rozličnému spracúvaniu osobných údajov, či už vo vzťahu k povahe, rozsahu, účelu a rizík spojených so spracúvaním osobných údajov fyzických osôb. Za nesplnenie predmetnej povinnosti môže Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky uložiť pokutu do výšky 10 000 000 eur, alebo ak ide o podnik do 2 % celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok, podľa toho, ktorá suma je vyššia.

4. Povinnosť vedenia záznamov o spracovateľských činnostiach podľa ustanovenia § 37 zákona o ochrane osobných údajov je ďalšou povinnosťou podnikateľa – prevádzkovateľa. Zákon neurčuje formu vedenia tohto záznamu, je to ponechané na rozhodnutí samotného spracovateľa osobných údajov, či takýto záznam bude viesť elektronicky alebo v papierovej podobe. Úrad na ochranu osobných údajov SR zverejnil vzor takéhoto záznamu o spracovateľských činnostiach, ktorý však slúži iba ako podklad k vedeniu záznamu a podnikateľ má možnosť upraviť si ho podľa svojich potrieb, avšak vždy je potrebné dodržať zákonné náležitosti takéhoto záznamu. Náležitosti záznamu o spracovateľských činnostiach sú upravené v ustanovení § 37 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov pre prevádzkovateľa a pre sprostredkovateľa osobitne v ustanovení § 37 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov. z predmetného pravidla stanovilo nariadenie GDPR výnimku

---

c) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné podľa osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná,
d) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku dotknutej osoby alebo inej fyzickej osoby,
e) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na splnenie úlohy realizovanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej prevádzkovateľovi, alebo
f) spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na účel oprávnených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany okrem prípadov, keď nad týmito záujmami prevažujú záujmy alebo práva dotknutej osoby vyžadujúce si ochranu osobných údajov, najmä ak je dotknutou osobou dieťa; tento právny základ sa nevzťahuje na spracúvanie osobných údajov orgánmi verejnej moci pri plnení ich úloh.“

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

v ustanovení § 37 ods. 5 zákona o ochrane osobných *údajov „pre zamestnávateľa s menej ako 250 zamestnancami, ak nie je pravdepodobné, že spracúvanie osobných údajov, ktoré vykonáva, povedie k riziku ochrany práv dotknutej osoby, ak je spracúvanie osobných údajov príležitostné, alebo ak nezahŕňa osobitné kategórie osobných údajov podľa § 16 ods. 1 alebo osobné údaje týkajúce sa uznania viny za spáchanie trestného činu alebo priestupku podľa § 17“.* v tomto smere je však dôležité upozorniť, že preukazovanie naplnenia znakov výnimky uvedenej v ustanovení § 37 ods. 5 zákona o ochrane osobných údajov spočíva práve na takomto zamestnávateľovi. Za nesplnenie predmetnej povinnosti môže Úrad na ochranu osobných údajov SR uložiť pokutu do výšky 10 000 000 eur, alebo ak ide o podnik do 2 % celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok, podľa toho, ktorá suma je vyššia.

5. Osobitné povinnosti má podnikateľ, ktorý svoje priestory monitoruje kamerovým systémom s funkciou záznamu, čo znamená, že sa videozáznam ukladá. v takomto prípade je podnikateľ povinný označiť priestor ako monitorovaný, taktiež je povinný zabezpečiť, aby nedochádzalo k monitorovaniu iných priestorov ako jeho vlastných, a taktiež mať spracovaný vyššie uvedený záznam o spracovateľských činnostiach. Je žiaduce podotknúť, že samotné monitorovanie zamestnancov je v rozpore s nariadením GDPR, avšak pokiaľ by bol účel spracúvania osobných údajov vymedzený v podobe napr. kontroly dodržiavať povinností zamestnanca, ochrany majetku zamestnávateľa, či verejného poriadku alebo ochrany zdravia, či bezpečnosti zamestnancov, išlo by o zákonný dôvod monitorovania priestorov. v takomto prípade sa zamestnávateľ odvolá na ustanovenie § 13 ods. 1 písm. c) alebo f) zákona o ochrane osobných údajov. Vo vzťahu k monitorovaniu zamestnancov by mal teda zamestnávateľ informovať zamestnancov najmä, nie však výlučne o

a) svojich údajoch,

b) druhu osobných údajov, ktoré sa budú spracovávať (spravidla pôjde o obraz tváre),

c) zákonnosti spracúvania osobných údajov – teda o konkrétnom právnom základe, na ktorom je spracúvanie postavené, môže ísť o spomínané ustanovenie § 13 ods. 1 písm. c)

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zákona o ochrane osobných údajov alebo o § 13 ods. 1 písm. f) zákona o ochrane osobných údajov,

d) dobe, po ktorú sa budú osobné údaje spracúvať; s prihliadnutím na zásadu minimalizácie uchovávania osobných údajov je dôležité dbať na primeranú dĺžku spracúvania osobných údajov.

Pred monitorovaním svojich zamestnancov by mal zamestnávateľ vykonať test proporcionality, to znamená vyhodnotenie, či jeho právny základ spracúvania osobných údajov v podobe monitorovania zamestnancov prevažuje nad právami zamestnanca. Zároveň s monitorovaním zamestnanca úzko súvisí ustanovenie § 13 ods. 4 Zákonníka práce, podľa ktorého *„Zamestnávateľ nesmie bez vážnych dôvodov spočívajúcich v osobitnej povahe činností zamestnávateľa narúšať súkromie zamestnanca na pracovisku a v spoločných priestoroch zamestnávateľa tým, že ho monitoruje, vykonáva záznam telefonických hovorov uskutočňovaných technickými pracovnými zariadeniami zamestnávateľa a kontroluje elektronickú poštu odoslanú z pracovnej elektronickej adresy a doručenú na túto adresu bez toho, aby ho na to vopred upozornil. Ak zamestnávateľ zavádza kontrolný mechanizmus, je povinný prerokovať so zástupcami zamestnancov rozsah kontroly, spôsob jej uskutočnenia, ako aj dobu jej trvania a informovať zamestnancov o rozsahu kontroly, spôsobe jej uskutočnenia, ako aj o dobe jej trvania.“* z citovaného ustanovenia potom vyplýva povinnosť zamestnávateľa prerokovať zavedenie monitorovacieho systému so zástupcami zamestnancov.

6. Podnikateľ, ktorý spracúva osobné údaje aj z dôvodu vlastníctva webovej stránky, musí dbať na to, aby súhlas na spracovanie osobných údajov, ktorý jeho zákazník udeľuje napr. pri objednávke, nebol vopred zaškrtnutý, alebo aby nebol súčasť obchodných podmienok. Často sa stáva, že podnikateľ uvedie do svojich obchodných podmienok, že súhlasom s obchodnými podmienkami sa vyjadruje aj súhlas so spracovaním osobných údajov. v takomto prípade však zákazník nemá možnosť rozhodnúť slobodne o spracúvaní osobných

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

údajov. Zaškrtnutie súhlasu musí urobiť sám zákazník, nakoľko v zmysle zákona o ochrane osobných údajov súhlas musí byť slobodne daný. Predmetné vyplýva aj z povinnosti prevádzkovateľa preukázať, že súhlas so spracovaním osobných údajov mu bol daný slobodne, avšak vo vyššie vymedzených prípadoch by podnikateľ – prevádzkovateľ nevedel preukázať slobodnú vôľu dotknutej osoby – svojho klienta, zákazníka. Pokiaľ ide o súbory cookies, podnikateľ ich nemôže použiť skôr ako osoba udelí súhlas na ich použitie, nakoľko aj súbory cookies[27] sú považované za osobný údaj.

7. v zmysle ustanovenia § 42 zákona o ochrane osobných údajov je podnikateľ povinný vykonať analýzu posúdenia vplyvu na ochranu osobných údajov známu pod skratkou DPIA najmä, ak ide o:

„a) systematické a rozsiahle hodnotenie osobných znakov alebo charakteristík týkajúcich sa dotknutej osoby, ktoré je založené na automatizovanom spracúvaní osobných údajov vrátane profilovania a z ktorého vychádzajú rozhodnutia s právnymi účinkami týkajúcimi sa dotknutej osoby alebo s podobne závažným vplyvom na ňu,

b) spracúvanie vo veľkom rozsahu osobitných kategórií osobných údajov podľa § 16 ods. 1 alebo osobných údajov týkajúcich sa uznania viny za spáchanie trestného činu alebo priestupku podľa § 17, alebo

c) systematické monitorovanie verejne prístupných miest vo veľkom rozsahu“.[28]

8. v zmysle ustanovenia § 40 zákona o ochrane osobných údajov vyplýva podnikateľovi povinnosť oznámenia porušenia ochrany osobných údajov Úradu na ochranu osobných údajov SR do 72 hodín po tom, ako sa on sám o porušení dozvedel. z uvedeného je stanovená výnimka za predpokladu, že porušením ochrany osobných údajov nedôjde k riziku pre práva dotknutej fyzickej osoby. Zároveň je podnikateľ v zmysle ustanovenia § 41 zákona o ochrane osobných údajov povinný túto skutočnosť oznámiť aj dotknutej osobe, ak je

[27] Podľa Európskej komisie „*Súbor cookie je malý textový súbor, ktorý webové sídlo ukladá vo vašom počítači alebo mobilnom zariadení v momente, keď dané sídlo navštívite*.“

[28] § 42 ods. 3 zákona o ochrane osobných údajov

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

predpoklad, že porušením ochrany osobných údajov dôjde k vysokému riziku pre práva dotknutej fyzickej osoby. Obe oznámenia musia obsahovať zákonom vymedzené náležitosti, pričom za nesplnenie oznamovacej povinnosti môže Úrad na ochranu osobných údajov SR uložiť pokutu do výšky 10 000 000 eur, alebo ak ide o podnik do 2 % celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok, podľa toho, ktorá suma je vyššia.

Zákon o ochrane osobných údajov podlieha veľkej kritike z dôvodu zavedenia likvidačných pokút za nesplnenie povinností z neho vyplývajúcich. Úrad na ochranu osobných údajov SR môže uložiť pokutu do výšky 10 000 000 eur, alebo ak ide o podnik do 2 % celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok, podľa toho, ktorá suma je vyššia, prípadne do 20 000 000 eur, alebo ak ide o podnik do 4 % celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok, podľa toho, ktorá suma je vyššia, v závislosti od toho-ktorého porušenia povinnosti. Nakoľko je úprava zákona o ochrane osobných údajov problematická a náročná na chápanie, podnikatelia využívajú služby rôznych subjektov na zabezpečenie plnenia povinností vyplývajúcich zo zákona o ochrane osobných údajov, aj z dôvodu hrozby likvidačnej pokuty.

2.8. Povinnosti podnikateľa podľa zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti

Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane pred legalizáciou z trestnej činnosti“) ukladá osobitné povinnosti povinným osobám podľa predmetného zákona, ktorými sú najmä podnikatelia so špecifickým predmetom podnikania, ako napr. banky, rôzne finančné inštitúcie, prevádzkovatelia hazardných hier, advokáti či notári atď., avšak povinnou osobou podľa zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je aj „bežný“ podnikateľ za predpokladu, že

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

a) sprostredkúva predaj, prenájom alebo kúpu nehnuteľnosti,

b) má oprávnenie vykonávať činnosť ekonomického poradcu,

c) „vykoná obchod v hotovosti v hodnote najmenej 10 000 eur bez ohľadu na to, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené“.

Zo zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti vyplýva podnikateľom, ktorí sú povinnými osobami podľa tohto zákona, povinnosť:

1. Vykonávať starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, ktorá sa člení na základnú, zjednodušenú a zvýšenú starostlivosť. Zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti upravuje predmetné povinnosti v ustanovení § 10 a nasledujúce, pričom každá starostlivosť vo vzťahu ku klientovi zakladá rad ďalších povinností.

2. Posudzovať skutočnosť, či daný obchod (či už v štádiu prípravy alebo vykonávania) je neobvyklý, pričom je povinný predmetný neobvyklý obchod zdržať a ohlásiť ho finančnej spravodajskej jednotke.

3. Odmietnuť uzavretie obchodného vzťahu, ukončiť obchodný vzťah alebo odmietnuť vykonať obchod za predpokladu, že nevie, resp. nemôže vykonať starostlivosť o klienta podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) až e) zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti[29], alebo ak klient povinnej osoby odmietne preukázať v koho mene koná.

[29] Základná starostlivosť povinnej osoby vo vzťahu ku klientovi zahŕňa
a) identifikáciu klienta a overenie jeho identifikácie,
b) identifikáciu konečného užívateľa výhod a prijatie primeraných opatrení na overenie jeho identifikácie vrátane opatrení na zistenie vlastníckej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta, ktorý je právnickou osobou alebo združením majetku; pri identifikácii konečného užívateľa výhod sa povinná osoba nesmie spoliehať výlučne na údaje získané z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci,
c) získanie informácií o účele a plánovanej povahe obchodu alebo obchodného vzťahu,
d) zistenie, či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je politicky exponovanou osobou alebo sankcionovanou osobou,[1a])
e) v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu zistenie pôvodu finančných prostriedkov alebo majetku pri obchode alebo obchodnom vzťahu.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

4. Podľa ustanovenia § 20 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je povinná osoba povinná vypracovať a aktualizovať tzv. program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu, tak, aby v predmetnom programe bola zohľadnená vlastná organizačná štruktúra a činnosť konkrétneho podnikateľa. Zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti v ustanovení § 20 ods. 2 upravuje aj konkrétne obligatórne náležitosti, ktoré musí program vlastnej činnosti povinnej osoby obsahovať.

5. Podľa ustanovenia § 20a zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je povinná osoba povinná *„identifikovať, posudzovať, vyhodnocovať a aktualizovať riziká legalizácie a financovania terorizmu podľa druhu obchodov a obchodných vzťahov, pri zohľadnení vlastných rizikových faktorov a rizikových faktorov uvedených v prílohe č. 2“.*

2.9. Povinnosti podnikateľa podľa zákona o cestnej premávke a súvisiacich právnych predpisov

Viacerí podnikatelia pri vykonávaní svojej podnikateľskej činnosti používajú pri vybavovaní rôznorodých záležitostí súvisiacich s chodom svojho podnikania osobné motorové vozidlá. Okrem samotného podnikateľa môžu tieto vozidlá využívať aj jeho zamestnanci (pracovné cesty alebo vybavovanie iných záležitostí pre podnikateľa). v praxi sa možno v súvislosti so služobnými vozidlami stretnúť aj s pojmom *referentské vozidlá* a zamestnanci využívajúci tieto vozidlá sa zase niekedy zvyknú označovať ako *referentskí vodiči*. v nadväznosti na to možno v slovenskej legislatíve identifikovať viacero povinností, ktoré má zamestnávateľ v súvislosti so služobnými, resp. referentskými vozidlami.

1. Povinnosť pravidelného školenia referentských vodičov z dopravných predpisov. Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o BOZP je zamestnávateľ povinný pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce,

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosť.

Medzi tieto právne predpisy patria podľa ustanovenia § 39 ods. 1 Zákonníka práca aj dopravné predpisy. Podľa Zákonníka práce sú totiž právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (okrem iného) aj dopravné predpisy, z čoho možno vyvodzovať, že zamestnávateľ, ktorý zveruje svojim zamestnancom osobné vozidlo na plnenie pracovných úloh alebo pri pracovných cestách, je povinný v súvislosti so zabezpečením ich bezpečnosti a ochrany ich zdravia, zaškoliť týchto zamestnancov aj z dopravných predpisov. Dopravnými predpismi sú najmä zákon o cestnej premávke, vyhláška MV SR, ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke či zákon o prevádzke vozidiel v cestnej premávke.

Čo sa týka intervalu doškoľovania zamestnancov z uvedených právnych predpisov, zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v ods. 5 ustanovuje že *„obsah a spôsob oboznámenia a pravidelnosť opakovaného oboznámenia musia byť prispôsobené charakteru práce vykonávanej zamestnancom, jeho pracovisku a iným okolnostiam, ktoré sa týkajú výkonu práce, najmä pracovným prostriedkom, pracovným postupom, novým alebo zmeneným nebezpečenstvám a ohrozeniam. Zamestnávateľ je povinný upraviť vnútorným predpisom spôsob oboznamovania, vymedziť požiadavky na odbornú spôsobilosť vlastných zamestnancov na oboznamovanie podľa odsekov 1 a 2 a pravidelnosť opakovaného oboznamovania tak, aby sa vykonávalo najmenej raz za dva roky, ak právne predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci neustanovujú kratší čas.”*

Z uvedeného vyplýva, že doškoľovanie zamestnancov z dopravných predpisov sa musí uskutočňovať najmenej každé dva roky. Uvedenú povinnosť zamestnávateľa však možno považovať za viac než zbytočnú, nakoľko zamestnanci môžu byť držiteľmi vodičského preukazu, na získanie ktorého znalosť týchto predpisov museli pri absolvovaní vodičského kurzu potvrdiť testom. Navyše, MPSVaR SR a NIP ako kompetentné úrady na tomto úseku sa

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

pri výklade vyššie uvedených ustanovení nezhodujú. MPSVaR SR na svojej internetovej stránke vo svojom oficiálnom usmernení uvádza: *„Zákon č. 124/2006 Z. z. v ustanovení § 7 a ani iný právny predpis nevyžadujú oboznamovanie zamestnancov (tzv. neprofesionálnych vodičov motorových vozidiel), ktorí majú pridelené referentské vozidlo, používajú súkromné motorové vozidlo s osobitným príkazom na pracovnú cestu so skutočnosťami, ktoré sú predmetom osobitnej odbornej spôsobilosti (kvalifikácie), na základe ktorých sa získava vodičský preukaz, tzn. s právnymi dopravnými predpismi.“*

NIP na druhej strane zastáva nasledujúce stanovisko: *„Nakoľko v zmysle § 39 ods.1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v platnom znení medzi právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci patria aj technické predpisy a dopravné predpisy, pokiaľ riešia problematiku bezpečnosti práce zamestnancov a upravujú otázky tykajúce sa ochrany života a zdravia, zamestnávateľ je povinný preškoliť zamestnancov, ktorí v pracovnej dobe vedú vozidlo zamestnávateľa, aj z týchto predpisov (technických a dopravných) ako súčasť bezpečnostných predpisov.“*

2. Povinnosť vedenia evidencie o tom, komu podnikateľ poskytuje vozidlo, kedy s ním táto osoba jazdila, aké je evidenčné číslo vozidla a aká je adresa pobytu tohto vodiča. Zákon o cestnej premávke v ustanovení § 6 ods. 6 ustanovuje povinnosť právnickej osobe (prevádzkovateľovi vozidla), ktorá v rámci svojej činnosti zveruje motorové vozidlo inej osobe, viesť o prevádzke motorového vozidla a jeho vodičovi evidenciu s údajmi o mene a priezvisku vodiča, dátume a čase vedenia motorového vozidla, evidenčnom čísle motorového vozidla a adrese pobytu vodiča.

Túto evidenciu je prevádzkovateľ vozidla povinný predložiť na výzvu policajta na účely kontroly bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Povinnosť sa pritom podľa uvedenej právnej úpravy vzťahuje na všetky právnické osoby (firmy), ktoré prevádzkujú v rámci svojej podnikateľskej činnosti motorové vozidlá, ale firma (podnikateľ) súčasne nemá možnosť vedieť, kedy presne vodič s vozidlom jazdí a napriek tomu ide o povinný údaj v evidencii, ako

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

aj skutočnosť, že ustanovenie zákona vyžaduje evidovať adresu pobytu vodiča a nie adresu bydliska vodiča, čo znamená, že evidovať sa má aktuálna adresa pobytu vodiča, o čom podnikateľ ako prevádzkovateľ nemusí mať vždy vedomosť.

Zmysel má ustanovenie pre špecifické skupiny podnikateľov – prenajímateľov motorových vozidiel, a v tomto prípade by dávala zmysel aj povinnosť evidovať všetky uvedené údaje vrátane aktuálneho miesta pobytu užívateľa vozidla.

3. Povinnosť vedenia tzv. knihy jázd (v prípade, že náklady na nákup PHL neeviduje vo forme paušálnych výdavkov či systému GPS). Podnikatelia majú v súvislosti s nákladmi na nákup PHL možnosť rozhodnúť sa, či si náklady zahrnú do daňových výdavkov formou:

a) paušálnych výdavkov,
b) na základe dokladov o nákupe pohonných látok, najviac do výšky vykázanej z prístrojov satelitného systému sledovania prevádzky polohy, kedy sa nevyžaduje vedenie knihy jázd,
c) klasickým spôsobom na základe spotreby uvedenej v technickom preukaze, resp. v osvedčení o evidencii, kedy sa evidovanie jázd vyžaduje.[30]

V prípade, že sa podnikateľ rozhodne pre tretiu možnosť, je pre účely prípadnej kontroly potrebné, aby viedol podrobnú evidenciu o jazdách, ktoré absolvoval – tzv. *knihu jázd*. Ide o pomerne veľkú administratívnu záťaž, preto zákon ponúka podnikateľovi ďalšie možnosti, ako si náklady na PHL evidovať. v týchto dvoch prípadoch totiž nevzniká povinnosť viesť knihu jázd, na druhej strane, preukázanie nákupu PHL dokladom o nákupe (bločkom) je nutné preukázať pri všetkých troch možnostiach uplatňovania daňových výdavkov.

Nevýhody evidovania týchto výdavkov vo forme knihy jázd:

a) spotreba uvedená v osvedčení o evidencii, prípadne v technickom preukaze sa nezhoduje so skutočnou spotrebou vozidla – v takomto prípade je potrebné si nechať vystaviť

[30] Počas jedného zdaňovacieho obdobia však nie je možné kombinovať spôsoby uplatňovania daňových výdavkov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

autorizovanou osobou doklad o skutočnej spotrebe PHL alebo vychádzať z dokladov výrobcu, resp. predajcu, ktoré obsahujú doplňujúce údaje ohľadom inej spotreby PHL ako tej, ktorá je uvedená v technickom preukaze, v súvislosti s čím môžu podnikateľovi vzniknúť dodatočné jednorazové náklady a administratívne náklady v podobe času vynaloženého na jeho získanie;

b) administratívna náročnosť súvisiaca s vypĺňaním evidencie – v mnohých prípadoch podnikatelia túto povinnosť odkladajú a s odstupom času vznikajú viaceré nezrovnalosti či nepresnosti pri evidencii absolvovaných jázd.

V súčasnosti narastá záujem vybaviť firemné vozidlá jednotkou satelitného sledovania pohybu vozidla (GPS), nakoľko pri používaní GPS podnikateľ nemusí prepočítavať spotrebu podľa osvedčenia, resp. podľa technického preukazu, pretože GPS nahrádza evidenciu jázd.

Nevýhody tejto formy evidovania výdavkov na nákup PHL:

a) nie všetky vozidlá majú tento systém zabudovaný;

b) počiatočné priame finančné náklady na vybavenie vozidla GPS.

Podnikatelia, ktorí nemajú svoje vozidlo vybavené GPS zariadením, majú možnosť sa oslobodiť od vedenia knihy jázd a s tým súvisiacich administratívnych úkonov, a to tak, že si budú uplatňovať náklady na spotrebované PHL ako daňový výdavok formou paušálnych výdavkov.

Ustanovenie § 19 ods. 2 písm. l) bod 3 zákona o dani z príjmov dáva možnosť, aby si podnikatelia uplatnili daňové výdavky za nákup PHL vo forme paušálnych výdavkov. Podnikateľ si v takom prípade môže uplatniť náklady *„do výšky 80 % z celkového preukázateľného nákupu PHL za príslušné zdaňovacie obdobie, primeraného počtu najazdených kilometrov podľa stavu tachometra na začiatku a na konci zdaňovacieho obdobia, pre každé motorové vozidlo samostatne”.*

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

V prípade, že je služobné vozidlo (zaradené do obchodného majetku) využívané aj na súkromné účely, mali by sa výdavky na nákup PHL uplatniť v takej výške, v akom pomere je motorové vozidlo využívané na podnikanie a na súkromné účely, maximálne do výšky 80 % z celkového preukázateľného nákupu PHL. Preukázať tento pomer nie je jednoduché, správca dane má však možnosť pomer uplatnených výdavkov preveriť.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

3. POVINNOSTI PODNIKATEĽA v SÚVISLOSTI s UKONČENÍM PODNIKANIA

3.1. Povinnosti živnostníka pri ukončení živnosti

Živnostník je povinný oznámiť ukončenie živnosti okresnému úradu, odboru živnostenského podnikania, a to osobne alebo elektronicky.

Pokiaľ sa živnostník rozhodne pre osobné oznámenie danej skutočnosti, v tomto prípade je povinný navštíviť tzv. JKM a vyplniť *Oznámenie o ukončení podnikania*, ktoré je dostupné aj na webovej stránke *www.slovensko.sk*, a teda je možné si ho vopred vyplniť. Pri odovzdávaní predmetného oznámenia sa preukáže živnostník OP, a týmto sa jeho povinnosť vo vzťahu k JKM končí. Živnostník sa môže rozhodnúť, k akému dátumu svoju činnosť ukončí, pričom najskorší deň ukončenia jeho činnosti môže byť deň odovzdania Oznámenia o ukončení podnikania. Ako pozitívum možno vnímať, že s ukončením živnosti sa nespája platenie správneho poplatku. Vyplnenie jednostranového formulára by nemalo podnikateľovi zabrať viac ako 30 minút, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 3,10 eur. Pri ukončení živnosti nemusí živnostník uskutočňovať ďalšie úkony vo vzťahu k Sociálnej poisťovni, nakoľko práve Sociálne poisťovňa oznamuje zánik sociálneho poistenia živnostníkovi. Ak živnostník zaškrtol niektorú z poisťovní vo formulári Oznámenie o ukončení podnikania, tak ukončenie jeho činnosti nahlási JKM príslušnej zdravotnej poisťovni.

Pokiaľ sa rozhodne živnostník pre ukončenie svojej činnosti elektronickým spôsobom, urobí tak prostredníctvom webovej stránky *www.slovensko.sk*, pričom v danom prípade je potrebné, aby živnostník disponoval eID kartou aktivovanou na používanie elektronických služieb a taktiež elektronickou schránkou aktivovanou na elektronické doručovanie. Po prihlásení sa na portál *www.slovensko.sk* a vyhľadaní príslušnej služby *Oznámenie o ukončení podnikania* živnostník vyplní formulár. Ide o rovnaký formulár ako v prípade osobného ukončenia živnostenského podnikania, jediný rozdiel spočíva v tom, že živnostník nemusí

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

osobne navštíviť JKM. Správny poplatok sa neplatí ani v prípade elektronického ukončenia živnostenského podnikania. Nakoľko formulár zostáva rovnaký ako v prípade papierového podania, administratívny náklad elektronického oznámenia o ukončení živnosti odhadujeme na 3,10 eur na podnikateľa.

Ako negatívum možno vnímať osobitnú oznamovaciu povinnosť vo vzťahu k daňovému úradu, a to najneskôr do 30 dní od ukončenia jeho živnostenského podnikania. Počas trvania živnostenského oprávnenia je podnikateľ povinný komunikovať s daňovým úradom elektronicky, avšak, po zrušení živnosti mu táto povinnosť logicky odpadá. Žiadosť o zrušenie registrácie môže podať elektronicky cez portál FS, osobne, alebo prostredníctvom pošty a to vyplnením formulára *Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien, žiadosť o zrušenie registrácie na daň z príjmov, daň z pridanej hodnoty a daň z poistenia*. Časovú náročnosť vyplnenia tejto žiadosti môžeme odhadnúť na približne 1 hodinu, čo zodpovedá administratívnemu nákladu vo výške 6,20 eur. v tejto žiadosti vyznačí všetky dane, na ktoré bol prihlásený (daň z príjmov, DPH, daň zo závislej činnosti ak zamestnával, zrážkovú daň) a ktoré pre ktoré žiada zrušiť registráciu. Daňový úrad následne rozhodne o zrušení registrácie. Podľa zákona o sociálnom poistení zrušením živnosti dôjde k zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, taktiež živnostník prestáva platiť sociálne odvody.
Živnostník má po zániku jeho činnosti povinnosť vo vzťahu k účtovníctvu, pričom podľa ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve (ďalej len „zákon o účtovníctve“) je povinný uzavrieť účtovné knihy k rovnakému dňu, v ktorom ukončil podnikanie a k tomuto dňu zostaví aj mimoriadnu účtovnú závierku, za predpokladu, že doteraz účtoval v jednoduchom účtovníctve. Taktiež je povinný ku dňu ukončenia podnikania uskutočniť inventarizáciu majetku a záväzkov, pričom tak musí urobiť pred tým, ako uzavrie účtovné knihy. Ďalej je bývalý podnikateľ povinný upraviť základ dane podľa ustanovenia § 17 ods. 8 zákona o dani z príjmov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Bývalý živnostník je povinný podať daňové priznanie, ktoré sa však nepodáva ku dňu ukončenia živnosti, ale za zdaňovacie obdobie, v ktorom bolo podnikanie živnostníka ukončenia, v lehote troch mesiacov odo dňa skončenia zdaňovacieho obdobia, t. j. do 31.3., samozrejme za predpokladu, že bývalý živnostník neoznámi odklad podania daňového priznania.

Osobitnú povinnosť má živnostník vo vzťahu k motorovému vozidlu, ktoré využíval v súvislosti s podnikaním. Pokiaľ bývalý živnostník využíval motorové vozidlo na svoje podnikanie, je povinný podľa ustanovenia § 9 ods. 6 zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z motorových vozidiel“) podať daňové priznanie k dani z motorových vozidiel za časť zdaňovacieho obdobia, v ktorom bolo dané motorové vozidlo využívané na podnikanie, do jedného mesiaca po uplynutí predmetného zdaňovacieho obdobia.

3.2. Ukončenie podnikania v prípade s. r. o. – likvidácia spoločnosti

Táto časť analýzy sa zameria na dobrovoľné ukončenie podnikania podnikateľa, ktorý podniká prostredníctvom s. r. o. a jeho majetok prevyšuje jeho záväzky, tzn., že ide o podnikateľa, ktorý nie je v strate, avšak rozhodol sa v podnikaní nepokračovať a zároveň spoločnosť nemá právneho nástupcu. v takomto prípade možno hovoriť o likvidácii spoločnosti, ktorú upravuje Obchodný zákonník v ustanovení § 70. Zároveň analýza predpokladá, že podnikateľ bol konateľom spoločnosti a následne jej likvidátorom.

1. Ako prvý krok pred vstupom spoločnosti do likvidácie je vhodné pripraviť mimoriadnu účtovnú závierku, nakoľko iba spoločnosť s dostatočným majetkom na vysporiadanie všetkých svojich záväzkov sa môže zrušiť likvidáciou. Mimoriadnou účtovnou závierkou sa zistí, či spoločnosť eviduje v účtovníctve hnuteľný a nehnuteľný majetok, taktiež sa zistí stav pohľadávok spoločnosti, ale aj jej záväzky.

2. Zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia za účelom schválenia rozhodnutia o zrušení spoločnosti, v ktorej sa zároveň vymenuje likvidátor spoločnosti podľa ustanovenia

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

§ 153 Obchodného zákonníka. Na mimoriadnom valnom zhromaždení spoločníci schvaľujú zrušenie spoločnosti bez právneho nástupcu, pričom takéto rozhodnutie musí byť schválené dvojtretinovou väčšinou všetkých spoločníkov. v tomto rozhodnutí spoločníci taktiež schvaľujú používanie obchodného mena s dodatkom *„v likvidácii“*. v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka vykonáva funkciu likvidátora štatutárny orgán spoločnosti, to neplatí v prípade, že spoločenská zmluva, resp. zakladateľská listina v prípade jediného spoločníka, alebo stanovy ustanovujú inak. v zákonom vymedzených prípadoch môže likvidátora vymenovať aj súd. Likvidátor ustanovením do svojej funkcie preberá funkciu konať v mene spoločnosti, ktorú dovtedy vykonával štatutárny orgán. Zápisnicu musí podpísať predseda valného zhromaždenia a zapisovateľ, pričom podpis predsedu musí byť úradne osvedčený. Podľa Obchodného zákonníka spoločnosť vstúpi do likvidácie ku dňu, v ktorom bola zrušená.

3. Ďalšou povinnosťou podnikateľa, v tomto prípade už likvidátora, pri likvidácii spoločnosti je do OR SR zapísať vstup s. r. o. do likvidácie prostredníctvom zmenového formulára, ktorý musí byť podpísaný likvidátorom úradne osvedčeným podpisom. Predmetná povinnosť je spoplatnená sumou 66 eur, v prípade elektronického podania sumou 33 eur. Zmenový formulár je potrebné vypĺňať dôsledne, nakoľko obchodný register nezapíše predmetnú zmenu, ak sa bude vo formulári nachádzať chyba, čo i len preklep. v takomto prípade sa podajú námietky proti odmietnutiu vykonania zápisu, avšak, ak by súd odmietol vykonať zápis, likvidátor by bol povinný nanovo zapísať vstup spoločnosti do likvidácie, a teda opätovne zaplatiť súdny poplatok. Ak by podával návrh listinne, tak by mal opätovné náklady súvisiace s overovaním podpisu. Vyplnenie zmenového formulára, ktorého vzor je dostupný na stránke MS SR a jeho podanie cez portál slovensko.sk odhadujeme na približne 1 hodinu, čo predstavuje administratívny náklad vo výške 6,20 eur.

4. Keď OR SR zapíše vstup spoločnosti do likvidácie, likvidátor je povinný danú skutočnosť oznámiť aj v Obchodnom vestníku. Likvidátor takto oznámi svojim veriteľom, že s. r. o. vstúpila do likvidácie a vyzve ich, aby v prípade existencie pohľadávok ich prihlásili v stanovenej lehote, ktorá však nemôže byť kratšia ako tri mesiace od uverejnenia tejto

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

výzvy. Zároveň je povinný túto skutočnosť oznámiť všetkým známym veriteľom, teda aj zdravotnej poisťovni a Sociálnej poisťovni. Zverejnenie skutočnosti o vstupe spoločnosti do likvidácie v Obchodnom vestníku je spoplatnená sumou 20 eur. Časovú náročnosť vyplnenia podania môžeme odhadnúť na približne 30 minút, čo zodpovedá administratívnym nákladom vo výške 3,10 eur.

5. Likvidátor je povinný vykonávať úkony smerujúce k zániku spoločnosti, a teda je povinný speňažiť majetok spoločnosti, taktiež uhrádzať prihlásené pohľadávky veriteľov.

6. Ak by likvidátor zistil, že spoločnosť má záväzky väčšie ako svoj majetok a má aspoň dvoch veriteľov, je povinný bez zbytočného odkladu podať návrh na vyhlásenie konkurzu. K tejto situácii by však nemalo dôjsť, pokiaľ má spoločnosť dôkladne vypracovanú mimoriadnu účtovnú závierku.

7. Vstupom do likvidácie spoločnosti vzniká likvidátorovi povinnosť aj voči daňovému úradu, ktorému sa v zmysle ustanovenia § 67 ods. 9 daňového poriadku oznamujú akékoľvek zmeny, ktoré nastanú na strane daňového subjektu, pričom je tak povinný urobiť v lehote 30 dní odo dňa, kedy k tejto zmene došlo. Zákon o dani z príjmov a ani daňový poriadok nešpecifikujú spôsob, akým si má daňový subjekt splniť túto povinnosť. Spoločnosť si môže túto povinnosť splniť buď na už spomínanom tlačive *Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien a zrušenie registrácie pre daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty*, alebo na *tlačive Všeobecné podanie pre FS SR*, ktoré je dostupné na webovej stránke FS.

8. Do troch mesiacov od vstupu s. r. o. do likvidácie je spoločnosť povinná podať daňovému úradu daňové priznanie spolu s mimoriadnou účtovnou závierkou.

9. Po uplynutí lehoty, ktorá bola stanovená vo výzve v Obchodnom vestníku, teda po uplynutí lehoty nie kratšej ako tri mesiace a v čase (resp. ku dňu skončenia likvidácie), likvidátor zostaví účtovnú závierku, konečnú správu o priebehu likvidácie a návrh na rozdelenie majetkového zostatku (likvidačného zostatku) a následne je potrebné, aby likvidátor opätovne zvolal mimoriadne zasadnutie valného zhromaždenia. Cieľom tohto

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

mimoriadneho zasadnutia valného zhromaždenia je schválenie účtovnej závierky, konečnej správy a návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku.

10. v zmysle ustanovenia § 68 ods. 11 Obchodného zákonníka je likvidátor povinný pred podaním návrhu na výmaz spoločnosti vyžiadať si súhlas od:

a) Správcu dane – daňového úradu, s ktorým spoločnosť komunikuje elektronicky. Pokiaľ daňový úrad neeviduje vo vzťahu k daňovému subjektu (spoločnosti v likvidácii) daňovú pohľadávku a ak predmetná spoločnosť nemá daňový nedoplatok a neprebieha u nej ani daňová kontrola alebo iné konanie, v tom prípade vydá písomný súhlas s návrhom na výmaz spoločnosti z OR SR. Predmetná žiadosť je spoplatnená sumou vo výške 4,75 eur.

b) Správcu dane – colného úradu, s ktorým spoločnosť komunikuje elektronicky. Predmetná žiadosť je taktiež spoplatnená sumou 4,75 eur.

c) Obce alebo mesta, ktorá je správcom dane z nehnuteľností. Likvidátor požiada každú obec či mesto, v ktorom spoločnosť v likvidácia vlastnila nehnuteľnosť, o súhlas. v tomto prípade si správny poplatok určuje sama obec.

d) Sociálnej poisťovne za predpokladu, že spoločnosť je vedená na zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne.

11. Likvidátor následne (najneskôr do 90 dní odo dňa schválenia účtovnej závierky, konečnej správy o priebehu likvidácie a návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku) podá návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra, prostredníctvom výmazového formulára. Formulár musí byť opätovne podpísaný likvidátorom s úradne overeným podpisom, pričom predmetný návrh do obchodného registra už nie je spoplatnený. K návrhu na výmaz spoločnosti z OR SR prikladá likvidátor v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z. ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov všetky listiny, ktoré bol povinný vypracovať a získať v priebehu likvidácie spoločnosti, a teda:

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

a) Zápisnica z mimoriadneho zasadnutia valného zhromaždenia, na ktorej bolo zrušenie spoločnosti schválené alebo rozhodnutie jediného spoločníka o zrušení spoločnosti.

b) Zápisnica z mimoriadneho zasadnutia valného zhromaždenia o skončení likvidácie, v rámci ktorého bola schválená konečná správa o priebehu likvidácie a návrh na rozdelenie likvidačného zostatku.

c) Prezenčná listina z valného zhromaždenia, na ktorom bola schválená konečná správa o priebehu likvidácie a návrh na rozdelenie likvidačného zostatku.

d) Súhlas daňového úradu s výmazom spoločnosti z OR SR.

e) Súhlas colného úradu s výmazom spoločnosti z OR SR.

f) Súhlas Sociálnej poisťovne s výmazom spoločnosti z OR SR, ak spoločnosť je vedená v zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne.

g) Schválená účtovná závierka, ktorá sa vyhotovuje k ukončeniu likvidácie.

h) Schválená konečná správa likvidátora o priebehu likvidácie.

i) Schválený návrh o rozdelení likvidačného zostatku.

j) Potvrdenie preukazujúce zverejnenie výzvy likvidátora v Obchodnom vestníku.

V návrhu na výmaz spoločnosti z OR SR sa uvádza deň zrušenia spoločnosti, spolu s právnym dôvodom jej zrušenia, ktorým je *dobrovoľný výmaz.*

Predmetný postup likvidácie spoločnosti je vo všeobecnosti považovaný za zdĺhavý a podmienený prílišnou byrokraciou, kedy podnikateľ je povinný žiadať o viaceré súhlasy cez rôzne elektronické systémy. Na to, aby došlo k úspešnému výmazu spoločnosti z obchodného registra, je potrebné dvakrát zvolať mimoriadne valné zhromaždenie, a vykonať dva zápisy do obchodného registra a taktiež oznámiť, že spoločnosť je v likvidácii aj v Obchodnom vestníku. Navrhuje sa, aby súhlasy správcov dane a Sociálnej poisťovne boli vyžiadané priamo OR SR, po zápise do OR SR o vstupe spoločnosti do likvidácie. Osobitné vyžiadanie každého jedného súhlasu je zdĺhavé a podmienené zbytočnými správnymi poplatkami. Oznámenie v Obchodnom vestníku by malo byť tiež vykonané automaticky po

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zápise vstupu spoločnosti do likvidácie do OR SR. Ďalším negatívom sú povinne stanovené lehoty pre podnikateľa (t. j. povinnosť výzvy v obchodnom vestníku nie kratšia ako 3 mesiace, povinnosť uskutočniť výmaz spoločnosti do 90 dní odo dňa schválenia účtovnej závierky, konečnej správy o priebehu likvidácie a návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku), pričom orgánom vydávajúcim súhlasy s výmazom z OR SR zákon neurčil žiadne lehoty, a teda je možné, že na takéto vyjadrenie bude spoločnosť čakať aj mesiac. Problematika výmazu spoločnosti z OR SR je upravená vo viacerých predpisoch, pričom ide o pomerne náročné vyhľadávanie povinností v predmetných predpisoch. Navyše je Obchodný zákonník často novelizovaný, čo môže spôsobovať taktiež zvýšenú náročnosť pri likvidácii spoločnosti. Vyššie uvedená postupnosť krokov pri dobrovoľnej likvidácii spoločnosti je účinná do 30.09.2020, nakoľko od 1.10.2020 budú platiť pre likvidáciu spoločnosti iné pravidlá.

Právnu úpravu likvidácie spoločnosti účinnú od 1.10.2020 možno vnímať ako komplikovanejšiu a pre podnikateľa zdĺhavejšiu a drahšiu. Primárnym cieľom novely je ochrana štátu, avšak podnikateľovi sa povinnosti znásobili.

1. Spoločnosť bude podľa navrhovanej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka o likvidácii, povinná zložiť do notárskej úschovy preddavok na likvidáciu, pričom spoločnosť bude povinná k návrhu na zápis vstupu spoločnosti do likvidácie prikladať ďalší dokument, a to notársku zápisnicu o úschove peňazí alebo jej osvedčenú kópiu.

2. Ďalším negatívom pre podnikateľa je zvýšenie súdneho poplatku za zápis likvidátora do obchodného registra, a to na 99,50 eur, pričom pri elektronickom podaní je výška súdneho poplatku polovičná.

3. Novela stanovila pre likvidátora novú povinnosť v podobe vyhotovenia základného zoznamu prihlásených pohľadávok, pričom predmetný zoznam musí v zmysle ustanovenia § 75e Obchodného zákonníka účinného od 1.10.2020 vyhotoviť ku dňu uplynutia 45 dní od

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zverejnenia oznámenia o vstupe spoločnosti do likvidácie. Následne je likvidátor povinný základný zoznam prihlásených pohľadávok uložiť do zbierky listín.

4. Hoci už pôvodná právna úprava likvidácie bola zdĺhavá, novelou Obchodného zákonníka došlo k ďalšiemu predĺženiu trvania likvidácie, nakoľko sa stanovilo, že likvidáciu nemožno ukončiť skôr, ako po uplynutí 6 mesiacov od oznámenia o vstupe spoločnosti do likvidácie. Táto lehota je však predĺžená o ďalších 6 mesiacov, ak sa zistí, že spoločnosť má daňový nedoplatok alebo ak sa u nej vykonáva daňová kontrola.

5. Povinnosť zostavenia účtovnej závierky, konečnej správy o priebehu likvidácie a návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku zostáva zachovaná, avšak pribúda k nej povinnosť uverejniť oznámenie o vyhotovení predmetných dokumentov.

Z uvedených zmien povinností podnikateľa vyplýva, že zákonodarca stanovil ďalšie povinnosti pre podnikateľa, ktorý hodlá svoju spoločnosť dobrovoľne zrušiť a vymazať z OR SR. Ako pozitívum však možno vnímať, že po novom sa už nebude vyžadovať súhlas od správcu dane a Sociálnej poisťovne s výmazom spoločnosti z OR SR. Navrhovaná právna úprava je z pohľadu bonitnej spoločnosti, ktorá vstupuje do likvidácie s úmyslom ukončiť podnikanie, príliš komplikovaná a zbytočne zaťažujúca.

Likvidácia aj bonitnej firmy je značne náročný proces, ktorý si vyžaduje vysoké právne a účtovné znalosti. Proces likvidácie firmy trvá v súčasnosti približne 4 – 6 mesiacov, pričom následkom zmien účinných od 1.10.2020 môžeme dôvodne predpokladať, že sa tento proces bude ešte časovo predlžovať. Vzhľadom na časovú náročnosť tohto procesu, ako aj vysokú úroveň nevyhnutných odborných znalostí, rieši množstvo podnikateľov likvidáciu svojej firmy prostredníctvom externého dodávateľa, ktorými môžu byť advokátske kancelárie, alebo firmy špecializujúce sa na túto činnosť. Cena za vykonanie likvidácie závisí od rôznych faktorov – napr. či firma nie je účastníkom prebiehajúceho súdneho, alebo iného konania, či má podané riadne a včas všetky daňové priznania, alebo do akej miery má vysporiadané svoje záväzky a pohľadávky. Na základe prieskumu trhu, za predpokladu že predmetom

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

likvidácie je bonitná firma a likvidátorom bude jej konateľ, sa cena likvidácie takejto spoločnosti pohybuje v rozmedzí približne 400 – 600 eur[31].

[31] https://maronekpartners.sk/likvidacia-firmy

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

4. MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Tabuľka 17: Súhrn všetkých povinností podnikateľa pred začatím podnikania

Povinnosti podnikateľa pred začatím podnikania	
Živnostník	**s. r. o.**
vyplnenie formulára na ohlásenie živnosti	vypracovanie zakladateľských dokumentov
	vypracovanie písomného vyhlásenia správcu vkladu
	vypracovanie súhlasu vlastníka nehnuteľnosti, ktorý je v súčasnosti potrebný vypracovať aj v tom prípade, ak je konateľ/spoločník vlastníkom nehnuteľnosti
	vypracovanie podpisového vzoru
	vypracovanie vyhlásenia (za predpokladu, že s. r. o. zakladá jedna fyzická osoba), v ktorom uvedie, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach
	vypracovanie súhlasu zodpovedného zástupcu s ustanovením do funkcie (iba v prípade, ak predmet podnikania spadá

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	pod remeselnú alebo viazanú živnosť)
	vyplnenie formulára na ohlásenie živnosti
	predloženie návrhu na zápis do OR SR

Zdroj: vlastné spracovanie

Predmetná tabuľka znázorňuje rozsah povinností začínajúceho podnikateľa, ktorý chce podnikať prostredníctvom živnosti a podnikateľa, ktorý chce podnikať ako s. r. o. Kým budúci živnostník má za úlohu vyplniť jeden formulár, ktorý môže vyplniť elektronicky alebo prostredníctvom JKM a celý proces trvá len pár minút, podnikateľ, zmýšľajúci začať podnikať prostredníctvom s. r. o., má celý rad povinností. Rozdiel spočíva aj v časovej náročnosti a okamihu, kedy môže podnikateľ začať podnikať. Živnostník má možnosť začať podnikať dňom ohlásenia živnosti, teda nemusí čakať na vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení. S. r. o. nie je oprávnená podnikať skôr ako spoločnosť vznikne, teda skôr ako ju registrový súd zapíše do OR SR. Ďalšími rozdielmi medzi živnostníkom a s. r. o. je rozsah ručenia a finančná náročnosť ich založenia. Kým živnostník ručí za záväzky z podnikania celým svojim majetkom, spoločník v s. r. o. ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu. Vo vzťahu k finančnému zaťaženiu založenia živnosti možno konštatovať, že ide o finančne nenáročný proces, nakoľko elektronické ohlásenie voľnej živnosti nie je spoplatnené a za elektronické ohlásenie remeselnej alebo voľnej živnosti sa platí poplatok vo výške 7,5 eur. v prípade ohlásenia živnosti prostredníctvom JKM sa účtuje za každú voľnú živnosť 5 eur a za každú viazanú alebo remeselnú živnosť poplatok vo výške 15 eur.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 18: Súhrn všetkých povinností podnikateľa v priebehu podnikania

Povinnosti podnikateľa v priebehu podnikania		
Právny predpis		**Povinnosti**
Zákon o zdravotnom poistení		Oznamovacia povinnosť
Daňový poriadok		Oznamovacia povinnosť
		Zriadenie elektronického prístupu na komunikáciu s daňovým úradom
Zriadenie prevádzky	Zákon o ochrane zdravia	Schválenie priestorov, v ktorých sa prevádzka bude nachádzať
	Živnostenský zákon	Oznamovacia povinnosť
	Daňový poriadok	Oznamovacia povinnosť
	Všeobecne záväzné nariadenie obce	Oznamovacia povinnosť
	Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady	Platenie poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	Zákon o veterinárnej starostlivosti	Nahlásenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správe (len určitý okruh podnikateľov)
	Živnostenský zákon; Zákon o ochrane spotrebiteľa	Označenie prevádzkarne
	Zákon o ochrane spotrebiteľa	Zabezpečiť odlíšenie zamestnancov v prevádzkarni
		Vypracovať reklamačný poriadok
	Zákon o BOZP	Vypracovať a nechať si schváliť prevádzkový poriadok (len určitý okruh podnikateľov)
	Autorský zákon	Platiť za využitie autorských diel (len určitý okruh podnikateľov)
	Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice	Používanie eKasy
		Povinnosť vyobrazenia daňového dokladu
Zamestnávanie- pracovná zmluva	Zákon o službách zamestnanosti	Oznámiť voľné pracovné miesto ÚPSVaR
	Zákonník práce	Oboznámiť budúceho zamestnanca s a) právami a povinnosťami, ktoré mu budú vyplývať z pracovnej zmluvy,

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

		b) pracovnými podmienkami, c) mzdovými podmienkami
		Uzatvorenie pracovnej zmluvy
		Oboznámenie zamestnanca s a) pracovným poriadkom, b) kolektívnou zmluvou, c) právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú, d) právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, e) ustanoveniami o zásade rovnakého zaobchádzania, f) s vnútorným predpisom upravujúcim oznamovanie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.
		Poskytovanie minimálnej mzdy
	Zákon o dani z príjmov, Daňový poriadok	Registrácia za platiteľa dane zo závislej činnosti
	Zákon o dani z príjmov	Zabezpečiť podpísanie vyhlásenia na uplatnenie nezdaniteľnej časti a daňového bonusu zamestnancom

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	Zákon o sociálnom poistení	Registrácia zamestnávateľa v Sociálnej poisťovni
		Uzatvorenie dohody o používaní elektronických služieb Sociálnej poisťovne pre odvádzateľov poistného
		Prihlásenie zamestnanca do Sociálnej poisťovne
	Zákon o zdravotnom poistení	Oznámenie vo vzťahu k príslušnej zdravotnej poisťovni
		Uzatvorenie zmluvy alebo dohody o elektronickej komunikácii so zdravotnou poisťovňou
		Zabezpečenie podpísania zamestnancom oznámenia na uplatnenie odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie
	Zákon o ochrane zdravia	Zabezpečenie posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu
		Zabezpečenie zdravotného dohľadu zamestnancov
		Vypracovanie dokumentu o posúdení rizika pri všetkých

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

		činnostiach, ktoré vykonávajú zamestnanci
	Zákon o BOZP	Oboznámenie zamestnanca s BOZP
	Zákon o ochrane pred požiarmi	Zabezpečenie školenia o ochrane pred požiarmi
	Zákonník práce	Príspevok na rekreáciu
	Zákonník práce	Vydať zamestnancovi pracovný posudok
		Vydať zamestnancovi potvrdenie o zamestnaní
		Vyplatiť zamestnancovi odstupné/odchodné
	Zákon o dani z príjmov	Oznámiť daňovému úradu, že mu zanikla daňová povinnosť
	Zákon o sociálnom poistení	Odhlásiť zamestnanca z registra poistencov a z registra sporiteľov starobného dôchodkového sporenia.
	Zákon o zdravotnom poistení	Oznámiť zdravotnej poisťovni, že došlo k zmene platiteľa poistného
		Oznámiť zdravotnej poisťovni zánik platiteľa poistného

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	Zákon o ochrane osobných údajov	Po skončení pracovného pomeru vymazať osobné údaje zamestnanca
Zamestnávanie - dohody mimo pracovného pomeru	Zákonník práce	Uzavretie niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru
		Poskytovanie minimálnej mzdy
		Evidenčné povinnosti
		Zákaz uzatvárania dohôd na činnosti, ktoré sú predmetom ochrany podľa autorského zákona
	Zákon o zdravotnom poistení	Prihlasovať a odhlasovať zamestnancov na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru
	Zákon o sociálnom poistení	Kontrola uplatňovania odvodovej úľavy brigádnika u iného zamestnávateľa
Zákon o sociálnom poistení		Platenie odvodov
Zákon o zdravotnom poistení		Platenie odvodov
		Oznámiť príslušnej zdravotnej poisťovni zmenu platiteľa poistného

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	(napr. z dôvodu PN)
Zákon o dani z príjmov	Predkladať správcovi dane prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti
	Podať hlásenie o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti poskytnutých jednotlivým zamestnancom
Daňový poriadok	Oznámiť zmeny správcovi dane
Zákon o odpadoch	Zaraďovať odpad správne podľa Katalógu odpadov
	Viesť evidenciu odpadov na evidenčnom liste odpadov
	Vedenie evidencie o obaloch a taktiež ohlasovanie údajov z evidencie MŽP.
	Registrácia na webovom sídle MŽP do registra neobalových výrobkov

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Zákon o ovzduší	Prevádzkovanie stacionárnych zdrojov v súlade s projektovou dokumentáciou
	Vedenie prevádzkovej evidencie o stacionárnych zdrojoch
	Poskytovanie údajov okresnému úradu
Zákon o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia	Oznamovanie spotreby palív
	Platenie poplatkov
Zákon o ochrane osobných údajov	Dodržiavanie základných zásad
	Informačná povinnosť vo vzťahu k dotknutej fyzickej osobe
	Vykonanie opatrení na preukázanie zákona o ochrane osobných údajov
	Vedenie záznamov o spracovateľských činnostiach
	Osobitné povinnosti vo vzťahu k monitorovaniu priestorov

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	Osobitné povinnosti vo vzťahu k prevádzke
	Vykonanie analýzy posúdenia vplyvu na ochranu osobných údajov
	Oznámiť porušenie osobných údajov Úradu na ochranu osobných údajov
Zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti	Vykonávanie starostlivosť vo vzťahu ku klientovi
	Posudzovať skutočnosť, či daný obchod je neobvyklý
	Ohlásenie neobvyklého obchodu spravodajskej jednotke
	Povinnosť odmietnuť uzavretie obchodu v určitých prípadoch
	Povinnosť vypracovať a aktualizovať tzv. program vlastnej činnosti
Zákon o cestnej premávke	Povinnosť pravidelného školenia referentských vodičov z dopravných predpisov

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	Povinnosť vedenia evidencie o tom, komu podnikateľ poskytuje vozidlo
	Povinnosť vedenia tzv. knihy jázd

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyššie zobrazená tabuľka znázorňuje výsek povinností, ktoré musí bežný podnikateľ v rámci bežnej podnikateľskej činnosti uskutočniť, nakoľko cieľom analýzy nebolo zistiť všetky povinnosti, ktoré má podnikateľský subjekt spĺňať. Hoci sa analýza nezamerala na všetky povinnosti, možno konštatovať, že bežný podnikateľský subjekt, ktorý nepodniká v oblasti, ktorá podlieha špeciálnej regulácii (banka, poisťovňa atď.), musí spĺňať veľmi veľké množstvo povinností, pričom predmetné povinnosti sú roztrieštené v mnohých právnych predpisoch. Veľakrát sa stáva, že jedna konkrétna povinnosť je upravená vo viacerých zákonoch, čím sa jej splnenie stáva pre podnikateľa náročnejšie. Mnohé povinnosti je potrebné vykonávať kontinuálne počas celej existencie „života" spoločnosti, alebo je ich potrebné spĺňať periodicky. Častá novelizácia jednotlivých právnych predpisov, ktoré upravujú povinnosti podnikateľov, taktiež pre podnikateľa spôsobuje problémy, nakoľko sa právny predpis, a teda aj povinnosť, stáva neprehľadným.

Tabuľka 19: Súhrn všetkých povinností podnikateľa pri dobrovoľnom ukončení podnikateľskej činnosti

Povinnosti podnikateľa pri dobrovoľnom ukončení podnikateľskej činnosti	
živnostník	**s. r. o.**
vyplnenie Oznámenia o ukončení	zostavenie mimoriadnej účtovnej závierky

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

podnikania	
vyplnenie žiadosti o zrušenie registrácie vo vzťahu k daňovému úradu prostredníctvom formulára „Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien, žiadosť o zrušenie registrácie na daň z príjmov, daň z pridanej hodnoty a daň z poistenia”	zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia - schválenie zrušenia spoločnosti bez právneho nástupcu - vymenovanie likvidátora - schválenie používania dodatku k obchodnému menu „v likvidácii”
uzavretie účtovných kníh	zapísať do OR SR vstup s. r. o. do likvidácie
zostavenie mimoriadnej účtovnej závierky	oznámenie vstupu spoločnosti do likvidácie v Obchodnom vestníku
uskutočniť inventarizáciu majetku a záväzkov	oznámenie vstupu spoločnosti do likvidácie známym veriteľom
upravenie základu dane	speňaženie majetku, uhrádzanie pohľadávok veriteľom
podať daňové priznanie za zdaňovacie obdobie, v ktorom bolo podnikanie živnostníka ukončené	povinnosť vyhlásenia konkurzu, ak sa v priebehu likvidácie zistí, že spoločnosť má väčšie záväzky ako majetok
podať daňové priznanie k dani z motorových vozidiel, ak využíval motorové vozidlo na svoju podnikateľskú činnosť	oznámenie vstupu do likvidácie spoločnosti daňovému úradu
	povinnosť do troch mesiacov od vstupu spoločnosti do likvidácie podať daňovému úradu daňové priznanie a mimoriadnu

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	účtovnú závierku
	zostavenie účtovnej závierky
	zostavenie konečnej správy o priebehu likvidácie
	zostavenie návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku
	zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia - schválenie účtovnej závierky - schválenie konečnej správy o priebehu likvidácie - schválenie návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku
	vyžiadanie si súhlasu správcu dane - daňového úradu - colného úradu - obce
	vyžiadanie si súhlasu od sociálnej poisťovne, ak je spoločnosť vedená v zozname dlžníkov sociálnej poisťovne
	podanie návrhu na výmaz spoločnosti z OR SR
	NOVINKY od 1.10.2020

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	- povinnosť zložiť preddavok na likvidáciu - zvýšenie súdneho poplatku - vyhotovenie základného zoznamu prihlásených pohľadávok a jeho uloženie do zbierky listín - predĺženie trvania likvidácie (likvidácia po novom bude trvať najmenej 6 mesiacov) - povinnosť uverejnenia oznámenia o vyhotovení účtovnej závierky, konečnej správy o priebehu likvidácie, návrhu na rozdelenie likvidačného zostatku - nebude potrebné vyžadovať súhlas správcu dane a sociálnej poisťovne s výmazom spoločnosti z obchodného registra

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyššie znázornená tabuľka demonštruje proces zániku s. r. o. a proces zániku podnikania živnostníka, pričom jednoznačne možno konštatovať zvýšenú byrokraciu pri likvidácii bonitnej spoločnosti. Okrem veľkého množstva povinností, ktoré musí spoločnosť v likvidácii uskutočniť, je proces likvidácie časovo náročný, pričom v súčasnosti trvá najmenej 3 mesiace a od 1.10.2020 bude trvať najmenej 6 mesiacov. Bežný podnikateľ nemá reálnu možnosť zvládnuť proces likvidácie spoločnosti sám, bez špecifických znalostí z oblasti práva a účtovníctva, z toho dôvodu zvyčajne podnikateľ využije služby rôznych spoločností, ktoré sa predmetnou činnosťou zaoberajú a ktoré si za takúto službu účtujú sumu do výšky cca 600

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

eur. Proces likvidácie bonitnej spoločnosti nenapomáha k rýchlemu ukončeniu podnikania, práve naopak je nastavený tak, aby sa v čo najväčšej miere chránili veritelia a štát.

4.1. Vyčíslenie zaťaženia ilustratívneho podnikateľa

Tabuľka 20: Celkové náklady SZČO pri založení živnosti

Povinnosti podnikateľa-SZČO pri založení živnosti			
	Administratívny náklad	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Povinnosť č. 1: Vyplnenie formulára na ohlásenie živnosti pre SZČO (pozn.: zahŕňa oznamovaciu povinnosť voči zdravotnej poisťovni a daňovému úradu)			
a) voľná živnosť ohlásená elektronicky	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
b) voľná živnosť ohlásená papierovo	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	5 eur	8,10 eur
c) viazaná/remeselná živnosť ohlásená elektronicky	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	7,5 eur	10,60 eur
d) viazaná/remeselná živnosť ohlásená papierovo	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	15 eur	18,10 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 2: Doklad preukazujúci zaplatenie správneho poplatku			
- pri všetkých spôsoboch ohlasovania a typoch živnosti (okrem voľnej živnosti ohlásenej elektronicky)	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 3: Súhlas vlastníka s užívaním nehnuteľnosti			
- iba ak je miesto podnikania odlišné od miesta bydliska fyzickej osoby	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 4: Doloženie dokladu o odbornej spôsobilosti			
- iba v prípade remeselnej, alebo viazanej živnosti	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur

Zdroj: vlastné prepočty

Príklad: Vyučený elektrikár Jozef si chce ohlásiť živnosť, pričom miestom podnikania bude dom jeho rodičov, od ktorých bude povinný získať súhlas. Jozef vyplní formulár elektronicky, v rámci ktorého si splní oznamovaciu povinnosť voči jeho zdravotnej poisťovni a daňovému úradu, pričom bude povinný okrem súhlasu jeho rodičov doložiť aj doklad o odbornej spôsobilosti a tiež doklad o zaplatení správneho poplatku. Celkové náklady tohto ohlásenia živnosti budú pre Jozefa predstavovať odhadom 10,60 eur + 3,10 eur + 3,10 eur + 3,10 eur = **19,90 eur.**

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 21: Celkové náklady pri zakladaní s. r. o.

Povinnosti pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným (s. r. o.)			
	Administratívny náklad	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Povinnosť č. 1: Výber obchodného mena			
- overenie jedinečnosti vybraného obchodného mena prostredníctvom internetu	0, 25 h * 6,20 eur/h = 1,55 eur	-	1,55 eur
Povinnosť č. 2: Úradne osvedčený súhlas vlastníka s užívaním nehnuteľnosti			
- v súčasnosti potrebný aj v prípade, ak je konateľ/spoločník vlastníkom nehnuteľnosti	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	1,99 eur za osvedčenie pravosti podpisu jednej osoby	5,09 eur
Povinnosť č. 3: Vypracovanie zakladateľskej listiny, resp. spoločenskej zmluvy			
- zakladateľská listina (jeden spoločník), spoločenská zmluva (viacero spoločníkov	2 h * 6,20 eur/h = 12,40 eur	-	12,40 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 4: Splatenie základného imania			
- ak s. r. o. zakladá jediný spoločník, základné imanie musí byť splatené v plnej výške 5000 eur, ak je spoločníkov viacero, hodnota peňažných a nepeňažných vkladov musí byť aspoň 2500 eur	-	5000 eur	5000 eur
Povinnosť č. 5: Písomné vyhlásenie správcu vkladu, ktorým sa osvedčuje splatenie vkladu			
- vzor dostupný na internete	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 6: Vypracovanie podpisového vzoru			
- slúži na porovnanie iných podpisov na rôznych listinách pri viacerých konateľoch	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 7: Vyhlásenie fyzickej osoby, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach			
- v prípade zakladania spoločnosti iba jednou	0,5 h * 6,20 eur/h =		

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

fyzickou osobou	3,10 eur		
Povinnosť č. 8: Vypracovanie súhlasu zodpovedného zástupcu s ustanovením do funkcie			
- v prípade, ak predmet podnikania spadá pod remeselnú alebo viazanú živnosť)	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 9: Získanie živnostenského oprávnenia			
- postup ohlásenia živnosti právnickou osobou sa zhoduje s postupom pri fyzickej osobe - zahŕňa oznamovaciu povinnosť vo vzťahu k daňovému úradu	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	voľná živ. papierovo: 5 eur	8,10 eur
		viazaná/remeselná elektronicky: 7,5 eur	10,60 eur
		viazaná/remeselná papierovo: 15 eur	18,10 eur
Povinnosť č. 10: Návrh na zápis do obchodného registra			
- od 01.10.2020 výlučne elektronický zápis vyplnením 16	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	súdny poplatok pri papierovom podaní: 300 eur	306,20 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

stranového formulára - súčasťou formulára je aj zápis tzv. konečných užívateľov výhod			3,10 eur
		-	
		súdny poplatok pri elektronickom podaní: 150 eur	156,20 eur

Zdroj: vlastné prepočty

Príklad: Jozef sa po určitom čase rozhodol, že podnikanie ako SZČO preňho už viac nie je najvýhodnejšou možnosťou, a preto sa rozhodol založiť si spoločnosť s ručením obmedzeným (s. r. o.). Po malom prieskume na internete sa rozhodol, že jeho s. r. o. sa bude volať BMX Electro. Jozef bude jediným spoločníkom vo svojej firme, čo znamená, že bude povinný splatiť celú výšku zákonného základného imania vo výške 5000 eur. Sídlom jeho firmy bude rodičovský dom, pričom Jozef disponuje súhlasom rodičov ako vlastníkov nehnuteľnosti. Jozef elektronicky vyplní formulár ohlásenia živnosti právnickou osobou. Jozef si prostredníctvom tohto ohlásenia taktiež splní oznamovaciu povinnosť voči daňovému úradu. Následne Jozef vyplní formulár návrh na zápis s. r. o. do OR SR dostupný na webovej stránke MS SR, ku ktorému priloží povinné prílohy (zakladateľská zmluva, vypracovanie a overenie podpisového vzoru, písomné vyhlásenie správcu vkladu, atď.), ktorých šablóny získa z internetu a upraví podľa vlastnej potreby. Celkové odhadované náklady založenia s. r. o. budú pre Jozefa predstavovať 1,55 + 5,09 + 12,4 + 5000 + 3,1 + 3,1 + 3,1 + 3,1 + 10,6 + 156,2 = **5198,24 eur.**

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 22: Povinnosti podnikateľa–SZČO bezprostredne po založení živnosti

Povinnosti podnikateľa-SZČO bezprostredne po založení živnosti			
	Administratívny náklad	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Povinnosť č. 1: Povinnosť zriadenia elektronického prístupu na komunikáciu s daňovým úradom podľa Daňového poriadku (pozn. predpokladáme, že ohlasovaciu povinnosť voči zdravotnej poisťovni a daňovému úradu si SZČO splnila pri ohlasovaní živnosti)			
- registrácia na webovej stránke Finančnej správy, - potrebné najprv stiahnuť aplikáciu pre eID a čítačky čipových kariet, následne vyplniť registračný formulár	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 2: Schválenie prevádzkarne zo strany RÚVZ podľa zákona o ochrane zdravia			
a) vyplnenie formulára na stránke RÚVZ	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
b) doklad príslušného stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel (kolaudačné rozhodnutie)	- závisí od mnohých faktorov (napr. účel, za ktorým bola stavba, v ktorej sa nachádza prevádzkareň,	-	N.A.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

	postavená)		
c) doklad, preukazujúci oprávnenie disponovať s priestormi, ak podnikateľ nie je vlastníkom stavby (napr. nájomná zmluva)	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
d) uhradenie správneho poplatku	-	50 eur	50 eur
Povinnosť č. 3: Ohlásenie prevádzkarne živnostenskému a daňovému úradu			
a) ohlásenie prevádzkarne cez papierový alebo elektronický formulár JKM (JKM nahlási prevádzkareň aj DÚ)	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) predloženie oprávnenia na užívanie nehnuteľnosti (vlastnícke právo z listu vlastníctva/nájomná zmluva)	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 4: Ohlásenie prevádzkarne obci			
- povinnosť si upravujú obce samy formou všeobecne záväzných nariadení (zahŕňa tiež oznámenie o otváracích hodinách) - čoraz častejšie aj možnosť elektronického podania	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 5: Povinnosť platiť poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady			

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

- oznámenie vzniku poplatkovej povinnosti v lehote do 30 dní odo dňa vzniku povinnosti (kúpy alebo užívania nehnuteľnosti) - okrem vypísaného formulára sa dokladá aj výpis z OR, LV alebo zmluva o nájme - poplatok ako súčin frekvencie odvozov, sadzby a objemu zbernej nádoby	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 6: Nahlásenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správe (ŠVPS, tzv. „veterina“)			
- iba v prípade otvorenia potravinovej prevádzky - dvojstranové ohlásenie dostupné na stránke ŠVPS, ktoré sa odosiela regionálnej VPS a ŠVPS	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 7: Povinnosť označiť prevádzkareň			

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

- označenie musí byť umiestnené na vhodnom, trvale viditeľnom mieste	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 8: Zabezpečiť odlíšenie zamestnancov v prevádzkarni			
- týka sa len prevádzkarni, v ktorých prichádzajú zamestnanci do styku so spotrebiteľom	-	Nepriame finančné náklady, výška závisí od viacerých faktorov	N.A.
Povinnosť č. 9: Evidencia tržieb prijatých v hotovosti			
a) virtuálna registračná pokladnica (smartfón/tablet/PC + tlačiareň)	Pridelenie kódu pokladnice a jej uvedenie do prevádzky: 1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	Cena tlačiarne k VRP: od 65 eur bez DPH (pri predpoklade vlastníctva smartfónu)	> 71,20 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

b) online registračná pokladnica	Pridelenie kódu pokladnice a jej uvedenie do prevádzky: 2 h * 6,20 eur/h = 12,40 eur	Cena najzákladnejšej eKasy: 280 eur bez DPH	> 292,40 eur
Povinnosť č. 10: Povinnosť vypracovať reklamačný poriadok			
- len na miestach, kde dochádza k predaju tovaru alebo poskytovaniu služieb spotrebiteľovi	v závislosti od typu prevádzky, jeho vytvorenie môže trvať aj niekoľko dní	Väčšinou je vypracovávaný externým dodávateľom	N.A.
Povinnosť č. 11: Povinnosť vypracovať a nechať si schváliť RÚVZ prevádzkový poriadok			
- týka sa len podnikateľov podnikajúcich v určitom segmente (spoločné stravovanie, ubytovacie a športové zariadenia)	-	PP vypracovávajú zväčša externí dodávatelia PZS, cena za vypracovanie: od 200 eur bez DPH	> 225 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

alebo zamestnávajúcich zamestnancov zaradených do vyšších rizikových skupín		Schválenie prevádzkového poriadku zo strany RÚVZ: správny poplatok 25 eur (elektronické), resp. 50 eur (papierové)	
Povinnosť č. 12: Plnenie povinností pri používaní autorsky chránených diel			
- uhrádzanie odmien organizáciám kolektívnej správy pri sprostredkúvaní audiovizuálnych výstupov prostredníctvom technických zariadení v rámci prevádzky	-	Sadzba odmeny podľa typu prevádzky, jej rozlohy a počtu technických zariadení (rádio, TV)	Od desiatok až po tisíce eur ročne, v závislosti od zariadenia
Povinnosť č. 13: Plnenie povinnosti platiť úhrady za služby verejnosti poskytované RTVS			

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

- výška mesačnej úhrady v závislosti od počtu zamestnancov (platí od troch zamestnancov), bez ohľadu na existenciu či počet zariadení schopných audiovizuálneho prenosu	Prihlásenie pomocou online formulára na webstránke RTVS: 0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	Od 4,64 eur (od 3 zamestnancov) až do 464,71 eur (1000 a viac zamestnancov)	Od 4,64 eur (od 3 zamestnancov) až do 464,71 eur (1000 a viac zamestnancov) mesačne

Zdroj: vlastné prepočty

Príklad: Po založení svojej s. r. o. si Jozef bezodkladne zriadil elektronický prístup na komunikáciu s daňovým úradom. Už pri založení firmy sa Jozef rozhodol vykonávať okrem elektroinštalačných prác zároveň opravy elektronických zariadení (televízory, rádiá a pod.). Za týmto účelom sa Jozef rozhodol otvoriť si prevádzku, v ktorej bude tieto opravy uskutočňovať. Jozef našiel priestory, na ktoré bolo vydané kolaudačné rozhodnutie, umožňujúce tento druh činnosti a s ich majiteľom podpísal nájomnú zmluvu. Vyplnil teda formulár dostupný na stránke RÚVZ, doložil kolaudačné rozhodnutie a nájomnú zmluvu od vlastníka priestorov a uhradil správny poplatok. Následne ohlásil prevádzkareň živnostenskému a daňovému úradu prostredníctvom elektronického formulára Jednotného kontaktného miesta (JKM), pričom predložil zároveň aj nájomnú zmluvu. Následne ohlásil svoju prevádzku taktiež obci, pričom sa prihlásil ako tvorca komunálnych odpadov. Nakoľko Jozef nebude ponúkať vo svojich priestoroch jedlá ani nápoje, nemusel sa registrovať na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe. Po schválení priestorov zo strany RÚVZ Jozef označil svoju prevádzkareň na viditeľnom mieste. Nakoľko Jozef bude prijímať platby v hotovosti, bol povinný si zakúpiť novú ORP (eKasu). Okrem nej si však kúpil zároveň notebook s účtovným softvérom a tlačiareň bločkov z eKasy. Od externých dodávateľov služieb PZS si Jozef následne nechal vypracovať a schváliť prevádzkový poriadok, a tiež reklamačný poriadok. Nakoľko Jozef rád pri práci počúva rádio, bude ho mať umiestnené vo

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

svojej prevádzke o rozlohe 60 m^2 a bude povinný platiť odmeny organizácii kolektívnej správy. Nakoľko však zatiaľ nemá zamestnancov, nie je povinný platiť úhrady za služby RTVS. Celkové odhadované náklady otvorenia prevádzkarne budú pre Jozefa predstavovať približne 6,2 + 3,1 + 3,1 + 50 + 3,1 + 3,1 + 3,1 + 6,2 + 6,2 + 3,1 + 592,4 + 99 + 225 + 65 = **1068,60 eur**.

Tabuľka 23: Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom (pred a počas zamestnávania)

Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom (pred a počas zamestnávania)			
	Administratívny náklad	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Povinnosť č. 1: Oznámiť voľné pracovné miesto úradu práce, sociálnych vecí a rodiny			
- 2 možnosti: 1. vyplnenie elektronického/papierového tlačiva „nahláška voľných pracovných miest", ktoré podnikateľ odošle ÚPSVaR 2. nahlásenie cez www.istp.sk po registrácii	0,25 h * 6,20 eur/h = 1,55 eur	-	1,55 eur
Povinnosť č. 2: Oboznámiť budúceho zamestnanca s náležitosťami pracovného pomeru			

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

- oboznámenie s: a) právami a povinnosťami, ktoré mu budú vyplývať z pracovnej zmluvy, b) pracovnými podmienkami, c) mzdovými podmienkami	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 3: Uzatvorenie pracovnej zmluvy			
- podpísanie zmluvy medzi zamestnancom a zamestnávateľom	0,25 h * 6,20 eur/h = 1,55 eur	-	1,55 eur
Povinnosť č. 4: Oboznámenie zamestnanca s ďalšími náležitosťami pracovného pomeru			
- oboznámenie s: a) pracovným poriadkom, b) kolektívnou zmluvou, c) právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú, d) právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

e) ustanoveniami o zásade rovnakého zaobchádzania, f) s vnútorným predpisom upravujúcim oznamovanie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.			
Povinnosť č. 5: Poskytovanie minimálnej mzdy zamestnancovi			
- celková výška minimálnej mzdy záleží od konkrétneho stupňa náročnosti práce	-	-	>= 580 eur
Povinnosť č. 6: Registrácia za platiteľa dane zo závislej činnosti			
- oznámenie cez elektronický formulár Finančnej správy „Všeobecné podanie – register“	0,5 h * 3,10 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 7: Zabezpečiť podpísanie vyhlásenia na uplatnenie nezdaniteľnej časti a daňového bonusu zamestnancom			
- nejde o povinnosť vyplývajúcu zo zákona, v praxi ju však zamestnávateľ často vykonáva	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 8: Registrácia zamestnávateľa v Sociálnej poisťovni			
- vyplnenie elektronického tlačiva „Registračný list zamestnávateľa“ dostupného na stránke SP	0,5 h * 3,10 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 9: Uzatvorenie dohody o používaní elektronických služieb Sociálnej poisťovne pre odvádzateľov poistného			
- Vyplnenie elektronického formulára „Dohoda o používaní elektronických služieb Sociálnej poisťovne pre odvádzateľov poistného“	0,25 h * 6,20 eur/h = 1,55 eur	-	1,55 eur
Povinnosť č. 10: Prihlásenie zamestnanca do Sociálnej poisťovne			
- vyplnenie elektronického formulára „Registračný list fyzickej osoby“	0,5 h * 3,10 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 11: Oznámenie vo vzťahu k príslušnej zdravotnej poisťovni			
- vyplnenie elektronického tlačiva „Oznámenie o vzniku, zmene a zániku platiteľa poistného“	0,5 h * 3,10 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 12: Uzatvorenie zmluvy alebo dohody o elektronickej komunikácii so zdravotnou poisťovňou			
- vyplnenie elektronického formulára na stránke konkrétnej poisťovne	0,5 h * 3,10 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 13: Zabezpečenie podpísania zamestnancom oznámenia na uplatnenie odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie			
- zo zákona vyplýva táto povinnosť zamestnancovi, no v praxi ju často vykonáva zamestnávateľ	0,25 h * 6,20 eur/h = 1,55 eur	-	1,55 eur
Povinnosť č. 14: Zabezpečenie posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu			
- vykonáva sa na základe hodnotenia zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a výsledkov lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu ku práci - povinnosť pri zamestnancoch v 3. a 4. kategórii, ale napr. aj pri práci so zobrazovacími jednotkami (2. kategória)	-	Cena za vstupnú lekársku preventívnu prehliadku u všeobecného lekára: od 10 do 40 eur v závislosti od regiónu	N.A.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 15: Zabezpečenie zdravotného dohľadu zamestnancov			
- môže byť vykonávaný buď zdravotníckymi pracovníkmi v pracovnoprávnom vzťahu so zamestnávateľom, alebo dodávateľsky/externe cez pracovnú zdravotnú službu - cena závisí od počtu zamestnancov a ich zaradenia do pracovnej kategórie	-	-	N.A.
Povinnosť č. 16: Vypracovanie dokumentu o posúdení rizika pri všetkých činnostiach, ktoré vykonávajú zamestnanci			
- povinnosť taktiež vykonávaná zväčša dodávateľsky prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby	-	-	N.A.
Povinnosť č. 17: Oboznámenie zamestnanca s BOZP			
- povinnosť zamestnávateľa odstrániť alebo na najnižšiu možnú mieru znížiť všetky riziká a nebezpečenstvá poškodenia zdravia - taktiež zväčša vykonávané dodávateľsky	-	-	N.A.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 18: Zabezpečenie školenia o ochrane pred požiarmi			
- povinnosť zabezpečovať školenie o ochrane pred požiarmi a taktiež overiť zamestnancove vedomosti z tejto oblasti	-	-	N.A.
Povinnosť č. 19: Príspevok na rekreáciu			
- len pre zamestnávateľa s viac ako 49 zamestnancami a len pre zamestnancov, ktorí sú v pracovnom pomere u zamestnávateľa nepretržite aspoň 24 mesiacov	-	55 % oprávnených výdavkov na rekreáciu, maximálne však 275 eur za kalendárny rok na zamestnanca	N.A

Zdroj: vlastné prepočty

Príklad: Po otvorení prevádzkarne sa Jozef rozhodne vo svojej prevádzke zamestnať svojho prvého zamestnanca na plný pracovný úväzok. Najprv oznámi voľné pracovné miesto prostredníctvom elektronického formulára „Nahláška voľných pracovných miest“, ktoré následne odošle ÚPSVaR SR, a neskôr zverejní inzerát o voľnom pracovnom mieste na internete. Na inzerát sa Jozefovi ozve Martin, s ktorým si Jozef dohodne pracovný pohovor. Na základe výsledkov pohovoru sa Jozef s Martinom dohodnú na práci predavača v Jozefovej prevádzkarni. Dohodnú sa na termíne podpísania pracovnej zmluvy, ktorú Martin dostane elektronicky v predstihu. Jozef Martina oboznámi s právami a povinnosťami, ktoré mu budú vyplývať z pracovnej zmluvy, ako aj s pracovnými a mzdovými podmienkami a inými náležitosťami pracovného pomeru (pracovným poriadkom, právnymi predpismi na zaistenie bezpečnosti, atď.). Následne spolu podpíšu pracovnú zmluvu. Martinovi bude vyplácaná

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

mesačná mzda vo výške 1 000 eur v hrubom, čo pre Jozefa bude predstavovať celkové mesačné náklady vo výške 1 352 eur (35,2 % predstavuje celková odvodová sadzba firmy ABC Elektro, s. r. o. ako zamestnávateľa). ABC Elektro, s. r. o. sa prostredníctvom elektronického formulára Finančnej správy prihlási ako platiteľ dane zo závislej činnosti. Taktiež sa registruje ako zamestnávateľ v Sociálnej poisťovni prostredníctvom vyplnenia elektronického tlačiva „Registračný list zamestnávateľa“ a uzatvorí dohodu o používaní elektronických služieb Sociálnej poisťovne prostredníctvom elektronického formulára. Následne prihlási Martina do Sociálnej poisťovne vyplnením „Registračného listu fyzickej osoby“ a tiež vykoná oznámenie voči Martinovej zdravotnej poisťovni, s ktorou tiež uzatvorí dohodu o elektronickej komunikácii. Nakoľko bude Martinov hrubý mesačný príjem vyšší ako 570 eur, nevzťahuje sa naňho možnosť uplatniť si odpočítateľnú položku na zdravotné poistenie. Nakoľko Jozef nemá lekárske vzdelanie, školenie bezpečnostného technika a technika požiarnej ochrany, objedná si ABC Elektro, s. r. o. služby BOZP, OPP (ochrany pred požiarmi) a PZS u externého dodávateľa. Nakoľko pracovná pozícia predavača bude zahŕňať manipuláciu s bremenami (vykladanie tovaru), bude Martin zaradený do 2. kategórie z hľadiska zdravotného rizika. Cena za balík služieb zahŕňajúca dokumentáciu BOZP, OPP a PZS, ako aj školenie zamestnancov na úseku BOZP a OPP sa na základe trhového prieskumu pohybuje na úrovni približne 450 eur bez DPH, pričom platnosť školení je dva roky. Za účelom posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu absolvuje Martin vstupnú lekársku prehliadku u všeobecného lekára (nakoľko je zaradený do 2. kategórie), ktorá bude stáť 20 eur. Celkové odhadované náklady zamestnania Martina ako prvého zamestnanca budú stáť ABC Elektro, s. r. o. približne 1,55 + 3,10 + 1,55 + 6,20 + 352 (odvody zamestnávateľa pri uvedenej hrubej mzde) + 3,10 + 3,10 + 3,10 + 1,55 + 3,10 + 3,10 + 3,10 + 1,55 + 450 + 20 = **856,10 eur**.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 24: Duplicitné povinnosti podnikateľa spojené s daňovo-odvodovou agendou

Duplicitné, resp. administratívne nezmyselné povinnosti podnikateľa spojené s daňovo-odvodovou agendou			
	Administratívny náklad	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Povinnosť č. 1: Predkladať správcovi dane prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ako aj hlásenie o vyúčtovaní dane			
- prehľad podávaný na mesačnej báze, hlásenie na ročnej báze - v prípade vypustenia povinnosti podávať mesačný prehľad by došlo k úspore administratívnych nákladov	0,5 h * 6,20 eur/h * 12 = 37,20 eur	-	37,20 eur za rok
Povinnosť č. 2: Ohlasovanie údajov do zdravotnej poisťovne, ktoré dostáva aj od Sociálnej poisťovne			
- zdieľanie údajov od SP zdravotným poisťovniam by ušetrilo pri každej zmene alebo zániku platiteľa poistného administratívne náklady	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur pri každej zmene

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 3: Nahlasovanie zmien v Obchodnom registri správcovi dane			
- zmeny v OR potrebné nahlásiť správcovi dane vyplnením tlačiva „Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien a zrušenie registrácie na daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty“	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur		6,20 pri každej zmene
Povinnosť č. 4: Potreba požiadať o vrátenie preplatku na dani			
- potreba vyplniť elektronickú žiadosť - správca dane by mal konať z úradnej moci a preplatok na dani podnikateľom vracať bez potreby podávania ďalšej žiadosti zo strany oprávneného	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur		3,10 eur pri každej žiadosti

Zdroj: vlastné prepočty

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Tabuľka 25: Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom po ukončení zamestnávania

Povinnosti podnikateľa vo vzťahu k zamestnancom (po ukončení zamestnávania)			
	Administratívny náklad	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Povinnosť č. 1: Vydať zamestnancovi pracovný posudok			
- povinnosť vydať posudok vzniká až požiadaním zamestnanca - Zákonník práce (ZP) nestanovuje konkrétne náležitosti	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 2: Vydať zamestnancovi potvrdenie o zamestnaní (tzv. zápočtový list)			
- povinnosť vydať vždy po ukončení pracovného pomeru - náležitosti zápočtového listu sú popísané v ZP	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 3: Vyplatiť zamestnancovi odstupné, resp. odchodné			
- viacero podmienok na vyplatenie či už odstupného, alebo odchodného	-	Výška odstupného záleží od: • dĺžky trvania pracov. pomeru • spôsobu, akým bol pracovný pomer ukončený • výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca	N.A.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 4: Oznámiť daňovému úradu, že mu zanikla daňová povinnosť			
- iba v prípade, ak prestal byť zamestnávateľom - vyplnenie elektronického tlačiva „Žiadosť o registráciu, oznámenie zmien a zrušenie registrácie na daň z príjmov a daň z pridanej hodnoty“ na stránke FS	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 5: Odhlásenie zamestnanca z registra poistencov a z registra sporiteľov starobného dôchodkového sporenia			
- prostredníctvom elektronického formulára „Registračný list fyzickej osoby“	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 6: Predložiť Sociálnej poisťovni evidenciu na účely sociálneho poistenia			
- prostredníctvom elektronického tlačiva „Evidenčný list dôchodkového poistenia“	1 h * 3,10 eur/h = 6,20 eur	-	6,20 eur
Povinnosť č. 7: Oznámenie zdravotnej poisťovni, že došlo k zmene platiteľa poistného			
- prostredníctvom jednostranového formulára dostupného na stránkach zdravotných poisťovní - iba pri zamestnancovi, ktorý pracoval v pracovnom pomere s pravidelným príjmom	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Povinnosť č. 8: Oznámenie zdravotnej poisťovni, že došlo k zániku platiteľa poistného			
- vyplnenie elektronického tlačiva „Oznámenie o vzniku, zmene a zániku platiteľa poistného“ dostupného na stránkach zdravotných poisťovní	0,5 h * 3,10 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur
Povinnosť č. 9: Vymazať osobné údaje svojho predchádzajúceho zamestnanca			
-	0,50 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	-	3,10 eur

Zdroj: vlastné prepočty

Príklad: Martin sa po dvoch rokoch rozhodne, že dá v ABC Elektro, s. r. o. výpoveď. Nakoľko pracovný pomer v Jozefovej firme trval viac ako rok, je Martinova výpovedná doba 2 mesiace. Pri podaní výpovede Martin požiada zamestnávateľa o vydanie pracovného posudku. Nakoľko Zákonník práce nestanovuje náležitosti, ktoré musí obsahovať takýto posudok, zamestnávateľ tento posudok nakoncipuje podľa vlastného uváženia. Zamestnávateľ Martinovi vystaví takisto potvrdenie o zamestnaní (tzv. zápočtový list), v ktorom uvedie dobu trvania pracovného pomeru a druh vykonávaných prác. Nakoľko bol pracovný pomer ukončený výpoveďou zo strany zamestnanca, nemá Martin nárok na vyplatenie odstupného. Nakoľko ABC Elektro, s. r. o. už nie je viac zamestnávateľom, je firma povinná oznámiť túto skutočnosť daňovému úradu prostredníctvom odoslania „Žiadosti o registráciu, oznámenie zmien a zrušenie registrácie na daň z príjmov“ finančnej správe. Následne ABC Elektro, s. r. o. odhlási Martina z registra poistencov a z registra sporiteľov starobného dôchodkového sporenia prostredníctvom elektronického formulára „Registračný list fyzickej osoby“ a predloží Sociálnej poisťovni Martinov evidenčný list dôchodkového poistenia. ABC Elektro, s. r. o. takisto oznámi zdravotnej poisťovni, že už viacej nebude platiteľom zdravotného poistného za Martina. Nakoľko Martin bol jediný zamestnanec firmy,

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

po jeho odchode prestáva byť ABC Elektro, s. r. o. zamestnávateľom, čím mu vzniká povinnosť oznámiť túto skutočnosť zdravotnej poisťovni do ôsmich pracovných dní po skončení pracovného pomeru Martina ako svojho posledného zamestnanca. Nakoniec v súlade s ochranou osobných údajov ABC Elektro, s. r. o. zlikviduje Martinove osobné údaje. Celkové odhadované administratívne náklady spojené s ukončením pracovného pomeru zo strany Martina predstavujú pre ABC Elektro, s. r. o. približne 6,2 + 6,2 + 6,2 + 3,1 + 6,2 + 3,1 + 3,1 + 3,1 = **37,20 eur.**

Tabuľka 26: Iné povinnosti podnikateľa podľa osobitných zákonov

Iné povinnosti podnikateľa podľa osobitných zákonov			
	Administratívne náklady	**Priame a nepriame finančné náklady**	**Celkové náklady**
Zákon o odpadoch			
a) správne zaradenie odpadu podľa Katalógu odpadov a vedenie evidencie odpadov na evidenčnom liste odpadov	V závislosti od celkového množstva vyprodukovaného odpadu	-	N.A.
b) registrácia na webovom sídle MŽP do registra obalových výrobkov, vedenie evidencie o obaloch a ohlasovanie údajov z evidencie MŽP SR	V závislosti od celkového množstva obalov uvedených na trh	Možnosť plniť povinnosti aj kolektívne prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV) za poplatok	N.A.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

c) Registrácia na webovom sídle MŽP do registra neobalových výrobkov + celé množstvo iných povinností pre výrobcu neobalových výrobkov	0,5 h * 6,20 eur/h = 3,10 eur	Povinnosti sa plnia kolektívne prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV), poplatky závisia od množstva neobalových výrobkov uvedených na trh	> 3,10 eur
Zákon o ovzduší			
a) prevádzkovanie stacionárnych zdrojov v súlade s projektovou dokumentáciou	-	-	N.A.
b) vedenie prevádzkovej evidencie o stacionárnych zdrojoch	Vyhláška stanovuje vedenie stálej, ročnej a priebežnej evidencie v „primeranom rozsahu“, administratívne náklady závisia od rozsahu vedenej evidencie	-	N.A.
c) poskytovanie údajov okresnému úradu	1 h * 6,20 eur/h = 6,20 eur	-	6,20

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

<table>
<tr><td colspan="4">Zákon o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia</td></tr>
<tr><td>a) oznamovanie spotreby palív každoročne do 15. februára obci</td><td>1 h * 6,20 eur/h =

6,20 eur</td><td>-</td><td>6,20 eur ročne</td></tr>
<tr><td>b) platenie poplatkov</td><td>-</td><td>Maximálne do výšky 663,87 eur ročne</td><td>663,87 eur</td></tr>
<tr><td colspan="4">Zákon o ochrane osobných údajov</td></tr>
<tr><td>a) dodržiavanie základných zásad</td><td colspan="3" rowspan="6">Vzhľadom ku komplikovanosti problematiky využíva väčšina firiem služby externých dodávateľov, ktoré pre firmy vypracovávajú komplexnú dokumentáciu GDPR, ktorá zahŕňa služby, ako generálny audit GDPR dotknutej firmy, GDPR implementáciu a tiež možnosť podpory externého právneho tímu. Cena za vypracovanie GDPR dokumentácie sa pohybuje na úrovni približne 200 eur bez DPH, pričom existuje možnosť využívať napr. aj službu DPO Data Protection Officer, teda službu externého výkonu činnosti zodpovednej osoby za ochranu osobných údajov, ktorej cena sa pohybuje na úrovni približne 30 eur bez DPH.</td></tr>
<tr><td>b) informačná povinnosť vo vzťahu k dotknutej fyzickej osobe</td></tr>
<tr><td>c) vykonanie opatrení na preukázanie zákona o ochrane osobných údajov</td></tr>
<tr><td>d) vedenie záznamov o spracovateľských činnostiach</td></tr>
<tr><td>e) osobitné povinnosti vo vzťahu k monitorovaniu priestorov</td></tr>
<tr><td>f) osobitné povinnosti vo vzťahu k prevádzke</td></tr>
</table>

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

g) vykonanie analýzy posúdenia vplyvu na ochranu osobných údajov	
h) oznámiť porušenie osobných údajov Úradu na ochranu osobných údajov	
Zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti	
a) vykonávanie starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	Podobne ako v prípade GDPR – vzhľadom ku komplikovanosti problematiky využíva väčšina menších firiem služby **externých dodávateľov**, najmä advokátskych kancelárii, ktoré svojim klientom poskytujú právne poradenstvo v tejto oblasti, ako aj vypracovanie interných dokumentov k ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu (napr. program vlastnej činnosti). Väčšie firmy, ako banky a poisťovne, majú väčšinou vlastných zamestnancov, tzv. AML (anti-money laundering) špecialistov, ktorí dohliadajú na plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.
b) posudzovať skutočnosť, či daný obchod je neobvyklý	
c) ohlásenie neobvyklého obchodu spravodajskej jednotke	
d) povinnosť odmietnuť uzavretie obchodu v určitých prípadoch	
e) povinnosť vypracovať a aktualizovať tzv. program vlastnej činnosti	

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Zákon o cestnej premávke			
a) povinnosť pravidelného školenia referentských vodičov z dopravných predpisov	obsah a spôsob oboznámenia a pravidelnosť opakovaného oboznámenia musia byť prispôsobené charakteru práce - nemožno vyčísliť administratívne náklady povinnosti	-	N.A.
b) povinnosť vedenia evidencie o tom, komu podnikateľ poskytuje vozidlo	Náklady vedenia evidencie závisia od frekvencie poskytovania vozidla – nemožno vyčísliť administratívne údaje	-	N.A.
c) povinnosť vedenia tzv. knihy jázd	Náklady vedenia knihy jázd závisia od najazdených kilometrov – nemožno vyčísliť administratívne náklady	-	N.A.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

5. NÁVRHY a ODPORÚČANIA

Ako vyplýva z analýzy, podnikatelia sa vo všetkých fázach podnikania (založenie, prevádzka, ukončenie) stretávajú s enormným množstvom regulačných povinností. Tvorcovia verejných politík by mali podnikať kroky s cieľom odbremeniť podnikateľské subjekty od často neprimeraných, či dokonca duplicitných regulačných povinností a umožniť im tak sústrediť sa na to, čo je pri ich podnikateľskej činnosti dôležité – tvorba pracovných miest a pridanej hodnoty.

Čo sa týka procesu založenia podnikania, v prípade elektronického ohlasovania živnosti navrhujeme zrušiť poplatky za viazané a remeselné činnosti. v prípade fyzického ohlasovania na JKM zase znížiť poplatky za viazané a remeselné činnosti na úroveň voľnej živnosti. Pri zakladaní s. r. o. by zase začínajúcim podnikateľom pomohla reforma informačného systému obchodného registra, ktorú MS SR síce avizovalo, no zatiaľ neprístupilo k jej realizácii. Proces založenia s. r. o. by bolo možné zjednodušiť prostredníctvom nového systému, v rámci ktorého by začínajúci podnikateľ vyplnil iba základné údaje o spoločnosti, jej spoločníkoch a štatutárnych orgánov. OR SR by následne po vyplnení potrebných údajov automaticky vygeneroval všetky potrebné dokumenty, ktoré sú potrebné k založeniu spoločnosti, pričom predmetné dokumenty by bolo možné upravovať. Tento postup by predpokladal aj automatické ohlásenie živnosti (resp. by ohlásenie živnosti na živnostenskom registri úplne zaniklo, nakoľko v prípade voľných živností nemá žiadne opodstatnenie). Spoločnosť by bolo možné založiť v priebehu pár minút, oproti súčasnému postupu, kedy je najprv potrebné vypracovať dokumenty, ohlásiť živnosť, čakať na vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení a až následne podať návrh na zápis spoločnosti do OR SR, pričom lehoty registrové súdy nedodržiavajú. Zrýchlenie procesu založenia s. r. o. by však bolo zároveň do veľkej miery možné zrealizovať aj bez zásadnejšej reformy OR SR, a to prostredníctvom vybavenia registrových súdov novým informačným systémom, ktorý nielenže bude disponovať možnosťou preklopiť podania doručené elektronicky do textu rozhodnutí registrových súdov, ale zároveň bude prepojený so Sociálnou poisťovňou a daňovým úradom a tiež umožní elektronické doručovanie do e-schránok navrhovateľov. v neposlednom rade by proces založenia s. r. o. urýchlilo taktiež posilnenie personálnych kapacít registrových súdov vyššími súdnymi úradníkmi.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Vo fáze pôsobenia na trhu by podnikateľom pomohlo zjednodušenie procesu otvorenia prevádzky, úprava niektorých povinností vo vzťahu k zamestnancom a odstránenie duplicitných povinností na úseku daní a odvodov. Dňa 09.07.2020 bol v NR SR schválený vládny návrh zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, tiež známy ako tzv. Lex Korona z dielne MH SR[32]. Okrem mnohých iných ustanovení obsahoval Lex Korona tiež záväzok vlády odstrániť mnohé prekážky spojené s otváraním prevádzky vyplývajúce zo zákona o ochrane zdravia, ako napr. zrušenie povinnosti mať v maloobchodných prevádzkach reklamačný poriadok; zrušenie pokuty za chýbajúce povolenie ÚVZ SR na prevádzku administratívnej činnosti; umožnenie otvorenia vybraných prevádzok po splnení všetkých požiadaviek bez finálnej kontroly ÚVZ SR; zrušenie opätovného schvaľovania podnikateľských priestorov pre nový subjekt pri zmene osoby prevádzkovateľa bez zmeny podmienok prevádzky; zrušenie povinnosti prevádzkovateľov ubytovacích zariadení (okrem zariadení sociálnych služieb), telovýchovno-športových zariadení, zariadení starostlivosti o ľudské telo a zariadení spoločného stravovania predkladať príslušnému orgánu verejného zdravotníctva prevádzkový poriadok na schválenie, ako aj návrh na jeho zmenu; a mnohé iné. Implementácia vyššie uvedených záväzkov by do budúcna mohla mať za následok výrazné zjednodušenie a urýchlenie procesu otvorenia prevádzky.

Vo vzťahu k zamestnancom je na mieste prehodnotiť niektoré povinnosti spojené s poskytovaním pracovnej zdravotnej služby, napr. povinnosť prehodnotiť frekvenciu posudzovania zdravotného rizika na pracovisku, na ktorom zamestnanci vykonávajú prácu zaradenú do 2. kategórie. Vyššie spomínaný Lex Korona plánuje upraviť aj túto povinnosť, pričom vláda v materiáli navrhuje, aby sa takéto posudzovanie zdravotného rizika po novom vykonávalo raz za 24 mesiacov, a nie raz za 18 mesiacov. Pri zamestnancoch 1. a 2. kategórie vykonávajúcich kancelársku činnosť (teda so

[32] https://www.mhsr.sk/uploads/files/pPQU0y5n.pdf

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

zobrazovacími jednotkami) je takisto namieste otázka, či by vstupné preventívne prehliadky vo vzťahu k práci nemohli korešpondovať s preventívnymi prehliadkami hradenými v rámci verejného zdravotného systému, pokiaľ by táto prehliadka bola vykonaná tesne pred nástupom do zamestnania.

Najväčším problémom na úseku zamestnávania je však roztrieštenosť povinností podnikateľa vo viacerých zákonoch, čo spôsobuje neprehľadnosť a náročné vyhľadávanie. Miera neprehľadnosti je však naďalej zvyšovaná častou novelizáciou právnych predpisov upravujúcich zamestnávanie, keď napr. zákon o sociálnom poistení bol v roku 2018 novelizovaný až desaťkrát, pričom v roku 2019 to bolo už „len“ päťkrát. Riešením neprehľadnosti by mohlo byť vytvorenie jednotného komunikačného prostriedku, napr. vytvorenie intuitívneho formulára, prostredníctvom ktorého by jedným úkonom zamestnávateľ mohol splniť všetky svoje oznamovacie povinnosti, či už vo vzťahu k Sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniam, alebo Finančnej správe. Takéto riešenie si vyžaduje prepojenie informačných systémov verejnej správy, ktoré však v súčasnosti v mnohých prípadoch absentuje. Slovenská republika už v súčasnosti disponuje platformou, ktorá by mohla ponúkať riešenie – je ňou Ústredný portál verejnej správy – slovensko.sk, na ktorý však nie sú prepojené ostatné informačné systémy. Navrhujeme teda prepojiť systém finančnej správy na slovensko.sk a zároveň navrhujeme upustiť od osobitnej registrácie na portáli finančnej správy. Predmetné platí aj pre systémy jednotlivých zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne. Riešením častej novelizácie právnych predpisov spojených so zamestnávaním by zase bolo prijímanie legislatívnych zmien iba raz ročne, ideálne k 1. januáru, aby mali podnikatelia dostatok času oboznamiť sa s plánovanými zmenami a pripraviť sa na plnenie nových povinností.

Čo sa týka plnenia povinností na úseku daní a odvodov, podnikateľom by pomohlo nielen zníženie celkového daňovo-odvodového zaťaženia, ale aj odstránenie viacerých duplicitných povinností a byrokratickej náročnosti. Výška odvodového zaťaženia je na Slovensku jedna z najvyšších spomedzi krajín OECD, pričom pomer celkových odvodov k HDP predstavuje na Slovensku až 14,6 %, zatiaľčo priemer krajín OECD je len 9,4 %. s cieľom ozrejmiť výšku celkových nákladov práce pre zamestnávateľa navrhujeme zaviesť inštitút superhrubej mzdy, aby bolo najmä z pohľadu zamestnancov jasné, aké podiel ich mzdy tvoria sociálne a zdravotné poistenie. Zníženie administratívneho zaťaženia z pohľadu zamestnávateľov by taktiež predstavovalo zavedenie jedného

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

sociálneho odvodu zahŕňajúceho všetky platby do Sociálnej poisťovne, pričom rozdelenie do jednotlivých fondov by vykonala až samotná Sociálna poisťovňa. Na úseku daní by podnikateľom znížilo administratívne náklady napríklad odstránenie duplicitnej povinnosti predkladať správcovi dane nielen mesačný prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ale tiež ročné hlásenie o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti poskytnutých jednotlivým zamestnancom. Taktiež navrhujeme, aby v prípade vzniku daňového preplatku správca dane vrátil podnikateľovi tento preplatok bez potreby podávania ďalšej žiadosti zo strany oprávneného. Aj v prípade právych predpisov upravujúcich dane a odvody je dôležité, aby sa ich zmeny diali len raz ročne, ideálne k 1. januáru, čím sa vytvorí priestor pre podnikateľov na oboznámenie sa a prípravu na zavádzané zmeny.

Priestor na zníženie záťaže podnikateľských subjektov môžeme nájsť aj v osobitných predpisoch. Povinnosť viesť evidenčný list odpadov podľa zákona o odpadoch aj v prípade, že podnikateľ neprodukuje veľké množstvo odpadu, resp. neprodukuje nebezpečný odpad, predstavuje pre mnohých podnikateľov zbytočnú administratívnu záťaž, rovnako ako povinnosť registrácie v registri výrobcov obalov aj pre podnikateľov, ktorí ročne na trh uvádzajú zanedbateľné množstvo takýchto výrobkov (do 100 kg). Zákon o ochrane osobných údajov zaviedol pre podnikateľov množstvo povinností, ktoré sú však v kontexte čoraz väčšieho rizika odcudzenia osobných údajov do veľkej miery pochopiteľné. Zároveň však zaviedol likvidačné pokuty za nesplnenie určitých povinností, ktoré sa môžu v krajných prípadoch vyšplhať aj na niekoľko miliónov eur. Najmä v kontexte zložitosti problematiky ochrany osobných údajov je teda na mieste prehodnotenie sadzieb pokút a zhovievavý prístup Úradu na ochranu osobných údajov SR pri výkone kontroly.

Proces ukončenia podnikania, a teda likvidácie spoločnosti, je v podmienkach SR značne komplikovaný a pre svoje úspešné uskutočnenie vyžaduje vysoké právne a účtovné znalosti. Proces likvidácie firmy môžeme v súčasnosti časovo odhadnúť na približne 4 – 6 mesiacov, pričom následkom zmien v Obchodnom zákonníku účinných od 1.10.2020 bude tento proces v budúcnosti pravedpodobne ešte o čosi náročnejší. Vzhľadom na vyššie uvedené rieši väčšina podnikateľov likvidáciu svojej firmy využitím služieb externých dodávateľov, ktorými sú zväčša advokátske kancelárie, alebo firmy špecializujúce sa na túto činnosť. v súčasnom stave je z pohľadu

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

podnikateľských subjektov žiadané prinajmenšom zastavenie rozširovania povinných náležitostí pri likvidácii spoločnosti.

Vyššie prezentované odporúčania a návrhy na zmenu môžu poslúžiť ako prvý krok k zlepšeniu súčasného stavu. z pohľadu tvorcov politík je však potrebné systematické prehodnotenie vnímania podnikateľov. Podnikatelia by mali byť vnímaní ako partneri, ktorých činnosť je z pohľadu fungovania štátu absolútne kľúčová. Podnikatelia musia v čo najväčšej možnej miere participovať na legislatívnom procese, pričom tvorcovia politík by mali načúvať ich potrebám a pri zavádzaní nových povinností automaticky rozmýšľať, aké existujúce povinnosti by mohli zrušiť. Kooperatívny prístup pri tvorbe politík je jedinou zárukou dlhodobej prosperity a fungujúceho podnikateľského prostredia.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

6. ZÁVER

Analýza kritických oblastí regulácie upravujúcich životný cyklus podnikania ukázala, že v právnom poriadku Slovenskej republiky existuje niekoľko regulácií, ktoré na strane podnikateľov bez pochýb spôsobujú nemalé ťažkosti pri výkone ich podnikateľskej činnosti.

V prípade, ak sa niekto rozhodne stať podnikateľom, či už v postavení SZČO alebo sa rozhodne pre podnikanie vo forme s. r. o., musí byť pripravený plniť si od počiatku veľké množstvo povinností, ktoré mu ukladajú právne prepisy. Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že existencia primeraného počtu regulácií je nepochybne potrebná, ale v záujme podpory podnikania ako významenj zložky vyzdvihujúcej úroveň štátu, zamestnanosť a prosperitu spoločnosti, je veľmi dôležité, aby podnikateľské prostredie bolo regulované štátom len v miere dosiahnutia účelu zákona, a nie v miere, kedy sa regulácia stáva nástrojom spôsobujúcim záťaž. Táto záťaž môže byť vo forme neprimeraných finančných nákladov,ktoré podnikateľ musí vynakladať v záujme plnenia si povinností, alebo vo forme množstva času či energie, ktoré podnikateľ venuje štúdiu legislatívy, vrátane početných noviel dôležitých právnych predpisov, evidencii, kontrolám, výkazom či potvrdeniam, ktoré v mnohých prípadoch vedia úrady získať sami – z úradnej činnosti – bez zapájania podnikateľov, ktorí by tento čas a energiu mohli venovať podpore a rozvoju svojho podnikania.

V rámci analyzovania rozsiahleho počtu regulácií sme došli k záveru, že veľa zaužívaných postupov a s tým súvisiacich povinností sa mení k lepšiemu, a to najmä vďaka elektronizácii verejnej správy (zákon o e-Governmente či zákon proti byrokracii), naďalej však problémom zostáva nedostatočná efektivita a plynulý prechod na moderné a rýchle procedúry, ktoré umožnia šetriť peniaze a čas tak na strane štátu, ako aj na strane súkromného sektora.

Predmetom uvedenej analýzy pritom boli právne predpisy s významným vplyvom na podnikateľov, ktoré podľa nášho subjektívneho pohľadu buď obsahovali väčšie než nevyhnutné množstvo povinností, resp. išlo o povinnosti zásadného rozmeru alebo išlo o predpisy, ktoré sa v právnom poriadku „zasekli v čase“, tzn. neprispôsobili sa modernej dobe a požiadavkám podnikateľského prostredia.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Problém, ktorý vyvstal počas štúdia predmetných regulácií, spočíval aj v početnosti novelizácií zásadných právnych predpisov najmä pre podnikateľské subjekty, čo považujeme za nesystémové riešenie, ak sa má naplniť účel v podobe dodržiavania zákonov a zdravo regulovaného prostredia. Podnikatelia objektívne nemajú možnosť stíhať sledovať množstvo zmien, ktoré sa počas kalendárneho roka prijíma, a už vôbec nie prispôsobiť tomu podnikanie, nakoľko sa účinnosť uvedených predpisov často určuje v priebehu roka, predovšetkým v lete, kedy mnohí dovolenkujú, a nevenujú čas štúdiu legislatívy a nových povinností. Takýmito často meniacimi predpismi sú najmä zákon o dani z príjmov, zákon o sociálnom poistení, či zákon o zdravotnom poistení.

Z analýzy vyplýva, že len v rámci nej uvedených regulácií, musí podnikateľ sledovať desiatky *ad hoc* prijímaných noviel (v roku 2019 až celkovo 29 noviel siedmych najpodstatnejších zákonov), plniť veľké množstvo často duplicitných povinností (napr. duplicitné výkazy o preddavkoch na daň z príjmov zasielané FS), ktoré ho z pohľadu administratívnej záťaže stoja stovky eur ročne a riskovať tiež uloženie neprimeraných sankcií (napr. zákon o GDPR).

Výsledkom tejto analýzy je podrobné štúdium regulácií s vplyvom na podnikateľské prostredie, ktoré sú podrobne popísané, ale aj prehľadne zaradené do tabuliek podľa toho či v analýze píšeme o povinnostiach spojených so zakladaním živnosti alebo s. r. o., či analyzujeme povinnosti zamestnávateľa smerom k zamestnancovi pracujúcemu na základe pracovnej zmluvy alebo na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ďalej z hľadiska toho, či píšeme o povinnostiach z oblasti daní, resp. odvodov a pod., pričom neodmysliteľnou súčasťou analýzy je aj vyčíslenie záťaže z nich vyplývajúcej, vrátane ilustračných príkladov a napokon prehľadne zhrnutých v tzv. manažérskom zhrnutí. Už len uvedená sumarizácia je podľa nášho názoru aspoň malou pomôckou, umožňujúcou podnikateľovi zorientovať sa v množstve regulácií a zbystriť pozornosť pri tzv. problematických reguláciách, ktoré ho neminú počas celého cyklu jeho podnikania.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

7. ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. Elektronická zbierka zákonov:

https://www.slov-lex.sk/vyhladavanie-pravnych-predpisov

2. Internetové zdroje a iné príspevky

Vláda Slovenskej republiky. (https://rokovania.gov.sk/RVL/Negotiation)

Národná rada Slovenskej republiky. (https://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=184)

ZMPS. (https://www.byrokratickynezmysel.sk/historia-byrokratickeho-nezmyslu)

Finančná správa Slovenskej republiky. (https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/ekasa/erp)

Sociálna poisťovňa. (https://www.socpoist.sk/2075-menu/55359s)

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. (https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/zivotne-situacie-podnikatelov)

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. (https://www.enviroportal.sk/podnikatel/odpad/povinnosti-podnikatela)

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky. (https://gdpr-slovensko.sk/uvod/zodpovedna-osoba-gdpr/)

BARTKO, T. 2019. Likvidácia spoločnosti od 01.10.2020. In podnikajte.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/ukoncenie-podnikania/likvidacia-spolocnosti-od-1-10-2020

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

KOLLÁROVÁ, Z. 2019. Každý tretí podnikateľ hovorí, že nedokáže fungovať bez porušenia zákona. In Trend.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: https://www.trend.sk/financie/kazdy-treti-podnikatel-hovori-nedokaze-fungovat-bez-porusenia-zakona

Kollárová, Z. 2020. Na zápis do obchodného registra sa čaká mesiace. Narástla agenda, chýbajú ľudia, IT systém je na odpis. In edennik.sk [online]. Dostupné na Internete: https://e.dennikn.sk/1790733/na-zapis-do-obchodneho-registra-sa-caka-mesiace-narastla-agenda-chybaju-ludia-it-system-je-na-odpis/?ref=list

KUBOVÁ, S. 2019. Otvorenie prevádzky v SR – povinnosti. In podnikajte.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/registracne-povinnosti/otvorenie-prevadzky-v-sr-povinnosti

MAŤKOVÁ, J. 2019. Dôležité zákony pre podnikateľov sa v roku 2019 menili takmer trikrát do mesiaca. In podnikajte.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/obchodne-pravo/zakony-pre-podnikatelov-2019-menili-trikrat-do-mesiaca

POHORELÁ, P. 2019. Založenie živnosti v roku 2019 – postup. In podnikajte.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/zivnost/zalozenie-zivnosti-2019

SENEŠI, N. 2018. Povinnosti zamestnávateľa pri zamestnaní zamestnanca na dohodu. In podnikajte.sk [online]. 2018. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinnosti-zamestnavatela-zamestnanec-dohodu

SENEŠI,N. 2018. Povinné školenie vodičov firemných (referentských) áut. In podnikajte.sk [online]. 2018. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinne-skolenie-vodicov-firemnych-aut

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

SOLÍKOVÁ, V. 2019. Povinnosti zamestnávateľa pri prijatí prvého zamestnanca. In podnikajte.sk [online]. 2019. Dostupné na internete: https://www.podnikajte.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela/povinnosti-zamestnavatela-pri-prijati-zamestnanca

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk